

NIEUWSBRIEF • Rechtspraak Europa

Aflevering 3 – 2026

donderdag 5 maart 2026

Inhoud

In deze nieuwsbrief vindt u de volgende onderwerpen:
(Door op het onderwerp te klikken komt u direct bij de uitspraken op het betreffende rechtsgebied.)

INHOUD.....	1
LEESWIJZER.....	3
DEEL I – RECHTSpraak	4
Aanbesteding en overheidsopdrachten.....	4
Aansprakelijkheid Europese Unie	5
Arbeid, sociale zekerheid en vrij verkeer werknemers.....	6
Arbitrage	7
Asiel, migratie en Unieburgerschap	7
Beginnelen EU-recht	14
Belastingen.....	14
Belastingen, accijns.....	17
Belastingen, btw	17
Beroepskwalificaties.....	21
Bestuursrecht	22
Brexit	22
Consumenten	23
Detentie, politiebehandeling en politieonderzoek	25
Diensten, elektronische communicatiediensten	26
Digitalisering, DSA, social media en AI	29
Discriminatie en gelijke behandeling	30
Douane, tariefindeling, handel en antidumping.....	30
EHRM – algemeen	31
Eigendomsrecht	32
Energiemarkt	32
Erfrecht.....	33
Euthanasie	34
Familieleven en familierecht.....	34
Financiële markt en diensten, EMU, Bankenunie	35
GBVB – Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid	36
Gezondheid, geneesmiddelen en etikettering.....	40
Godsdienstvrijheid	41
Grondrechten (Handvest), EVRM, Raad van Europa	41
Handel en antidumping	42
Huiselijk geweld en geweld tegen vrouwen	43

Maandelijks overzicht van de rechtspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) en het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU).

De Nieuwsbrief Rechtspraak Europa werd in 2011 opgericht door Marc de Werd (gerechtshof Amsterdam) en Joanne Bik (LBVr).

Kernredactie: Larisa Alwin, Joanne Bik, Dionne Emmanouilidis, Mariëlle Leenaers en Marc de Werd. Vaste medewerkers: Anne-Marie ten Bosch, Cleo Dermout, Stefan Flipse, Nicolien Keereweier, Babet van den Kommer, Nadine Laatsch, Suus Pesch, Chris Sillen en Lotte Veltcamp Helbach.

Rechtspraak Europa komt tot stand door een samenwerkingsverband tussen het Gerechtshof Amsterdam en het Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak (LBVr), en wordt gepubliceerd op de website van de rechtspraak en op MKO (alleen intern). Het archief is te raadplegen op rechtspraak.nl.

Rechtspraak Europa rechtstreeks ontvangen? Stuur een mail naar RechtspraakEuropa@rechtspraak.nl om te worden toegevoegd aan de verzendlijst.

Afmelden kan via deze [link](#).

IE - Intellectuele eigendom.....	43
Institutioneel	46
Internationaal.....	47
IPR.....	48
Landbouw en visserij.....	51
LHBTI-rechten	52
Luchtvaart.....	52
Mededinging	55
Milieu, natuur, duurzame energie.....	57
Oekraïne.....	59
Overlevering en uitlevering	59
Prejudiciële procedure HvJ	60
Privacy en persoonsgegevens	61
Procesrecht HvJ	64
Procesrecht en recht op eerlijk proces.....	64
Procesrecht en recht op eerlijk proces – civiel recht.....	65
Procesrecht en recht op eerlijk proces – strafrecht.....	66
Producteisen	68
Recht op effectieve rechtsbescherming en toegang tot de rechter	69
Recht op leven en verbod op onmenselijke behandeling	69
Rechtsstaat en rechterlijke macht	70
Rijbewijs	75
Sport.....	75
Staatsaansprakelijkheid	75
Strafrecht.....	76
Toegang tot documenten	79
Vennootschapsrecht.....	80
Vervoer, reizen en rijbewijs	81
Verzekeringen	82
Vrij verkeer	83
Vrijheid van meningsuiting en persvrijheid.....	83
Woningbouw.....	84
 DEEL II – ALGEMEEN	 85
Algemeen	85
Cursus en opleiding.....	85
Nieuwsbrieven.....	87
NL zaken bij het HvJEU	88
NL prejudiciële verwijzingen.....	88
NL zaken bij het EHRM.....	88
Verzoeken Protocol no. 16 bij het EVRM.....	89

Leeswijzer

De redactie heeft ervoor gekozen om de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) en van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU) en het Gerecht per rubriek gezamenlijk aan te bieden. De toenemende vervlechting van het EU recht en het EVRM sinds het Verdrag van Lissabon (2009) is met name zichtbaar op het terrein van de grondrechtenbescherming. Deze ontwikkeling naar een Europees *ius commune* maakt dat beide kenbronnen in een juridische casus gelijktijdig relevant kunnen zijn. De redactie wil aldus recht doen aan die Europese realiteit.

- Om sneller te scrollen: klik op tweede icoon van boven “bladwijzers”, de index blijft dan in de linkerkolom staan.
- De nieuwsbrief is ingedeeld in alfabetisch gerangschikte onderwerpen.
- Om de lengte van de nieuwsbrief in te perken worden voortaan van de prejudiciële verwijzingen geen samenvattingen meer opgenomen. De signaleringen van nieuwe prejudiciële verwijzingen bevatten een link naar de verwijzingsuitspraak op de website van Curia en een link naar de samenvatting op ECER (indien beschikbaar). Bij de Nederlandstalige verwijzingsuitspraken (afkomstig van Nederlandse en Belgische rechters) wordt daarnaast ook een samenvatting opgenomen.

Het is overigens eenvoudig een prejudiciële verwijzing terug te vinden op Curia met zaaknummer of, indien dat zaaknummer niet bekend is, door bijvoorbeeld te zoeken op onderwerp of herkomst van de prejudiciële vraag. De snelste manier is door te klikken op de drie puntjes bij het vak “documenten” en aldaar te klikken op “verzoeken om een prejudiciële beslissing”.

Volledigheid en selectiecriteria

- Voor wat betreft de Europese uitspraken streeft de redactie ernaar een volledig overzicht te geven van de voor Nederland relevante uitspraken.
- Alle prejudiciële verwijzingen uit alle lidstaten worden opgenomen in de nieuwsbrief.
- De Nederlandse uitspraken die in de nieuwsbrief staan, worden opgenomen omdat er een blog over is of omdat iemand de redactie heeft gewezen op een bepaalde uitspraak. Het overzicht van de Nederlandse jurisprudentie is dus niet volledig. Signalering van een relevante Nederlandse uitspraak wordt zeer op prijs gesteld.
- De redactie houdt ontwikkelingen bij via Twitter, Legal Intelligence etc. Uiteraard is dit overzicht niet volledig. Datzelfde geldt voor opleidingen, literatuur en noten bij arresten. Ook hiervoor geldt dat signalering door lezers op prijs wordt gesteld.

Deel I – Rechtspraak

Aanbesteding en overheidsopdrachten

HvJ – ARREST – C-810/24 (Urban Vision) – 5 februari 2026 – Italië – ECLI:EU:C:2026:69 – geen conclusie – arrest

Richtlijn 2014/23/EU – Richtlijn 2006/123 – Artikelen 49 en 56 VWEU – Concessieovereenkomsten – Projectfinanciering op initiatief van een particuliere marktdeelnemer – Voorrangrecht van betrokken ondernemer die initiatiefnemer is – Wijziging na indiening van oorspronkelijke inschrijving – Beginselen van gelijke behandeling, non-discriminatie en evenredigheid – Schending

De gemeente Milaan heeft richtsnoeren vastgesteld voor de uitvoering van „plannen en initiatieven voor de opwaardering van de openbare ruimte in de stad via de aanwijzing van technisch sponsors”. Daarin staat dat de procedure begint een openbare aankondiging, eventueel na indiening van een voorstel door een initiatiefnemer, waarna de gemeente de „samenhang met de strategische doelstellingen van de overheid” en de waarde van de voorstellen zou beoordelen. Vervolgens wordt op basis van die aankondiging een aanbesteding georganiseerd, waarin de „kenmerken en prestaties van het ontvangen voorstel” worden bekendgemaakt. De indiener van het voorstel heeft de mogelijkheid om zijn voorstel aan te passen aan de beste inschrijving.

Het consortium bestaande uit Digital Vox en Vox Communication heeft als enige initiatiefnemer een voorstel ingediend. Vervolgens heeft de gemeente de openbare aankondiging gedaan met de uitnodiging om „verbeterde voorstellen in te dienen” ten opzichte van het voorstel van het consortium, dat in die kennisgeving uitvoerig werd beschreven.

Aan de indiener van het voorstel werd het recht toegekend om, indien hij niet de begunstigde was, zijn voorstel binnen een termijn van vijftien dagen aan te passen aan het als beste aangemerkte voorstel, waarbij de overeenkomst effectief aan hem zal worden gegund indien hij zich ertoe verbindt om zijn contractuele verplichtingen onder dezelfde voorwaarden na te komen als de oorspronkelijke begunstigde, en om aan deze laatste de kosten te vergoeden die hij voor de voorbereiding van zijn inschrijving had gemaakt (hierna: „voorrangrecht”). Dit voorrangrecht is vastgelegd in het besluit met de richtsnoeren en de aankondiging van de gemeente en in artikel 183 lid 15 van het wetboek van overheidsopdrachten.

Na afloop van de aanbesteding heeft de gemeente de overeenkomst eerst gegund aan Urban Vision die een verbeterd voorstel had ingediend. Daarna heeft de gemeente de overeenkomst gegund aan het consortium die had gebruikgemaakt van zijn voorrangrecht en zijn offerte had afgestemd op die van Urban Vision. In die overeenkomst zijn de kenmerken van het voorstel van Urban Vision overgenomen. Urban Vision heeft beroep ingesteld bij de bestuursrechter in eerste aanleg die dit beroep heeft afgewezen.

Hof: Artikel 3, lid 1, van richtlijn 2014/23/EU, gelezen in samenhang met artikel 49 VWEU en met de artikelen 30 en 41 en overweging 68 van die richtlijn, staat eraan in de weg dat een lidstaat de initiatiefnemer van een procedure voor projectfinanciering een voorrangrecht toekent op grond waarvan hij, ingeval de betrokken overeenkomst hem aanvankelijk niet is gegund, zijn inschrijving kan afstemmen op die van de inschrijver aan wie de overeenkomst aanvankelijk wel was gegund, en op grond waarvan die overeenkomst hem aldus kan worden gegund, mits hij de kosten terugbetaalt die de oorspronkelijke gekozen inschrijver heeft gemaakt ter voorbereiding van zijn inschrijving, zonder dat deze vergoeding meer mag bedragen dan 2,5 % van de geraamde waarde van de investeringen die van de gekozen inschrijver worden verwacht op basis van het haalbaarheidsproject dat aan de aanbesteding ten grondslag ligt.

HvJ – ARREST – C-313/24 (Opera Laboratori Fiorentini) – 12 februari 2026 – Italië – ECLI:EU:C:2026:91 – conclusie – arrest

Verordening (EU) nr. 833/2014 – Beperkende maatregelen – Oorlog in Oekraïne – Verbod om overheidsopdrachten te gunnen aan of voort te zetten met Russische onderdanen en in Rusland gevestigde entiteiten of lichamen – Begrip handelend ,namens of op aanwijzing van' een ,entiteit' – Feitelijke controle – Rekening houden met alle relevante juridische en feitelijke omstandigheden

Samenvatting onder: GBVB

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-857/25 (Urbe Vigilanza), verwijzing uit Italië over **richtlijn 2014/24**, een in **percelen verdeelde aanbesteding** en de vraag of **deelnemings- en gunningsbeperkingen** ook kunnen worden toegepast op **meerdere afzonderlijk inschrijvende ondernemingen** die tot **hetzelfde concern** behoren.

Aansprakelijkheid Europese Unie

GERECHT – ARREST – T-167/24 (DG/EUROPOL en Eurojust) – 25 februari 2026 – ECLI:EU:T:2026:150 – arrest

Verordening (EU) 2016/794 – Artikel 76, onder d), van het Reglement voor de procesvoering – Samenwerking tussen politieautoriteiten en andere rechtshandavingsinstanties van de lidstaten – SKY ECC – Hoofdelijke aansprakelijkheid van Europol en de lidstaten wegens onrechtmatige verwerking van gegevens – Geen immateriële schade door toedoen van Europol

Samenvatting onder: Procesrecht en recht op eerlijk proces strafrecht

NOOT – HvJ 18 december 2026, C-136/24 P (Hamoudi/Frontex)

- Frontex Under Scrutiny (Verfassungsblog)

This Grand Chamber decision not only reversed the General Court's dismissal but also fundamentally recalibrated the evidentiary standards for establishing Frontex's liability for fundamental rights violations. As FM v Frontex (T-511/24), a closely related case, awaits its judgment, Hamoudi's legacy in establishing Frontex's accountability and lowering the burden of proof for vulnerable migrants, promises to reshape its outcome.

- Twee zaken bij het Hof van Justitie tegen Frontex: een belangrijke stap voor verantwoordelijkheid aan de buitengrenzen van de EU (Verblijfblog)

Arbeid, sociale zekerheid en vrij verkeer werknemers

 EHRM – ARREST – Szelényi and Others t. Hongarije – 3 februari 2026 – 15147/23 en 38303/23 – ECLI:CE:ECHR:2026:0203JUD001514723 – persbericht – arrest

Artikel 8 EVRM – Onrechtmatige integriteitstesten voor ambtenaren voor corruptiebestrijding – Schending

Samenvatting onder: Privacy en persoonsgegevens

 EHRM – ARREST – Judgment Salvador Coutinho dos Santos Amado t. Portugal – 3 februari 2026 – 44794/19 – ECLI:CE:ECHR:2026:0203JUD004479419 – persbericht – arrest

Artikel 6 EVRM – Rechter geschorst wegens veelvuldige absentie en te laat komen – Herbeoordeling was eerlijk proces

Een rechter is na een slechte beoordeling voor een half jaar geschorst. Hoewel hij goede intellectuele en sociale vaardigheid heeft, was hij te vaak afwezig, voortdurend te laat en liet zijn productiviteit te wensen over. Dit leidde tot veel uitstel van zittingen dat ook het aanzien van de rechtspraak raakt, maar leverde ook veel extra werk op voor anderen.

Het Hof overweegt dat de klachten slechts betrekking hebben op de beoordelingsprocedure, en niet op de disciplinaire maatregel. De beoordeling had niet direct betrekking op het recht van klager om zijn functie als rechter te vervullen, maar kon wel gevolgen hebben voor zijn carrièremogelijkheden en een mogelijke overstap naar een ander gerecht. De slechte beoordeling leidde verder automatisch tot schorsing, en het opstarten van een procedure om de geschiktheid voor het ambt te beoordelen. De nationale gerechtelijke procedure roept geen vragen op wat betreft bewijslastverdeling of de mogelijkheden voor klager voor aanvullende bewijslevering. Klager is gehoord in het kader van de beoordelingsprocedure, en heeft een verhoor door de (hoogste) rechter kunnen verzoeken. Het geleverde bewijs is in de gerechtelijke procedure in aanmerking genomen, klager is bijgestaan door een advocaat én heeft zelf zijn argumenten naar voren kunnen brengen. De rechterlijke herbeoordeling die hem ter beschikking stond was aldus voldoende, en is uitgevoerd in overeenstemming met het recht van klager op een eerlijk proces. Geen schending van artikel 6, lid 1 EVRM.

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-855/25 (Madrid Theme Park Management), verwijzing uit **Spanje** over de vraag of de nationale regeling voor de berekening van een **vergoeding wegens onrechtmatig ontslag** voor **oproepkrachten** in overeenstemming is met het Unierecht, omdat het geen rekening houdt met de volledige looptijd van de overeenkomst maar alleen met daadwerkelijk gewerkte perioden.
- C-859/25 (Redego), verwijzing uit **Italië** over **terugvordering van basisinkomen** vanwege niet voldoen aan nationale eis van minimaal verblijf van tien jaar die volgens HvJ daarna in strijd met richtlijn 2003/109 is verklaard en de vraag of richtlijn 2003/109, gelezen in samenhang met artikel 47 Handvest, zich verzet tegen een nationale procesregel die verhindert dat een **onherroepelijk betalingsbevel** wordt getoetst wanneer dit berust op een **met het Unierecht strijdige verblijfsvoorwaarde** voor **langdurig ingezetenen derdelanders**.

CONSULTATIE

Guidelines on the implementation of the EU rules on forced labour, verzoek om input, Feedback mogelijk van 6 februari 2026 - 6 maart 2026 ([EC](#))

EHRM factsheets en case-law guide

- [Trade union rights](#)
- [Legal professional privilege](#)
- [Slavery, servitude and forced labour](#)
- [Surveillance at workplace](#)
- [Work-related rights](#)
- [Guide on Article 4 of the European Convention on Human Rights](#)

WIKI

- [Wiki Coördinatieverordeningen 1408 71 en 883 2004 en de bijbehorende toepassingsverordeningen](#)

Arbitrage

HvJ – CONCLUSIE – [C-802/24 \(Reibel\)](#) – 26 februari 2026 – **Grote Kamer – A-G Biondi – Zweden – [ECLI:EU:C:2026:110](#) – [persbericht](#) – [conclusie](#)**

Verordening nr. 833/2014 – Beperkende maatregelen – Situatie in Oekraïne – Verbod op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik – Weigering van uitvoervergunning met gevolgen voor de uitvoering van een contract – Weigering tot terugbetaling van de vooruitbetaling – Verzoek tot vernietiging arbitraal vonnis – Buitengerechtelijke schikking

Samenvatting onder: [GBVB](#)

EHRM factsheets

- [ECHR-KS – Article 6 Arbitration](#)

Asiel, migratie en Unieburgerschap

EHRM – ARREST – [Case of O.H. and Others t. Servië](#) – 3 februari 2026 – [57185/17](#) – [ECLI:CE:ECHR:2026:0203JUD005718517](#) – [persbericht](#) – [arrest](#)

Artikelen 3 en 5 EVRM – Artikel 4, vierde protocol, EVRM – Onrechtmatige uitzetting van asielzoekers naar buurland – schendingen

Het hof oordeelt dat het uitzetten van asielzoekers door Servië naar Bulgarije, nadat deze kenbaar hadden gemaakt dat zij in Servië asiel wilden aanvragen, in strijd is met verschillende artikelen van het

EVRM. De manier *waarop* dit gebeurde en het ontbreken van onderzoek naar het recht op een asielprocedure in Bulgarije leiden tot een schending van artikel 3 EVRM (het verbod op onmenselijke of vernederende behandeling). Daarnaast leidt de onrechtmatige detentie van de asielzoekers tot een schending van artikel 5 EVRM (het recht op vrijheid en veiligheid). Daarnaast komt het hof tot schendingen van artikelen 5 lid 4 EVRM en 4 van het vierde protocol EVRM (Het recht op beoordeling van de rechtmatigheid van detentie resp. het verbod op collectieve uitzetting van vreemdelingen).

EHRM – ARREST – V.N. and Others t. Zweden – 19 februari 2026 – 42101/23 – ECLI:CE:ECHR:2026:0219JUD004210123 – persbericht – arrest

Artikel 8 EVRM – Afweging belangen ernstig zieke echtgenote en nationale veiligheid – (opheffing) voorlopige maatregel – Geen schending

Deze procedure draait om een gezin, waarvan de vader als bedreiging voor de nationale veiligheid van Zweden is aangemerkt door de autoriteiten. Alle gezinsleden klagen erover dat aan de vader geen verblijfsvergunning is verleend en dat zijn uitzetting (en daarmee ook zijn detentie met het doel om uitgezet te worden) niet werd gestopt op het moment dat de moeder ernstig ziek en stervende was. Volgens het gezin is dit in strijd met artikel 8 EVRM. Overigens heeft het hof bij wijze van voorlopige maatregel op grond van artikel 39 van het Huishoudelijk Reglement van het Hof de uitzetting van de vader tegengehouden. Het hof oordeelt dat Zweden binnen zijn beleidsvrijheid heeft gehandeld en een eerlijke belangenafweging heeft gemaakt. Ook heft het hof de hiervoor genoemde voorlopige maatregel op.

EHRM – BESLISSING – Gutaale t. Nederland – 5 februari 2026 – 30638/22 – ECLI:CE:ECHR:2026:0205DEC003063822 – beslissing

Artikel 8 EVRM – Intrekking verblijfsvergunning

Klager klaagt over de intrekking van zijn verblijfsvergunning. De Nederlandse overheid heeft aangegeven dat klager bij besluit van 16 oktober 2025 een nieuwe verblijfsvergunning heeft gekregen, geldig van 7 maart 2022 tot en met 7 maart 2027. Op verzoek van Nederland wordt de zaak geschrapt van de rol op grond van artikel 37 EVRM.

HvJ – ARREST – C-718/24 (Aleb) – 5 februari 2026 – Bulgarije – ECLI:EU:C:2026:68 – geen conclusie – arrest

Richtlijn 2013/32/EU – Artikel 47 Handvest EU – Asielbeleid – Internationale bescherming – Begrip ‘veilig derde land’ – Toepassingsvoorwaarden – Band tussen verzoeker en betrokken derde land – Criteria – Beoordelingsmethoden – Recht op een doeltreffende voorziening in rechte

NP, een minderjarige Syrische staatsburger is met zijn familie gevlucht uit Syrië naar Turkije. Zijn familie is daar gebleven. NP is onbegeleid naar Bulgarije vertrokken en heeft daar een verzoek om internationale bescherming ingediend. Het verzoek van NP is afgewezen omdat Turkije een “veilig derde land” is waarin NP zich veilig kon vestigen. Hij had de wettelijke mogelijkheid om zich bij de Turkse autoriteiten te melden en zijn verblijf te regulariseren, hetgeen hij niet heeft gedaan. Staatlozen en vluchtelingen uit Syrië die als gevolg van gebeurtenissen in Syrië na 28 april 2011 Turkije zijn

binnengekomen, krijgen tijdelijke bescherming van de Turkse regering en worden niet gedwongen terug te keren naar Syrië. Bovendien zou er in hun basisbehoeften worden voorzien.

NP heeft beroep ingesteld tot nietigverklaring van het besluit. NP blijkt niet uitdrukkelijk ervan in kennis te zijn gesteld dat hij zich kon verzetten tegen de toepassing jegens hem van het begrip „veilig derde land” of tegen het bestaan van een band tussen hem en het betrokken derde land.

De verwijzende rechter stelt vragen over het begrip “veilig land”.

Hof: Artikel 33, lid 2, onder c), en artikel 38 moeten aldus worden uitgelegd dat:

- de niet-ontvankelijkheidsgrond van artikel 33, lid 2, onder c), van deze richtlijn niet noodzakelijkerwijs hoeft te worden toegepast bij de inhoudelijke behandeling van een verzoek om internationale bescherming;*
- een inhoudelijk behandeld verzoek als niet-ontvankelijk kan worden afgewezen op grond dat een derde land als een voor de verzoeker veilig derde land wordt beschouwd, zelfs wanneer de bevoegde autoriteit heeft vastgesteld dat deze verzoeker voldeed aan de voorwaarden voor toekenning van internationale bescherming zoals bepaald in richtlijn 2011/95/EU. Een dergelijk verzoek kan daarentegen alleen ongegrond of zelfs kennelijk ongegrond worden verklaard onder de voorwaarden van artikel 32 van richtlijn 2013/32 en kan in geen geval ongegrond worden verklaard op basis van de niet-ontvankelijkheidsgrond van artikel 33, lid 2, onder c), van laatstgenoemde richtlijn.*

Artikel 38, lid 2, onder a), van richtlijn 2013/32 moet aldus worden uitgelegd dat de lidstaten verplicht zijn om in hun nationale recht criteria op te nemen bij de vervulling waarvan kan worden aangenomen dat er een band bestaat tussen de persoon die om internationale bescherming verzoekt en het betrokken derde land, met dien verstande dat deze band voldoende moet zijn om de terugkeer van deze verzoeker naar dat land redelijk te maken.

Artikel 38, lid 2, onder b) en c), van richtlijn 2013/32 moet aldus worden uitgelegd dat de beslissingsautoriteit het begrip „veilig derde land” kan toepassen op basis van informatie uit algemeen beschikbare bronnen en een besluit van de uitvoerende macht tot vaststelling van een lijst van veilige derde landen, op voorwaarde dat het nationale recht ook voorziet in de methoden met behulp waarvan per geval op basis van de specifieke omstandigheden van de persoon die om internationale bescherming verzoekt, wordt beoordeeld of het betrokken derde land voldoet aan de voorwaarden om als veilig voor die verzoeker te worden beschouwd, en in de mogelijkheid voor die verzoeker om het bestaan van een band in de zin van artikel 38, lid 2, onder a), van deze richtlijn aan te vechten.

Artikel 38, lid 2, onder c), en artikel 46, leden 1 en 3, van richtlijn 2013/32, gelezen in het licht van artikel 47 Handvest EU, moeten aldus worden uitgelegd dat de nationale rechter bij wie beroep is ingesteld tegen een besluit tot afwijzing van een verzoek om internationale bescherming op grond van de in artikel 33, lid 2, onder c), van deze richtlijn opgenomen niet-ontvankelijkheidsgrond inzake het bestaan van een veilig derde land, moet nagaan of er sprake is van een band, in de zin van artikel 38, lid 2, onder a), van die richtlijn, tussen de verzoeker en het betrokken derde land, ook al kent het nationale recht hem geen dergelijke bevoegdheid toe.

HvJ – ARREST – C-634/24 (Lenaimon) –12 februari 2026 – Litouwen – ECLI:EU:C:2026:86 – geen conclusie – arrest

Verordening (EU) 2018/1806 – Onderdaan van meerdere derde landen met visumvrijstelling – Nationale verplichting om aanvullend document over te leggen voor tijdelijke verblijfsvergunning – Brede Economische en Handelsovereenkomst tussen Canada, enerzijds, en de Europese Unie, anderzijds – Rechtstreekse werking

M.P. heeft de nationaliteit van drie landen – Canada, Rusland en Israël – en is Litouwen binnengekomen op een Canadees paspoort. M.P. heeft een aanvraag ingediend om met spoed een tijdelijke vergunning tot verblijf in Litouwen te verkrijgen om te werken in de onderneming in Litouwen waarin hij aandelen had. De migratiedienst heeft M.P. verzocht om te verduidelijken onder welke nationaliteit hij een tijdelijke vergunning tot verblijf in Litouwen aanvroeg. M.P. heeft daarop nogmaals verklaard dat hij die vergunning aanvroeg als Canadees onderdaan.

Het besluit om zijn aanvraag voor een verblijfsvergunning in behandeling te nemen is ingetrokken omdat M.P. niet alleen Canadees maar ook Russisch onderdaan is en hij bij zijn aanvraag geen enkele van de in de nationale wet bedoelde documenten had bijgevoegd, te weten een geldig Schengen- of nationaal visum, afgegeven door de visumdienst van Litouwen, of een geldige verblijfstitel op het grondgebied van een lidstaat.

M.P. is een procedure gestart en voert aan dat de Litouwse autoriteiten zijn hoedanigheid van Canadees onderdaan bij binnenkomst hadden erkend, toen de visumvrijstellingsregeling hadden toegepast en ermee hadden ingestemd zijn aanvraag voor een tijdelijke verblijfsvergunning in Litouwen in die hoedanigheid te behandelen. Vervolgens hebben ze besloten om zijn Russische nationaliteit in aanmerking te nemen om de bepalingen van de wet inzake beperkende maatregelen op hem toe te passen. Er bestaat echter geen enkele regel die het een persoon met de nationaliteit van meerdere derde landen verbiedt om te kiezen op welke nationaliteit hij zich wil beroepen om bij de Litouwse autoriteiten een aanvraag voor een verblijfsvergunning in te dienen.

Hij wijst op CETA overeenkomst op grond waarvan de partijen bij deze overeenkomst verplicht zijn om bepaalde onderdanen van de staten die partij zijn bij deze overeenkomst (zoals ondernemers, investeerders, leidinggevendenden van ondernemingen en specialisten) zonder aanvullende vergunningen toe te staan in het betrokken land binnen te komen, te verblijven en te werken in ondernemingen die er zijn gevestigd of zakelijke activiteiten uit te oefenen.

De vragen is o.a. of CETA rechtstreekse werking heeft en of de Litouwse regeling in overeenstemming is met verordening (EU) 2018/1806.

Hof: Artikel 30.6 van de Brede Economische en Handelsovereenkomst tussen Canada, enerzijds, en de Europese Unie en haar lidstaten, anderzijds, ondertekend te Brussel op 30 oktober 2016, moet aldus worden uitgelegd dat de bepalingen van hoofdstuk 10 van deze overeenkomst geen rechtstreekse werking hebben, wat evenwel niet uitsluit dat zij als basis kunnen dienen voor een conforme uitlegging van de betrokken nationale wettelijke regeling.

Artikel 4, lid 1, van verordening (EU) 2018/1806, gelezen in samenhang met bijlage II bij deze verordening, verzet zich niet tegen een regeling van een lidstaat op grond waarvan een Russische onderdaan slechts een vergunning tot tijdelijk verblijf op zijn grondgebied kan verkrijgen op voorwaarde dat hij een door de autoriteiten van die lidstaat afgegeven visum of een door een van de lidstaten afgegeven verblijfstitel overlegt terwijl deze onderdaan het grondgebied van die eerste lidstaat is binnengekomen zonder dat hij een visum hoefde over te leggen omdat hij tevens onderdaan is van een van de in bijlage II bij die verordening genoemde landen.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Nederland – Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Haarlem – 19 februari 2026 – ECLI:NL:RBDHA:2026:3626

Richtlijn 2008/115 – Richtlijn 2013/32 – Beginsel van non-refoulement – Terugkeerbesluit naar land van herkomst van vreemdeling die in andere lidstaat internationale bescherming geniet

Prejudiciële vragen:

1. Moeten, in het geval dat een lidstaat geen gebruik kan maken van de mogelijkheid om een verzoek om internationale bescherming van een verzoeker aan wie een andere lidstaat (de erkennende lidstaat) reeds een dergelijke bescherming heeft verleend, niet-ontvankelijk te verklaren (op grond van artikel 33 lid 2 onder a richtlijn 2013/32) omdat die verzoeker een risico loopt dat hij in de erkennende lidstaat wordt onderworpen aan een onmenselijke of vernederende behandeling in de zin van artikel 4 van het Handvest, bij het onderzoek naar het verzoek om internationale bescherming waarbij de lidstaat ten volle rekening moet houden met de beslissing van de erkennende lidstaat om de vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming te verlenen en met de elementen die deze beslissing ondersteunen, de artikelen 10, leden 2 en 3, en artikel 11, tweede lid van richtlijn 2013/32 en artikel 4, eerste en tweede lid van richtlijn 2011/95, gelezen in samenhang met de uitleg van die bepalingen in het arrest C-753/22 (QY) (ECLI:EU:C:2024:524), aldus worden uitgelegd dat zij eraan in de weg staan dat de lidstaat in de beslissing tot afwijzing van het verzoek om internationale bescherming volstaat met de enkele verwijzing naar de uitkomst van een herkomstonderzoek (zoals een taalanalyse), als de erkennende lidstaat dat onderzoek niet heeft gedaan?
2. Verzet het beginsel van non-refoulement (artikel 18, artikel 19, lid 2, van het Handvest, artikel 5 van richtlijn 2008/115, artikel 21, lid 1, van richtlijn 2011/95) zich tegen een terugkeerbesluit naar het land van herkomst van de verzoeker krachtens artikel 6, lid 2, tweede volzin, van richtlijn 2008/115, gelezen in samenhang met lid 1 van dat artikel, indien de verzoeker in een andere lidstaat de vluchtelingenstatus of subsidiaire beschermingsstatus is toegekend, maar de lidstaat waar hij thans verblijft en een asielerzoek heeft ingediend bij een onderzoek zonder dat de uitkomst reeds op voorhand vaststaat, tot de conclusie komt dat aan de verzoeker geen beschermingsstatus kan worden verleend en de beschermingsstatus in de erkennende lidstaat niet is ingetrokken?
3. Indien het antwoord op vraag 2 ontkennend is, moet dan reeds bij de vaststelling van het terugkeerbesluit krachtens artikel 6, lid 2, tweede volzin, van richtlijn 2008/115, gelezen in samenhang met lid 1 van dat artikel, worden onderzocht of het beginsel van non-refoulement (artikel 18, artikel 19, lid 2, van het Handvest, artikel 5 van richtlijn 2008/115, artikel 21, lid 1, van richtlijn 2011/95) van toepassing is, met als gevolg dat er geen terugkeerbesluit kan worden uitgevaardigd?

Of moet noodzakelijkerwijs een terugkeerbesluit krachtens artikel 6, lid 2, tweede volzin, van richtlijn 2008/115, gelezen in samenhang met lid 1 van dat artikel, worden uitgevaardigd en moet de verwijdering vervolgens op grond van artikel 9, lid 1, onder a), van richtlijn 2008/115 worden uitgesteld tot het moment dat de erkennende lidstaat de vluchtelingenstatus of subsidiaire beschermingsstatus heeft ingetrokken en de lidstaat hiervan op de hoogte heeft gesteld? En geldt daarbij de verplichting om gelijktijdig met het nemen van een terugkeerbesluit, schriftelijk te bevestigen dat de verwijdering van die derdelander wordt uitgesteld, indien deze in strijd is met het beginsel van non-refoulement

(prejudiciële vraag van de rechtbank Den Haag, zittingsplaats Roermond, van 12 maart 2025, bij het Hof ingeschreven onder zaak **C-202/25**)?

4. Moeten de artikelen 1, 4 en 7 van het EU Handvest, en de artikelen 5, 6, 9 en 14 van richtlijn 2008/115/EG, gelezen in samenhang met de uitleg van die bepalingen in de arresten AA, ECLI:EU:C:2023:540, en Ararat, ECLI:EU:C:2024:892, aldus worden uitgelegd dat deze zich ertegen verzetten dat een terugkeerbesluit wordt uitgevaardigd indien daarin onmiddellijk de verwijdering voor onbepaalde tijd wordt uitgesteld vanwege het risico op schending van het non-

refoulementbeginsel (prejudiciële vraag van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 27 augustus 2025, bij het Hof ingeschreven onder zaak C-569/25)?

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-761/25 (Sotsialno podpomagane – Varna), verwijzing uit **Bulgarije** over **richtlijn 2001/55, Handvest EU** en de vraag of gezinnen van kinderen die **tijdelijke bescherming** genieten en **toegang hebben tot het onderwijsstelsel**, ook recht hebben op de (nationale) **eenmalige gezinsondersteunende toeslag voor kinderen**.
- C-846/25 (Ligue des droits humains), verwijzing uit **België** over de vraag of de nationale wet tot oprichting van **ETIAS** Nationale Eenheid (Europees reisinformatie- en -autorisatiesysteem), gelet op haar doelstellingen en het ruime begrip ‘**veiligheidsrisico**’, verenigbaar is met het Unierecht en de grondrechten. Verzoeker stelt dat de combinatie van het beheren van veiligheidsrisico's en het beheer van de grenzen leidt tot een **strafbaarstelling van migratie**, wat een **onevenredige inbreuk op de grondrechten** (zoals het recht op privacy en gegevensbescherming, AVG-verordening) inhoudt.
- C-4/26 (PPU) (Hicinz), verwijzing uit **België** over de vraag of artikel **20 VWEU**, gelezen in samenhang met het **Handvest**, een lidstaat kan **verplichten** om begunstigden van een **humanitair visum actief bijstand** te verlenen teneinde hen in staat te stellen een **conflictgebied** te verlaten.
- C-859/25 (Redego), verwijzing uit **Italië** over **terugvordering van basisinkomen** vanwege niet voldoen aan nationale eis van minimaal verblijf van tien jaar die volgens HvJ daarna in strijd met richtlijn 2003/109 is verklaard en de vraag of richtlijn 2003/109, gelezen in samenhang met artikel 47 Handvest, zich verzet tegen een nationale procesregel die verhindert dat een **onherroepelijk betalingsbevel** wordt getoetst wanneer dit berust op een **met het Unierecht strijdige verblijfsvoorwaarde** voor **langdurig ingezetene derdelanders**.

NOOT – HvJ 29 april 2026, C-181/23 (Commissie/Malta)

Citizenship, Values, and the Rule of Law: The Aftermath of the Commission v Malta Judgment and Article 2 TEU ([European law blog](#))

NOOT – HvJ 18 december 2026, C-136/24 P (Hamoudi/Frontex)

- Frontex Under Scrutiny ([Verfassungsblog](#))

This Grand Chamber decision not only reversed the General Court's dismissal but also fundamentally recalibrated the evidentiary standards for establishing Frontex's liability for fundamental rights violations. As FM v Frontex (T-511/24), a closely related case, awaits its judgment, Hamoudi's legacy in establishing Frontex's accountability and lowering the burden of proof for vulnerable migrants, promises to reshape its outcome.

- Twee zaken bij het Hof van Justitie tegen Frontex: een belangrijke stap voor verantwoordelijkheid aan de buitengrenzen van de EU ([Verblijfblog](#))

OVERIG

- A Draconian Return System ([Verfassungsblog](#))

This draft regulation shows how far the EU has shifted towards positions of the far right, and how little it is interested in human rights and pragmatic solutions for rejected asylum seekers and other non-EU migrants.

- CM2603 Commissie Meijers commentaar op NL implementatievoorstel Migratiepact (Commissie Meijers)
- The Steering Committee's 'Preliminary Draft Text' for the Chişinău Declaration: Nothing is Wrong with the ECtHR's Migration Case-Law ([EJILtalk](#))
- Commissie publiceert EU-visumstrategie en vijfjarenstrategie voor migratie ([ECER](#))
- Making case law relevant: The EUAA fosters convergence of asylum decisions across Europe ([EUAA](#))
- Expert report: How strict is the European Court of Human Rights in migration cases? ([Strasbourg observers](#))
- Statement: EUAA Country Guidance on Syria – Individuals with perceived links to ISIL ([EUAA](#))
- The Mice that Roared: the EU's list of known fantasy and camouflage passports ([EU law analysis](#))
- Subsidiary Protection and Climate Refugees ([Völkerrechtsblog](#))
- Definitieve overeenstemming over EU-brede lijst van veilige landen van herkomst en herziening begrip 'veilig derde land' ([ECER](#))
- De nieuwe geloofwaardigheidsbeoordeling in asielzaken ([Verblijfblog](#))
- Asylum Pact 2.0: the EU amends the rules on 'safe third countries' and 'safe countries of origin' ([EU law analysis](#))
- Belgisch nationaliteitswetsvoorstel onder de loep ([Nederland rechtsstaat](#))

Since the Grzelczyk judgment, the European Court of Justice has held that « Union citizenship is destined to be the fundamental status of nationals of the Member States », prioritizing the freedom of movement used by EU citizens over other EU fundamental freedoms. This prominence has driven the Court to condemn the Maltese investor citizenship scheme (...)

EHRM factsheets en case-law guides

- [Accompanied migrant minors in detention](#)
- [Unaccompanied migrant minors in detention](#)
- [Deprivation of citizenship](#)
- [Migrants in detention](#)
- [Dublin" cases](#)
- [Collective expulsions of aliens](#)
- [Guide on the case-law of the ECHR on Immigration](#)
- [Guide on Article 3 of Protocol No. 4 ECHR - prohibition of expulsion of nationals](#)
- [Guide on Article 4 of Protocol No. 4 to ECHR - prohibition of collective expulsions of aliens](#)
- [Guide to Article 1 of Protocol No. 7 ECHR - procedural safeguards relating to expulsion of aliens](#)
- [ECHR-KS – Immigration Detention of migrant children](#)
- [ECHR-KS – Article 14 Discrimination and immigration](#)
- [ECHR-KS – Immigration Health and immigration](#)
- [ECHR-KS – Article 8 Nationality](#)
- [ECHR-KS – Summary returns of migrants and/or asylum-seekers \("push-backs"\) and related case scenarios](#)
- [Thematic factsheet: Migration and asylum](#)

Beginnelsen EU-recht

HvJ – ARREST – C-56/25 (Petlichev) – 12 februari 2026 – Bulgarije – ECLI:EU:C:2026:87 – geen conclusie – arrest

Artikel 267 VWEU – Artikel 94, onder b), Reglement voor de procesvoering van het Hof – Voorrang Unierecht – Vermeende onverenigbaarheid van een nationale bepaling met de nationale grondwet en het Unierecht – Verplichting of bevoegdheid tot voorafgaande aanhangigmaking van de zaak bij een grondwettelijk hof voordat het Hof wordt verzocht om een prejudiciële beslissing – Vaststelling van geldwaarde van verdovende middelen

Samenvatting onder: Prejudiciële procedure HvJ

NOOT – HvJ 18 december 2025, C-448/23 Commissie/Polen

Ending constitutional resistance? The CJEU's rejection of ultra vires review and national identity doctrines ([European law blog](#))

The post examines whether the ruling shows a qualitative shift in the Union's constitutional architecture and the emergence of a European "supreme" authority.

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-799/25 (Hochtief Europe Magyarországi Fióktelepe), verwijzing uit **Hongarije** over

Belastingen

EHRM – ADVISORY OPINION (Protocol no. 16) – Oekraïne – 16 februari 2026 – P16-2026-001

Artikel 1, Eerste Protocol bij het EVRM – Sanctie voor niet naleving nationale belastingwetgeving – Proportionaliteit – Bevoegdheid tot opleggen lagere sanctie

Klager verkocht brandstof en alcoholische dranken op basis van handelsvergunningen, maar maakte daarbij gebruik van een kassasysteem dat niet was opgenomen in de bijlagen van die vergunningen.. De belastingdienst legde daarom een boete op van € 1.640.000, overeenkomend met 200% van de waarde van de verkochte goederen.

Klager gaat in beroep. Hij erkent dat sprake is van een (onopzettelijke) schending van belastingwetgeving, maar voerde aan dat de opgelegde boete disproportioneel was. De rechters in eerste en tweede aanleg geven hem gelijk omdat het bedrag van de boete bijna drie keer zo hoog was als de waarde van de activa van het bedrijf. Bovendien heeft klager de overtreding zelf rechtgezet en was er geen sprake van schade aan het algemeen belang die in verhouding stond tot de zwaarte van de opgelegde sanctie. De belastingdienst is in beroep gegaan.

Vragen: Is een nationale rechter, gezien het dwingende karakter van de bepalingen van het belastingrecht, bevoegd om af te zien van de toepassing van de directe bepalingen van de wetgeving die financiële sancties opleggen voor het niet naleven van de vereisten van het belastingrecht, en in plaats daarvan een lager niveau van sancties op te leggen dat niet in de wet is voorzien?

Op basis van welke criteria kan de sanctie uit de Oekraïense wet worden beschouwd als een onevenredige inbreuk op het recht dat wordt gewaarborgd door artikel 1, Eerste Protocol bij het Verdrag?

- What is a request for an advisory opinion?

HvJ – ARREST – C-524/23 (Commissie/België) – 26 februari 2026 – ECLI:EU:C:2026:111 – conclusie – arrest

Artikel 115 VWEU – Belastingontwijkingpraktijken – Winstverschuiving naar een buitenlandse dochteronderneming – Omzetting van richtlijn (EU) 2016/1164 – Niet-omzetting van artikel 8, lid 7, van de richtlijn – Minimale harmonisatie – Omvang van de omzettingsverplichting

Deze niet-nakomingsprocedure heeft betrekking op de regels ter bestrijding van belastingontwijkingpraktijken. Vennootschapsbelasting valt in beginsel onder de financiële en fiscale soevereiniteit van de lidstaten. De Raad heeft echter richtlijn (EU) 2016/1164 aangenomen om belastingontwijkingpraktijken op het niveau van de Unie aan te pakken om versnippering van de interne markt te voorkomen en kwalificatieconflicten en marktverstoringen weg te nemen.

Deze richtlijn bevat een bijzondere bepaling ter bestrijding van belastingvoordelen die voortvloeien uit winstverschuiving naar een buitenlandse dochteronderneming.

België heeft een dergelijke aftrek echter niet willen toestaan in het belang van een betere bescherming van zijn belastinggrondslag en heeft aangevoerd dat met de richtlijn slechts een minimale harmonisatie werd beoogd. De Commissie beschouwde dit als een niet-nakoming.

De in artikel 8, lid 7, neergelegde aftrek van de in het buitenland door de gecontroleerde buitenlandse vennootschap betaalde belasting viel volgens de A-G derhalve – als uitzonderingsbepaling die de verwezenlijking van deze doelstelling van de richtlijn juist belemmert – niet onder de verplichting tot omzetting van de ATAD, die slechts een minimale harmonisatie voorschrijft. Hieruit volgt dat het Koninkrijk België zijn verplichting tot omzetting van het Unierecht niet heeft geschonden doordat het artikel 8, lid 7, niet heeft omgezet. Ook op deze gronden dient het beroep van de Commissie te worden afgewezen.

België wordt ondersteund door Nederland.

Hof: Door niet de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen vast te stellen die nodig zijn om te voldoen aan artikel 8, lid 7, van richtlijn (EU) 2016/1164 van de Raad van 12 juli 2016 tot vaststelling van regels ter bestrijding van belastingontwijkingpraktijken welke rechtstreeks van invloed zijn op de werking van de interne markt, is het Koninkrijk België zijn verplichtingen uit hoofde van deze richtlijn niet nagekomen.

HvJ – CONCLUSIE – C-837/24 (Nova Iberomoldes) – 12 februari 2026 – A-G Kokott – Italië – ECLI:EU:C:2026:93 – conclusie

Richtlijn 2008/7/EG – Indirecte belastingen op bijeenbrengen van kapitaal – Inbreng van aandelen van een vennootschap – Verenigbaarheid van een belasting op verwerving van onroerend goed met richtlijn 2008/7 – Overdrachtsbelasting – Indirecte overdracht van onroerend goed door overdracht van ten minste 75 % van de aandelen van een vennootschap met vastgoedvermogen

Richtlijn 2008/7/EG verbiedt de lidstaten indirecte belastingen te heffen op de inbreng van kapitaal. De vragen gaan over de reikwijdte van richtlijn 2008/7. Deze richtlijn – dat staat buiten kijf – verbiedt de

lidstaten weliswaar niet om een nationale belasting op de verwerving van onroerend goed in te voeren. De vraag rijst echter of de bovengenoemde uitbreiding die noodzakelijk is in het kader van de belasting op de verwerving van onroerend goed, tot de overdracht van aandelen in vennootschappen die eigenaar zijn van een onroerend goed, in strijd kan zijn met deze richtlijn.

Indien dat het geval is, zou er mogelijk helemaal geen belasting op de verwerving van onroerend goed meer kunnen worden geheven. De ongelijke behandeling van per saldo economisch identieke verrichtingen zou namelijk in de regel niet zijn toegestaan volgens het nationale recht, voor zover dat, zoals vaak het geval is, een beginsel van gelijke behandeling kent dat vergelijkbaar is met artikel 20 van het Handvest. Het staat dus aan het Hof om zich uit te spreken over de handhaving van het (niet-geharmoniseerde) nationale belastingrecht van de lidstaten, in casu de belasting op de verwerving van onroerend goed.

A-G geeft het Hof in overweging: Een belasting die wordt geheven over de overdracht onder bezwarende titel van het eigendomsrecht, of van daarvan afgeleide rechten, op onroerende goederen, moet niet worden beschouwd als een 'indirecte belasting op het bijeenbrengen van kapitaal' in de zin van richtlijn 2008/7/EG. Hetzelfde geldt wanneer met de overdracht van onroerende goederen, elke gebeurtenis wordt gelijkgesteld waardoor een van de aandeelhouders ten minste 75 % bezit van het kapitaal van een vennootschap die eigenaar is van een onroerend goed.

In artikel 6, lid 1, onder b), van richtlijn 2008/7 wordt verduidelijkt dat 'overdrachtsrechten' – zoals een belasting op de verwerving van onroerend goed – niet onder richtlijn 2008/7 vallen. Er is ook sprake van een overdrachtsrecht als belasting wordt geheven bij een indirecte eigendomsoverdracht (overdracht van het recht om een onroerend goed te exploiteren op grond van een meerderheidsbelang in de vennootschap die eigenaar is van het onroerend goed). Uit artikel 8 van richtlijn 2008/7 volgt dus niet dat er beperkingen gelden voor het belastingtarief van de belasting op de verwerving van onroerend goed."

CONSULTATIE

Vereenvoudiging van de EU-regels inzake directe belastingen – omnibus, verzoek om input, Feedback mogelijk van 16 februari 2026 - 16 maart 2026 ([EC](#))

OVERIG

- EU signs international tax agreements with European countries | CRS ([Ellen Timmer](#))
- Proposal for the EU Tax Data Hub and other recommendations of the European Parliament ([Ellen Timmer](#))

EHRM factsheet

- [Taxation](#)

Belastingen, accijns

GERECHT – CONCLUSIE – Gevoegde zaken T-685/24 en T-686/24 (Jelgratz en Buchgint) – 4 februari 2026 – A-G Brkan – Duitsland – ECLI:EU:T:2026:68 – conclusie

Richtlijn 2008/118/EG – Richtlijn (EU) 2020/262 – Accijns – Meenemen van sigaretten van Polen naar Duitsland om te geven aan andere persoon – Vrijstelling accijns indien goederen bestemd zijn voor “eigen behoeften van particulieren”

In beide zaken zijn tabaksproducten (sigaretten en heatsticks) door particulieren meegenomen uit Polen naar Duitsland om aan familieleden te geven. Dit gebruik valt volgens de belastingdienst niet onder gebruik voor “eigen behoeften” en dus is tabaksbelasting opgelegd van resp. 135,83 EUR en 28,63 EUR. De particulieren zijn het daar niet mee eens. De vragen gaan over uitleg van het begrip “eigen behoeften”.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 32, lid 1, van richtlijn 2008/118/EG verzetten zich niet tegen een nationale regeling volgens welke het begrip ‘eigen behoeften’ niet ziet op de verkrijging van tabaksproducten door een particulier in een lidstaat met de bedoeling deze kosteloos over te dragen aan een derde in een andere lidstaat, ongeacht de over te dragen hoeveelheid van die producten. De tweede prejudiciële vraag hoeft niet te worden beantwoord.

Belastingen, btw

GERECHT – ARREST – T-643/24 (Credidam) – 12 februari 2026 – Roemenië – ECLI:EU:T:2026:112 – conclusie – arrest

Richtlijn 2006/112/EG – Begrip “diensten onder bezwarende titel” – Collectief beheer van auteursrechten – Vergoeding voor de mededeling aan het publiek van beschermde muziekwerken – Toeslag vanwege het ontbreken van een licentie – Maatstaf van heffing – Begrip “tegenprestatie”

Cristian General Serv heeft in haar pension muziek gedraaid zonder de daarvoor vereiste licentie. Volgens de organisatie voor het collectief beheer van auteursrechten (hierna: Credidam) moet Cristian General een vergoeding betalen voor de verspreiding van deze beschermde muziekwerken. Overeenkomstig de Roemeense wetgeving moet het bedrag van de vergoeding in dat geval worden verdrievoudigd. Partijen zijn het er niet over eens of over de geëiste bedragen btw moet worden betaald.

Volgens de verwijzende rechter moet worden nagegaan of houders van auteursrechten een verrichting uitvoeren die moet worden aangemerkt als een “dienst onder bezwarende titel”, die is onderworpen aan de btw. In voorkomend geval moet voor de berekening van de verschuldigde btw worden bepaald of de tegenprestatie voor deze dienst uitsluitend het basisbedrag van de vergoeding omvat, dan wel of de btw moet worden berekend op basis van het verdrievoudigde bedrag dat vanwege het ontbreken van een licentie verschuldigd is.

Hof: Artikel 2, lid 1, onder c), artikel 24, lid 1, artikel 25, onder a) en c), artikel 73 en artikel 78, eerste alinea, onder a), van richtlijn 2006/112/EG moeten aldus worden uitgelegd dat:

– *de houders van naburige rechten een dienst onder bezwarende titel verrichten wanneer hun beschermde werken aan het publiek worden meegedeeld door een gebruiker die daartoe geen licentie heeft, ondanks het feit dat zij zich niet tegen deze mededeling kunnen verzetten en dat hun vergoeding voortvloeit uit de nationale wet en de regelgeving waarnaar deze wet verwijst;*

– *de belasting over de toegevoegde waarde van toepassing is op het volledige bedrag van de vergoeding die aan de houders van naburige rechten voor deze dienst verschuldigd is, met inbegrip van het gedeelte van die vergoeding dat hoger is dan de vergoeding die deze gebruiker verschuldigd zou zijn geweest indien hij houder van een licentie was geweest.*

GERECHT – ARREST – T-689/24 (Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej) – 11 februari 2026
– Polen – ECLI:EU:T:2026:113 – geen conclusie – arrest

Richtlijn 2006/112/EG (btw-richtlijn) – Recht op aftrek van voorbelasting – Factuur met vermelding btw in belastingtijdvak volgend op dat waarvoor het recht op aftrek wordt uitgeoefend – Fiscale neutraliteit en evenredigheid

De vennootschap I. is in Polen btw-plichtig en exploiteert een verrekenkamer. I. heeft de belastingdienst verzocht om een individuele interpretatie inzake btw, namelijk over de vraag of zij recht had op aftrek van de voorbelasting die vermeld stond op facturen voor de aankoop van elektriciteit en gas, wanneer de facturen pas in het belastingtijdvak werden ontvangen, dat volgt op datgene waarin de aankoop heeft plaatsgevonden.

De belastingdienst heeft in antwoord daarop aangegeven dat de uitoefening van het recht op aftrek van de voorbelasting zowel volgens het Poolse recht als volgens het EU-recht afhankelijk was van de vervulling van formele voorwaarden, waaronder de ontvangst van een factuur. Volgens de belastingdienst hadden die voorwaarden niet tot gevolg dat de belastingplichtige zijn recht op aftrek van de btw verloor en leidden zij dan ook niet tot schending van het beginsel van de neutraliteit van de btw.

I. heeft tegen deze individuele interpretatie beroep ingesteld. De rechter heeft geoordeeld dat het recht op aftrek van voorbelasting over het algemeen is gekoppeld aan het tijdstip waarop de btw verschuldigd wordt, dat wil zeggen het tijdstip waarop de belastingschuld ontstaat. Volgens deze rechter dient de belastingplichtige om dit recht te kunnen uitoefenen evenwel aan twee andere voorwaarden te voldoen, namelijk dat hij de handeling daadwerkelijk heeft verricht en dat hij ten bewijze daarvan in het bezit is van een factuur. Volgens deze rechter volgt hieruit dat het recht op aftrek van de voorbelasting ontstaat op het tijdstip waarop die factuur is ontvangen, mits is voldaan aan de overige voorwaarden.

In het cassatieberoep heeft I. aangevoerd dat artikel 167, artikel 168, onder a), en artikel 178, onder a), van de btw-richtlijn onjuist waren uitgelegd. De verwijzende rechter vraagt zich af of deze bepalingen mogelijk verkeerd zijn omgezet in de nationale rechtsorde. De Poolse btw-wet stelt een aanvullende voorwaarde aan het ontstaan van het recht op btw-aftrek, namelijk dat de belastingplichtige op het tijdstip van de aangifte in het bezit is van een factuur of een douanedocument. De toepassing van de Poolse btw-wet heeft tot gevolg dat het recht op aftrek wordt uitgesteld.

De vragen gaan over de verenigbaarheid van de Poolse btw-wet waaruit volgt dat een belastingplichtige het recht op aftrek van de voorbelasting niet kan uitoefenen bij de aangifte voor een tijdvak waarin hij heeft voldaan aan de materiële voorwaarden voor dat recht indien hij de desbetreffende factuur in dat tijdvak nog niet had ontvangen, hoewel hij die factuur wel voor indiening van die aangifte heeft ontvangen.

Hof: Artikel 167, artikel 168, onder a), en artikel 178, onder a), van richtlijn 2006/112/EG en de beginselen van neutraliteit van de btw en evenredigheid, staan in de weg aan een nationale regeling waaruit volgt dat de belastingplichtige het recht op aftrek van de voorbelasting niet kan uitoefenen bij de aangifte voor een tijdvak waarin hij heeft voldaan aan de materiële voorwaarden voor dat recht indien hij de desbetreffende factuur in dat tijdvak nog niet had ontvangen, hoewel hij die factuur wel voor indiening van die aangifte heeft ontvangen.

GERECHT – ARREST – T-575/24 (Digipolis) – 25 februari 2026 – België – ECLI:EU:T:2026:156 – conclusie – arrest

Richtlijn 2006/112/EG – Belastbare handelingen – Begrip ‘belastingplichtige’ – Intergemeentelijke samenwerking – Diensten die door een vereniging tegen vergoeding voor haar leden worden verricht – Belgische administratieve tolerantie op basis waarvan de vereniging en haar leden als één belastingplichtige worden aangemerkt

Digipolis België is een opdrachthoudende vereniging die in 2003 werd opgericht om de steden Gent en Antwerpen, evenals hun respectieve OCMW's (Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn), te ondersteunen bij hun ICT-diensten en digitale transformatie.

In 2017 vond er een belastingcontrole plaats. De Belgische belastingdienst stelt dat de vergoedingen en bijdragen die aangerekend worden aan de OCMW-leden van Digipolis, onderworpen zijn aan btw.

Het geschil tussen partijen in het hoofdgeding vindt zijn oorsprong in het Belgische recht en meer bepaald in een administratieve tolerantie die is gebaseerd op een rechtstheorie die bekendstaat als de ‘emanatietheorie’. Volgens deze theorie zouden de door de vereniging verleende diensten aan haar leden intern zijn en niet belastbaar. Het Hof van Beroep Antwerpen wil weten of de genoemde tolerantie verenigbaar is met de btw-richtlijn.

Gerecht: De artikelen 2, 9 en 13 van richtlijn 2006/112/EG moeten aldus worden uitgelegd dat:

- een publieke rechtspersoon die de vorm van een opdrachthoudende vereniging heeft en in het kader van een beheersoverdracht telematicadiensten verricht voor de leden van deze vereniging en de benodigde computerapparatuur levert aan hen, moet worden geacht onderworpen te zijn aan de btw, zonder dat in dit verband een onderscheid tussen de leden van de vereniging hoeft te worden gemaakt afhankelijk van welke hoedanigheid zij hebben voor de btw, mits deze diensten onder bezwarende titel worden verricht en de vereniging zelfstandig een economische activiteit uitoefent;
- een nationale belastingpraktijk die ertoe leidt dat deze diensten worden aangemerkt als diensten die door de leden van de opdrachthoudende vereniging aan zichzelf worden verleend, niet afdoet aan de btw-plicht van deze vereniging

GERECHT – ARREST – T-638/24 (Finanzamt Österreich) – 25 februari 2026 – Oostenrijk – ECLI:EU:T:2026:157 – conclusie – arrest

Richtlijn 2006/112/EG – Bepaling van plaats van intracommunautaire verwervingen van goederen – Belastbaar feit en verschuldigdheid van de belasting – Fiscaal identificatienummer van land van herkomst van goederen door afnemer van de goederen – Belasting die ten onrechte in rekening is gebracht en is betaald in dezelfde lidstaat – Herziening factuur – Rechtsgevolgen

D is een Oostenrijkse vennootschap die goederen heeft gekocht bij Oostenrijkse leveranciers en deze naar andere lidstaten heeft laten verzenden. D heeft haar Oostenrijkse btw-identificatienummer aan de leveranciers meegedeeld, waarop Oostenrijkse btw in rekening werd gebracht. D meende dat deze btw aftrekbaar was en dat het geen in Oostenrijk belastbare intracommunautaire verwervingen waren. De Oostenrijkse belastingdienst was het hier niet mee eens.

De zaak gaat over de vraag of een lidstaat van vertrek een intracommunautaire verwerving mag belasten wanneer de afnemer het btw-identificatienummer van die lidstaat gebruikt, en niet aantoonbaar dat de handeling in de lidstaat van aankomst aan btw is onderworpen. Uit HvJ C-696/20 volgt dat een dergelijke verwerving wel degelijk als intracommunautaire verwerving geldt en belastbaar kan zijn in de lidstaat van vertrek. De verwijzende rechter stelt vragen over de laatstgenoemde voorwaarde.

Gerecht: De artikelen 40, 41 en 203 van richtlijn 2006/112/EEG, gelezen in het licht van het evenredigheidsbeginsel en het beginsel van neutraliteit van de btw verzetten zich niet tegen de toepassing van een nationale regeling die een intracommunautaire verwerving in de lidstaat van vertrek van de verzending of het vervoer van de goederen aan btw onderwerpt op grond dat de afnemer die de verwerving onder het door die lidstaat toegekende btw-identificatienummer heeft verricht, wanneer een dergelijke verwerving voortvloeit uit een van btw vrijgestelde intracommunautaire levering waarover in die lidstaat op grond van de regel van artikel 203 van de btw-richtlijn belasting verschuldigd is als gevolg van het feit dat er ten onrechte btw in rekening is gebracht voor die levering.

GERECHT – CONCLUSIE – T-184/25 (Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö) – 25 februari 2026 – A-G Brkan – Finland – ECLI:EU:T:2026:141 – [conclusie](#)

Richtlijn 2006/112/EG – Vrijstellingen – Beheer van kredieten en kredietgaranties – Handelingen betreffende schuldvorderingen – Eén enkele prestatie – Verkoop van door een eerste financiële vennootschap aan haar klanten verleende kredieten aan een tweede financiële vennootschap – Voortgezet beheer van de kredieten door de eerste vennootschap – Kredietvorderingen die dienen als zekerheid voor een door de tweede vennootschap uitgegeven obligatie

De zaak gaat over de btw-vrijstellingen van handelingen in de financiële sector, met name de securitisatie van woningkredieten. Een oorspronkelijke kredietverstrekker verkoopt kredieten aan een tweede vennootschap die obligaties uitgeeft, waarbij de kredietvorderingen als zekerheid dienen, maar het beheer van deze kredieten blijft bij de oorspronkelijke kredietgever, die hiervoor een vergoeding ontvangt. De vraag is of dit voortgezette beheer vrijgesteld is van btw.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 135, lid 1, onder b), van richtlijn 2006/112/EG moet aldus worden uitgelegd dat het beheer van kredieten door een onderneming die deze kredieten, na de verlening ervan, heeft verkocht en tegen vergoeding voor de koper ervan blijft beheren, niet onder de vrijstelling van deze bepaling valt.

Artikel 135, lid 1, onder c), van richtlijn 2006/112 moet aldus worden uitgelegd dat het beheer van kredieten door een onderneming die deze kredieten heeft verkocht en tegen vergoeding blijft beheren voor de koper ervan, die een obligatie heeft uitgegeven waarvoor deze kredieten als zekerheid dienen, niet onder de vrijstelling van deze bepaling valt.

Artikel 135, lid 1, onder d), van richtlijn 2006/112 moet aldus worden uitgelegd dat het beheer van kredieten door een onderneming die deze kredieten, na de verlening ervan, heeft verkocht en tegen vergoeding voor de koper ervan blijft beheren, niet onder de vrijstelling van deze bepaling valt.”

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- T-903/25 (Grotta Nuova), verwijzing uit **Denemarken** over de vraag of de levering door een kunstenaar van **één samengestelde prestatie** moet worden aangemerkt als een **levering** van een **goed** dan wel als een in de zin van Richtlijn 2006/112 en in geval van levering deze prestatie betrekking heeft op een **kunstvoorwerp** in de zin van die richtlijn.
- T-859/25 (Kabakum), verwijzing uit **Bulgarije** over de vraag of nationale bepalingen die bij elke **inbreng in natura** leiden tot automatische btw-registratie en naheffing (ook wanneer **geen algemeenheid van goederen** wordt overgedragen en **geen economische activiteit** wordt uitgeoefend), verenigbaar zijn met de btw-richtlijn.
- T-689/25 (James Howden and Co), verwijzing uit Oostenrijk over de vraag of de mededeling van een **btw-identificatienummer** een materiële **voorwaarde** is voor de **btw-vrijstelling** van

een **intracommunautaire levering** (in de zin van artikel 138, lid 1, onder b) van richtlijn 2006/112), zodat de levering belastbaar is wanneer een dergelijk nummer niet is meegedeeld

- T-915/25 (Fundacja K), verwijzing uit **Polen** over **btw-richtlijn**, het begrip 'culturele dienst' en de vraag of dit begrip ook ziet op de verlening van een **sub-licentie op auteursrechten**.
- T-914/25 (Modelo Continente Hipermercados), verwijzing uit **Portugal** over detailhandelaar die anonieme kortingsbonnen uitgaf, een nationale regeling die **btw** op bij **latere aankopen** ingewisselde **kortingsbonnen** alleen laat corrigeren indien is aangetoond dat de koper van die correctie op de hoogte is of de btw is terugbetaald, en de vraag naar verenigbaarheid met btw-richtlijn
- T-53/26 (Central Europe Mark), verwijzing uit Tsjechië over de vraag of het **evenredigheidsbeginsel** en het **beginsel van fiscale neutraliteit** zich verzetten tegen een nationale regeling die **geen rente toekent** over een rechtmatig opgelegde maar **later verlaagde btw-zekerheid**.

Beroepskwalificaties

HvJ – ARREST – C-48/24 (Vilniaus tarptautinė mokykla) – 12 februari 2026 – Litouwen – ECLI:EU:C:2026:83 – persbericht – conclusie – arrest

Richtlijn 2005/36/EG – Artikel 49 VWEU – Vrijheid van vestiging – Particuliere onderwijsinstelling – Verplichte kennis van de officiële taal van het land – Nationale identiteit – Evenredigheid

Een particuliere onderwijsinstelling in Litouwen verzorgt uitsluitend Engelstalige onderwijsprogramma's. Aan de leerkrachten en administratieve medewerkers van de school is een nationale eis opgelegd dat zij moeten slagen voor een examen waaruit blijkt dat zij beschikken over een gemiddelde vaardigheid in de Litouwse taal. De verwijzende rechter wil weten of deze taaleis verenigbaar is met de in artikel 49 VWEU verankerde vrijheid van vestiging en met artikel 53 van richtlijn 2005/36/EG dat betrekking heeft op de taaleisen voor gereguleerde beroepen.

Nederland en Letland hebben schriftelijke opmerkingen ingediend.

Hof: Artikel 49 VWEU is van toepassing op de situatie van een particuliere onderwijsinstelling die in een lidstaat is gevestigd en waarin een onderdaan van een andere lidstaat een deelneming heeft die hem in staat stelt een zekere invloed op de beslissingen van de onderwijsinstelling uit te oefenen en de activiteiten ervan te bepalen, wanneer deze onderwijsinstelling in de lidstaat waar zij is gevestigd tegen vergoeding een internationaal programma voor secundair onderwijs en de International Baccalaureate-programma's voor Primary Years en Middle Years aanbiedt.

Artikel 49 VWEU moet aldus worden uitgelegd dat het, in een situatie die binnen de werkingssfeer ervan valt, niet in de weg staat aan de regeling van een lidstaat op grond waarvan een particuliere onderwijsinstelling die in een andere taal dan de officiële taal van die lidstaat een internationaal programma voor secundair onderwijs en de International Baccalaureate-programma's voor Primary Years en Middle Years aanbiedt, verplicht is om na te gaan of haar leerkrachten en administratieve medewerkers die regelmatig in contact staan met het publiek en met de administratieve autoriteiten, voldoen aan de eis dat die officiële taal op gemiddeld niveau wordt beheerst, op voorwaarde dat die regeling wordt gerechtvaardigd door een doelstelling van bescherming en bevordering van die officiële taal en noodzakelijk is voor, en evenredig is aan de verwezenlijking van die doelstelling. Aan deze voorwaarde is niet voldaan wanneer die regeling, zonder mogelijkheid van een uitzondering of een versoepeling, van toepassing is op alle personen waarop zij is gericht en hen verplicht om, teneinde aan te tonen dat zij over het vereiste niveau van beheersing van de officiële taal beschikken, een certificaat over te leggen dat door een instelling van de betrokken lidstaat is afgegeven op basis van taaltesten die op het grondgebied van die lidstaat zijn afgenomen.

Artikel 53, lid 1, van richtlijn 2005/36/EG, gelezen in het licht van artikel 49 VWEU, moet aldus worden uitgelegd dat het, in een situatie die binnen de werkingssfeer ervan valt, niet in de weg staat aan de regeling van een lidstaat op grond waarvan de leerkrachten van een private onderwijsinstelling die een programma voor internationaal secundair onderwijs alsmede International Baccalaureate-programma's voor Primary Years en Middle Years aanbiedt in een andere taal dan de officiële taal van die lidstaat, verplicht zijn om die officiële taal op gemiddeld niveau te beheersen, op voorwaarde dat die regeling wordt gerechtvaardigd door een doelstelling van bescherming en bevordering van die officiële taal en noodzakelijk is voor, en evenredig is aan de verwezenlijking van die doelstelling. Aan deze voorwaarde is niet voldaan wanneer die regeling, zonder mogelijkheid van een uitzondering of een versoepeling, van toepassing is op alle personen waarop zij is gericht en hen verplicht om, teneinde aan te tonen dat zij over het vereiste niveau van beheersing van de officiële taal beschikken, een certificaat over te leggen dat door een instelling van de betrokken lidstaat is afgegeven op basis van taaltesten die op het grondgebied van die lidstaat zijn afgenomen.

- e The obligation imposed by Lithuanian law on a private international school to review whether its staff meet a requirement for proficiency in the Lithuanian language potentially fails to have regard to freedom of establishment (persbericht)

Bestuursrecht

NOOT – EHRM 23 oktober 2025, Ayala Flores t. Italië

Illegality, Proportionality and the Right to Home: Ayala Flores v Italy (Strasbourg observers)

Brexit

HvJ – ARREST – C-337/22 P (EUIPO/Nowhere) – 5 februari 2026 – Duitsland – ECLI:EU:C:2026:71 – conclusie – arrest

Verordening (EG) nr. 207/2009 – Uniemerken – Beeldmerk APE TEES – Oppositieprocedure – Oudere rechten – Relatieve weigeringsgrond – Brexit – Verdwijnen van het oudere recht aan het einde van de overgangperiode – Afwijzing van een oppositie uitsluitend op grond van de datum waarop een beslissing is gegeven

Samenvatting onder: IE

WIKI

- Wiki Brexit

Consumenten

HvJ – ARREST – C-471/24 (PKO BP) – 12 februari 2026 – Polen – ECLI:EU:C:2026:85 – persbericht – conclusie – arrest

Richtlijn 93/13/EEG – Oneerlijke bedingen – Hypothecaire kredietovereenkomst met variabele rentevoet – Vaststelling rentevoet op basis van benchmark idzv verordening (EU) 2016/1011 – WIBOR-benchmark – Vereiste van transparantie

De onderhavige zaak gaat over een door een Poolse consument afgesloten hypothecaire kredietovereenkomst die voorziet in een variabele rentevoet op basis van de Warsaw Interbank Offered Rate (WIBOR-) benchmark, een cruciale benchmark in de zin van verordening (EU) 2016/1011, die bij hypotheekleningen die na 2013 zijn aangegaan, bij 98,5 % van alle leningen aan Poolse huishoudens als referentierente wordt gebruikt.

Hof: Artikel 1, lid 2, van richtlijn 93/13/EEG moet aldus worden uitgelegd dat een beding in een hypothecaire kredietovereenkomst dat voorziet in een variabele rentevoet die wordt bepaald op basis van een benchmark in de zin van verordening (EU) 2016/1011 en een vaste marge, niet onder de in dat artikel neergelegde uitzondering valt wanneer wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen die op een dergelijk beding van toepassing zijn, slechts een algemeen kader vormen voor de vaststelling van de rentevoet voor dergelijke overeenkomsten en de kredietverstrekker de mogelijkheid wordt gelaten om de contractuele benchmark en de vaste marge die daaraan kan worden toegevoegd te bepalen.

Artikel 4, lid 2, van richtlijn 93/13 moet aldus worden uitgelegd dat wanneer een hypothecaire kredietovereenkomst met betrekking tot een voor bewoning bestemd onroerend goed een beding bevat dat voorziet in een variabele rentevoet die wordt vastgesteld op basis van een benchmark in de zin van verordening 2016/1011, het uit die bepaling voortvloeiende transparantievereiste de kredietgever geen specifieke informatieverplichtingen oplegt inzake de methodologie van deze benchmark. Het feit dat de kredietgever heeft voldaan aan alle informatieverplichtingen die richtlijn 2014/17/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 februari 2014 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten met betrekking tot voor bewoning bestemde onroerende goederen en tot wijziging van de richtlijnen 2008/48/EG en 2013/36/EU en verordening (EU) nr. 1093/2010, zoals gewijzigd bij verordening 2016/1011, hem met betrekking tot een dergelijk beding oplegt en, indien hij aanvullende informatie heeft verstrekt, geen aanwijzingen heeft verschaft die een vertekend beeld van die benchmark geven, kan aantonen dat die kredietgever aan dit transparantievereiste met betrekking tot dat beding heeft voldaan.

Artikel 3, lid 1, van richtlijn 93/13 moet aldus worden uitgelegd dat wanneer een beding in een hypothecaire kredietovereenkomst voorziet in een variabele rentevoet die op basis van een benchmark in de zin van verordening 2016/1011 wordt vastgesteld, het feit dat de consument niet wordt geïnformeerd over bepaalde specifieke kenmerken van de contractuele benchmark – met name het feit dat de methodologie van die benchmark voorziet in het gebruik van inputgegevens die niet noodzakelijk overeenstemmen met werkelijke transacties en het feit dat de kredietgever een van de banken is die bijdragen aan de vaststelling ervan – en die specifieke kenmerken zelf er niet toe kunnen leiden dat dit beding oneerlijk is, voor zover die benchmark bij de sluiting van die overeenkomst kon worden geacht in overeenstemming te zijn met die verordening.

- **Property loans:** a bank's obligation to provide information does not require it to disclose to the consumer the details of the methodology of a regulated benchmark used to calculate a variable interest rate ([persbericht](#))

HvJ – CONCLUSIE – C-658/24 (Penny Market Kft.) – 12 februari 2026 – A-G Szpunar – Hongarije – ECLI:EU:C:2026:96 – [conclusie](#)

Verordening (EU) nr. 1308/2013 – Richtlijn 2006/123/EG – Nationale regeling die bepaalde distributeurs van voedingsmiddelen verplicht om gedurende een bepaalde periode de prijzen van bepaalde voedingsmiddelen te verlagen en een bepaalde hoeveelheid op voorraad te houden – Geldboete – Vrijheid van vestiging – Discriminatie

Gelet op de oorlogssituatie in Oekraïne heeft de Hongaarse regering een regeringsbesluit vastgesteld om de door de oorlog veroorzaakte hoge inflatie het hoofd te bieden. Om de inflatie te bestrijden en de voorzieningszekerheid van bepaalde voedingsmiddelen te waarborgen, heeft het land detailhandelaren verplicht bepaalde producten tegen actieprijzen aan te bieden en voldoende voorraad daarvan aan te houden. De maatregel is alleen van toepassing op detailhandelaren met een omzet boven een bepaalde drempel. Daardoor is deze maatregel ogenschijnlijk zonder onderscheid van toepassing op zowel Hongaarse detailhandelaren als in andere EU-lidstaten gevestigde detailhandelaren. In werkelijkheid heeft deze maatregel bijna uitsluitend gevolgen voor laatstgenoemden.

De nationale autoriteit heeft Penny Market een geldboete opgelegd ter bescherming van de consument omdat tijdens een controle ter plaatse werd vastgesteld dat twee producten waarop de prijsverlaging van toepassing was niet in de winkelruimte waren uitgestald en dat op de dag van de controle geen verkoop van deze producten had plaatsgevonden.

De verwijzende rechter stelt het Hof een prejudiciële vraag over de verenigbaarheid van de nationale regeling met het Unierecht.

Het Hof heeft eerder in zijn arrest SPAR Magyarorszá g oordeeld dat een regeling die vergelijkbaar is met de regeling die in de onderhavige zaak aan de orde is, in strijd is met verordening (EU) nr. 1308/2013 (een rechtsinstrument dat is vastgesteld in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid van de Europese Unie). In deze conclusie zal de A-G het Hof in overweging om in overeenstemming met die rechtspraak te oordelen en vast te stellen dat de betrokken Hongaarse regeling ook in strijd is met richtlijn 2006/123/EG.

A-G geeft het Hof in overweging: Verordening (EU) nr. 1308/2013 verzetten zich tegen een nationale regeling die onder verwijzing naar een noodsituatie detailhandelaren in voedingsmiddelen met een jaaromzet boven een bepaald niveau verplicht om gedurende een bepaalde periode voor bepaalde categorieën producten een brutokleinhandelsprijs toe te passen die ten minste 15 % lager ligt dan de laagste brutokleinhandelsprijs die zij in de voorafgaande 30 dagen hebben toegepast, en die voorziet in de verplichte oplegging van een boete voor het geval dat deze verplichting niet wordt nageleefd.

HvJ – CONCLUSIE – C-234/25 (Sky Österreich Fernsehen) – 26 februari 2026 – A-G Szpunar – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2026:115 – [conclusie](#)

Richtlijn 2011/83/EU – Streamingdiensten – Levering van „digitale inhoud”

Deze zaak gaat over de vraag of een streamingdienst moet worden gekwalificeerd als het aanbieden van „digitale inhoud” of als een „digitale dienst” in de zin van de bepalingen van richtlijn 2011/83/EU. Deze kwalificatie is van belang omdat volgens het in deze richtlijn neergelegde herroepingsrecht kan vervallen vóór het verstrijken van de termijn van 14 dagen die in beginsel is vastgesteld voor een „digitale dienst”, en niet in het geval van een aanbod van „digitale inhoud”.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 2, punten 11 en 16, en artikel 16, onder m), van richtlijn 2011/83/EU moeten aldus worden uitgelegd dat een streamingdienst waarbij de aan de consument beschikbaar gestelde inhoud zich bevindt op een server waartoe klanten via een hyperlink of een

applicatie toegang hebben zodat zij deze inhoud live, op aanvraag of na het downloaden ervan offline kunnen bekijken, geen aanbod van 'digitale inhoud' vormt."

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-820/25 (Eurogine), verwijzing uit **Oostenrijk** over de vraag of het inkomensverlies dat een vrouw lijdt door een ongewenste zwangerschap als gevolg van een **productgebrek** in de bij haar geplaatste **anticonceptiespiraal**, '**schade veroorzaakt door lichamelijk letsel**' vormt in de zin van artikel 9, onder a), van **richtlijn 85/374**.
- C-844/25 (Noshow Consumer Travel Rights), verwijzing uit **Duitsland** over de vraag of een reisorganisator op grond van de **pakketreizenrichtlijn** nog aanspraak kan maken op een **annuleringsvergoeding** wanneer de overeengekomen gestandaardiseerde **annuleringsclausule oneerlijk** en **dus ongeldig** is.
- C-828/25 (Szuzyk), verwijzing uit **Polen** over sanctie van kosteloze kredietverstrekking, uitlegging van **richtlijn 2008/48** onder andere over (de **termijn** voor) het instellen van **vorderingen door kredietnemers**, het **begrip 'kredietbedrag'** en over de op te nemen informatie omtrent **rentepercentages** in overeenkomsten.
- C-708/25 (Koinopraxia Blue Star Ferries), verwijzing uit **Griekenland** over **verordening 392/2009, aansprakelijkheid van zeevervoerders** en de omvang van de **schadevergoeding** te kunnen bepalen van een **zeepassagier** die is **uitgegleden op een loopplank** en **blijvende invaliditeit** daaraan heeft overgehouden
- C-795/25 (OTP banka), verwijzing uit **Slovenië** over oneerlijke bedingen en de vraag of een **beding** dat het **wisselkoers- en renterisico volledig bij de consument** legt daardoor al oneerlijk is, of dat er moet worden onderzocht dat het **risico zich daadwerkelijk ten nadele van de consument heeft verwezenlijkt**.
- C-12/26 (Magical Cruise), verwijzing uit **Italië** over **Brussel I bis** en de vraag of een **consument** de wederpartij van een **overeenkomst** kan **oproepen voor een andere gerechtelijke instantie dan die genoemd** in artikel 18, lid 1, van de verordening

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

Do oat stalks have udders? Consumer confusion in the Supreme Court ([UK human rights blog](#))

OVERIG

- Commission opens official DSA investigation into SHEIN ([ECLB](#))
- Consumer protection: Council calls for stronger safeguards, sustainable consumption, enhanced enforcement and simplification ([Raad](#))

Detentie, politiebehandeling en politieonderzoek

NOOT – EHRM 4 december 2025, [Fernandez Iradi t. Frankrijk](#)

Assessing the adequacy of healthcare in prison: The deference to medical evidence in [Fernandez Iradi v. France](#) ([Strasbourg observers](#))

EHRM factsheets en guides

- [Hunger strikes in detention](#)
- [Migrants in detention](#)
- [Prisoners' right to vote](#)
- [Prisoners' health-related rights](#)
- [Detention and mental health](#)
- [Detention conditions and treatment of prisoners](#)
- [Use of force in the policing of demonstrations](#)
- [Police arrest and assistance of a lawyer](#)
- [Secret detention sites](#)
- [Guide on Article 5 of the European Convention on Human Rights Right to liberty and security](#)
- [ECHR-KS – Article 5 The notion of deprivation of liberty](#)
- [ECHR-KS – Prisoners' rights Health care in prison](#)
- [ECHR-KS – Article 5 Judicial review of short-term detentions](#)
- [ECHR-KS – Article 14 Prisoners and discrimination](#)
- [Thematic factsheet: Conditions of detention](#)
- [Thematic factsheet: Effective investigations into death or ill-treatment caused by security forces](#)

Diensten, elektronische communicatiediensten

HvJ – ARREST – C-92/23 (Commissie/Hongarije) – 26 februari 2026 – Grote Kamer — ECLI:EU:C:2026:108 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Richtlijnen 2002/20/EG, 2002/21/EG, 2002/77/EG en (EU) 2018/1972 – Artikel 11, lid 2 Handvest EU – Nationale wetgeving die een commercieel radiostation de mogelijkheid ontnemt om mediadiensten te verspreiden op een radiofrequentie – Evenredigheids-, transparantie-, en non-discriminatiebeginsel – Beginsel van behoorlijk bestuur – Vrijheid en pluriformiteit van de media – Geen besluit op verlengingsverzoek binnen gestelde termijn

De Mediaraad heeft op grond van nationale mediawetgeving het Hongaarse radiostation „Klubrádió” belet om via het gebruik van een bepaalde radiofrequentie mediadiensten aan te bieden door, ten eerste, de verlenging van het recht om die diensten aan te bieden te weigeren, ten tweede, dit station uit te sluiten van de aanbestedingsprocedure voor de toekenning van dat recht, en ten derde, dat station te verbieden deze diensten tijdelijk aan te bieden, hetgeen uiteindelijk de vrijheid en de pluriformiteit van de media in Hongarije heeft aangetast. De Commissie is een niet nakomingsprocedure tegen Hongarije gestart omdat zij heeft gehandeld in strijd met EU recht.

De Commissie wordt ondersteund door Nederland, België en Denemarken.

Het Hof verklaart dat Hongarije zijn verplichtingen niet is nagekomen:

Het regelgevingskader van de Unie voor elektronische communicatie vereist dat de gebruiksrechten voor radiofrequenties worden toegewezen op basis van objectieve, transparante, niet-discriminerende en evenredige criteria. De Hongaarse mediawet en het daarop gebaseerde besluit zijn in strijd met het evenredigheidsbeginsel omdat de verlenging van de gebruiksrechten van radiofrequenties automatisch wordt uitgesloten indien herhaalde inbreuken zijn gepleegd, ook wanneer het gaat om onbeduidende, puur formele inbreuken die reeds zijn bestraft en rechtgezet. Deze wet is ook in strijd met het evenredigheidsbeginsel omdat dat aanbieders van mediadiensten waarvan de gebruiksrechten voor radiofrequenties niet zijn verlengd omdat zij een herhaalde inbreuk hebben gepleegd geen tijdelijke gebruiksrechten kunnen aanvragen.

Het besluit tot nietigverklaring van de offerte van Klubrádió is onevenredig, aangezien het gebaseerd is op onbeduidende onregelmatigheden in het programma-aanbod die konden worden rechtgezet zonder dat dit invloed zou hebben gehad op de inhoudelijke bestanddelen van de inschrijving.

De nietigheidsgrond in verband met het negatieve eigen vermogen van Klubrádió en het niet kunnen dekken van kosten met enkel de netto-omzet is in strijd met de beginselen van transparantie en evenredigheid omdat in de aanbestedingsvoorwaarden geen vereisten hierover waren opgenomen en deze niet redelijkerwijs konden worden afgeleid uit een regel van die aanbesteding. Wanneer de levensvatbaarheid van de betrokken inschrijver niet in twijfel wordt getrokken, gaat een nietigheidsgrond die gebaseerd is op een dergelijk vereiste ook verder dan noodzakelijk is om op de mediemarkt te zorgen voor de aanwezigheid van een stabiel en qua werking voorspelbaar radiostation.

Hongarije heeft het beginsel van behoorlijk bestuur geschonden omdat het besluit tot weigering van de verlenging is vastgesteld lang na de daarvoor bepaalde termijn en de aanbestedingsprocedure niet binnen een dusdanige termijn is georganiseerd dat een besluit kon worden vastgesteld voordat de gebruiksrechten van Klubrádió vervielen.

Met de vaststelling van de Mediawet, het nietigheidsbesluit en de betrokken aanbesteding heeft Hongarije tot slot de in artikel 11 van het Handvest van de grondrechten neergelegde vrijheid van meningsuiting en informatievrijheid geschonden. Elke nationale maatregel die de toegang van omroeporganisaties tot radiofrequenties begrenst of beperkt kan namelijk een inmenging in hun met de vrijheid van uitzending verbonden recht op mediavrijheid inhouden. De aan Klubrádió verweten inbreuken en tekortkomingen hebben betrekking op onbeduidende vormfouten of aspecten die als zodanig niet met zich mee mogen brengen dat een radiostation zijn activiteiten niet kan voortzetten.

- Niet-nakoming: Hongarije heeft het Unierecht geschonden door Klubrádió te beletten zijn mediadiensten aan te bieden op een bepaalde radiofrequentie ([persbericht](#))

HvJ – ARREST – C-824/24 (Commissie/België) – 26 februari 2026 – ECLI:EU:C:2026:114 – geen conclusie – [arrest](#) (Franse versie)

Richtlijn 2006/123 (Dienstenrichtlijn) – Niet nakoming – Hogere waarborgsom opgelegd aan niet erkende aannemers

In België moeten aannemers en verkopers die geen "erkende aannemers" zijn een garantie van 100% van de totale bouwkosten verstrekken. Voor erkende aannemers is dat slechts een garantie van 5%.

Volgens het Hof is dit in strijd met Richtlijn 2006/123 (Dienstenrichtlijn). België is daardoor de verplichtingen die op haar rusten op grond van de Dienstenrichtlijn niet nagekomen.

HvJ – CONCLUSIE – C-813/24 (Smartflats) – 5 februari 2026 – A-G Sanchez Campos Bardona – België – ECLI:EU:C:2026:75 – [conclusie](#)

Richtlijn 2006/123/EG – Vrij verrichten van diensten – Exploitatie van toeristische accommodatie – Vergunningstelsel – Voorafgaande aangifte en registratie – Stedenbouwkundig attest van conformiteit – Ontbreken van beslissingstermijnen en rechtsmiddelen

De gewestelijke regeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (België) inzake de vergunningverlening aan en registratie van toeristische accommodaties stelt onder de afgifte van een stedenbouwkundig attest van conformiteit als voorwaarde voor het verkrijgen van een vergunning voor

de exploitatie van een toeristische accommodatie. Het geding wordt gevoerd in een context waarin talrijke toeristische Europese steden ondervinden welke gevolgen de toename van dit soort accommodaties voor hen heeft.

A-G: In het arrest C-724/18 en C-727/18 (Cali Apartments), dat betrekking had op de Franse regeling inzake toeristische accommodaties die onder een stelsel van voorafgaande vergunning vielen, heeft het Hof zich gebogen over juridische problemen die min of meer vergelijkbaar zijn met die van deze prejudiciële verwijzing. De onderhavige zaak biedt het Hof de gelegenheid om zijn rechtspraak betreffende de verenigbaarheid met richtlijn 2006/123 van nationale bepalingen die restricties aan het verrichten van toeristische diensten opleggen, verder te verfijnen.

A-G geeft het Hof in overweging: Richtlijn 2006/123/EG moet aldus worden uitgelegd dat

- *artikel 9 van richtlijn 2006/123 zich niet verzet tegen een wettelijke regeling die de regelmatige of incidentele exploitatie van een woning als toeristische accommodatie afhankelijk stelt van een voorafgaande aangifte en registratie, voor zover die regeling noodzakelijk en evenredig is in het licht van de bescherming van toeristen en het stedelijk milieu. Het staat aan de nationale rechterlijke instantie om de noodzaak en evenredigheid van die regeling te beoordelen, met inachtneming van de geografische reikwijdte, de onderbouwing met nauwkeurige studies en gegevens, en de impact op de woonbehoeften in de stedelijke zones waar zij van toepassing is;*
- *artikel 10 van richtlijn 2006/123 zich verzet tegen een wettelijke regeling die de exploitatie van een toeristische accommodatie afhankelijk stelt van de overlegging van een stedenbouwkundig attest van conformiteit, wanneer voor het verkrijgen van dit attest eerst een stedenbouwkundige vergunning moet worden verkregen en dit attest wordt afgegeven door gemeentelijke autoriteiten met een ruime beoordelingsmarge, krachtens een nationale regeling die niet duidelijk, objectief en transparant is;*
- *artikel 13 van richtlijn 2006/123 zich verzet tegen een wettelijke regeling die de exploitatie van een toeristische accommodatie afhankelijk stelt van de overlegging van een stedenbouwkundig attest van conformiteit wanneer die regeling geen termijn voor de afgifte van dat attest vaststelt, geen specifieke motiveringsplicht oplegt en niet voorziet in een specifieke beroepsmogelijkheid tegen weigeringsbesluiten.”*

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-860/25 (Ticombo), verwijzing uit **België** over de vraag of een nationale regeling die de regelmatige **doorverkoop van toegangsbewijzen** verbiedt en de daartoe aangewende middelen beperkt, verenigbaar is met het Unierecht, in het bijzonder met **de artikelen 56, 102 en 106 VWEU en de artikelen 15 en 16 van richtlijn 2006/123 (Dienstenrichtlijn)**.

CONSULTATIE

Audiovisuele mediadiensten — evaluatie en actualisering van de EU-regels, Raadplegingsperiode 10 februari 2026 - 1 mei 2026 (EC)

Digitalisering, DSA, social media en AI

CONSULTATIE

- Wetgevingshandeling inzake digitale netwerken, goedkeuring door de Commissie, Feedback mogelijk van 16 februari 2026 - 21 april 2026 ([EC](#))
- Europese portemonnee voor digitale identiteit – elektronische attesteringen van attributen (actualisering), ontwerphandeling, Feedback mogelijk van 5 februari 2026 - 5 maart 2026 ([EC](#))

OVERIG

- Digital Services Act: summary and links ([EU law analysis](#))
- EU-Rapport en motie on copyright and generative AI – opportunities and challenges ([Boek9](#))
- Commission opens official DSA investigation into SHEIN ([ECLB](#))
- AI-generated imagery and protection of privacy: EDPB supports joint Global Privacy Assembly's statement ([EDPB](#))
- "Personal Data": More Than a Definition, a Quasi-Constitutional Stake in EU Law in the Era of the Digital Omnibus ([European law blog](#))
- Deepfakes als auteursrechtinbreuk? Europese Commissie fluit Deense AI-wet terug ([IE forum](#))
- Searching for Answers ([Verfassungsblog](#))
In October 2025, following OpenAI's disclosure that ChatGPT's search feature had reached an average of 120.4 million monthly users in the EU, a Commission spokesperson confirmed that regulators are currently assessing whether ChatGPT can be designated as a Very Large Online Search Engine. The legal question is whether a service that synthesises answers rather than returning indexed links falls under Digital Services Act as an "online search engine". The Commission should answer yes.
- Just One More Video... ([verfassungsblog](#))
On 6 February 2026, the European Commission disclosed its long-awaited preliminary findings regarding its investigation into whether TikTok, the social media platform used by 170 million people across the European Union, is in breach of the Digital Services Act.

EHRM – factsheet en guides

- [New technologies](#)

Discriminatie en gelijke behandeling

EHRM – ARREST – Begic t. Bosnië en Herzegovina – 3 februari 2026 – 5067/23 – ECLI:CE:ECHR:2026:0203JUD000506723 – persbericht – arrest

Artikel 1, Twaalfde protocol bij het EVRM – uitsluiting op etnische gronden – (vice)voorzitterschap Bosnisch parlement – Schending

Klager in deze zaak is een Bosnische politicus die (vice-)voorzitter van het Bosnische parlement wilde worden. Voor een dergelijke functie vereist de Bosnische grondwet dat hij 'affiniteit verklaart' met de *constituerende volkeren* (Bosniërs, Kroaten en Serviërs), en dat heeft hij niet gedaan. Het hof oordeelt dat het op die (etnische) grond uitsluiten van klager als kandidaat voor het (vice)voorzitterschap in strijd is met artikel 1, Twaalfde protocol bij het EVRM.

Zie ook: Begic t. Bosnië en Herzegovina (no. 2)

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-870/25 (Egsen), verwijzing uit **België** over de vraag of artikel 18 VWEU en artikel 21 Handvest zich verzetten tegen een nationale regeling die **herstelexamens voor het rijbewijs** (na een snelheidsovertreding en rijontzegging) **beperkt** tot het Nederlands, Frans, Duits of Engels, zonder mogelijkheid om deze in **andere officiële EU-talen** af te leggen.

EHRM – factsheets en guides

- Gender Identity
- Homosexuality: criminal aspects
- Racial profiling
- Roma and Travellers
- Thematic factsheet: Roma and Travellers
- Guide on Article 14 ECHR and on article 1 of Protocol No. 12 to the Convention - prohibition of discrimination

Douane, tariefindeling, handel en antidumping

GERECHT – ARREST – T-69/25 (A GmbH) – 25 februari 2026 – Duitsland – ECLI:EU:T:2026:151 – geen conclusie – arrest

Verordening (EEG) nr. 2658/87 –Tariefindeling voor capsulesysteem dat twee bestanddelen bevat en gebruikt wordt voor tandvullingen door tandartsen – Begrip 'goederen aangeboden in stellen of assortimenten' en bestaande uit twee of meer bestanddelen

Verzoekster heeft verzocht om een bindende tariefinlichting voor een capsulesysteem dat twee bestanddelen bevat, namelijk zilverlegeringspoeder en vloeibaar kwik, die zich in afzonderlijke compartimenten bevinden. Deze compartimenten kunnen niet zonder vernieling van de omhullende capsule van elkaar worden gescheiden. Dit leidt namelijk rechtstreeks tot vermenging van de bestanddelen, aangezien de barrière tussen de compartimenten wordt beschadigd. De capsules zijn samen met een gebruiksaanwijzing verpakt in voor de verkoop in het klein bestemde hoeveelheden. Zij

zijn bedoeld om in tandartspraktijken met behulp van kleine apparaten in een eenvoudige werkstap kant-en-klaar zilveramalgaam te mengen voor gebruik als tandvulling.

Het douanehoofdkantoor heeft, anders dan A had verzocht, het capsulesysteem niet ingedeeld onder postonderverdeling 3006 40 00 van de GN, waarvoor een douanerecht van 0 % geldt, maar onder postonderverdeling 2843 90 10 van de GN, waarvoor een douanerecht van 5,3 % geldt.

Verzoekster komt op tegen deze indeling.

Gerecht: Het begrip „goederen aangeboden in stellen of assortimenten” in de zin van aantekening 3 op afdeling VI van bijlage I bij verordening (EEG) nr. 2658/87, moet aldus worden uitgelegd dat het van toepassing is op een capsulesysteem dat twee bestanddelen bevat, namelijk zilverlegeringspoeder en vloeibaar kwik, die bestemd zijn voor vermenging tot zilveramalgaam voor tandvullingen en die zich in afzonderlijke compartimenten bevinden die niet zonder vernieling van de omhullende capsule van elkaar kunnen worden gescheiden.

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- T-916/25 (Denver e.a.), verwijzing uit **Italië** over **tariefindeling van onderdelen van elektrische fietsen** die uit **één handelstransactie** afkomstig zijn, maar in **afzonderlijke zendingen** worden ingevoerd; moeten deze worden ingedeeld als complete fietsen en geldt dit ook wanneer **na invoer nog aanzienlijke bewerkings- en assemblagewerkzaamheden** nodig zijn.

EHRM – algemeen

OVERIG

- The Court's Annual Report and Opening of the Judicial Year ([ECHR blog](#))
- New Book on the ECtHR and Authoritarian Populism ([ECHR blog](#))
- We Make It, You Take It': Fake Dialogue and Genuine Pressure between the States and the European Court of Human Rights ([ECHR blog](#))
- Article 3 ECHR and Chişinău: What Are the Stakes? ([ECHR blog](#))

EHRM – factsheets

- ECHR-KS – Article 6 (criminal) Exhaustion of domestic legal remedies/ compliance with the four-month rule (premature expressions of guilt)
- ECHR-KS – Article 34/35 The locus standi of relatives (indirect victims) to bring a case to the Court when the direct victim has died
- ECHR-KS – Article 34/35 The locus standi of representatives to bring/pursue a case before the Court when the direct victim has died

Eigendomsrecht

2026-001

EHRM – ADVISORY OPINION (Protocol no. 16) – Oekraïne – 16 februari 2026 – P16-

Artikel 1, Eerste Protocol bij het EVRM – Sanctie voor niet naleving nationale belastingwetgeving – Proportionaliteit – Bevoegdheid tot opleggen lagere sanctie

Samenvatting onder: belastingen

OVERIG

Artikel: De strijd tussen het huisrecht en het eigendomsrecht in de ontwikkeling van de strafrechtelijke antikraakwetgeving in Nederland (Bijzonder strafrecht)

EHRM factsheets en guides

- Guide on Article 1 of Protocol No. 1 to the ECHR - protection of property
- Thematic factsheet: Protection de la propriété

Energiemarkt

HvJ – CONCLUSIE – Gevoegde zaken C-722/24 en C-756/24 (Elektro bizness) – 12 februari 2026 – A-G Kokott – Letland – ECLI:EU:C:2026:97 – conclusie

Richtlijn (EU) 2019/944 – Transport van elektriciteit – Begrip ‘directe lijn’ – Keuzerecht afnemers

Conclusie in twee gevoegde zaken waarin de vraag aan de orde wordt gesteld of een directe lijn waarmee een afnemer elektriciteit van een producent afneemt zonder gebruik te maken van het net (en dus zonder betaling van de daarmee gepaard gaande kosten), uitsluitend voorbehouden is aan afnemers die om technische of economische redenen niet op het net kunnen worden aangesloten. Of beschikken de lidstaten over een beoordelingsruimte om directe lijnen ook in andere situaties toe te staan (bijvoorbeeld om industriële locaties of de decentrale productie en levering van „groene” energie te stimuleren)?

C-722/24 - Elektro bizness exploiteert een warmtekrachtcentrale. Via een op de centrale aangesloten ondergrondse lijn transporteert Elektro bizness elektriciteit naar het net van Sadales tikls. Daarnaast gebruikt zij de bestaande lijn om zes industriële afnemers van elektriciteit te voorzien zonder gebruik te maken van het net van Sadales tikls. Elektro bizness heeft bij de Letse reguleringscommissie een vergunning voor de aanleg van een directe lijn aangevraagd. De geplande lijn zou de installatie van een afnemer aansluiten op de bestaande lijn en Elektro bizness in staat stellen om deze afnemer van elektriciteit te voorzien zonder gebruik te maken van het net van Sadales tikls.

De reguleringscommissie heeft de aanvraag afgewezen om dat de geplande lijn geen directe lijn was. Aangezien de bestaande lijn niet als onderdeel van de „elektriciteitsproductielocatie” kan worden beschouwd, verbindt de geplande lijn naar Lets recht geen afnemers met een geïsoleerde productielocatie.

C-756/24 - Jelgavas autobusu parks verzorgt het plaatselijke openbare personenvervoer. Zij was voornemens stadbussen met waterstofaandrijving in te zetten en daartoe een waterstofinstallatie te exploiteren. Jelgavas autobusu parks heeft bij de reguleringscommissie een vergunning aangevraagd voor de aanleg van een lijn die haar waterstofinstallatie met een biomassacentrale van SIA Gren Latvija zou verbinden. Jelgavas autobusu parks wil de elektriciteit rechtstreeks bij Gren Latvija afnemen. Na de aanleg van de geplande lijn wil Jelgavas autobusu parks de bestaande aansluiting op het net van beheerder Sadales tīkls alleen als reserveaansluiting aanhouden. Zolang het bedrijf elektriciteit via de directe lijn afneemt, wordt er geen elektriciteit uit het net afgenomen.

De reguleringscommissie heeft de aanvraag afgewezen omdat geen vergunning voor de aanleg van een „directe lijn” kan worden verleend. Jelgavas autobusu parks kan niet als „geïsoleerde afnemer” worden aangemerkt. De netbeheerder kan er namelijk voor zorgen dat Jelgavas autobusu parks ook bij een capaciteitsverhoging tegen redelijke kosten wordt bevoorrad. De aanleg van een directe lijn is echter alleen toegestaan indien dit technisch en economisch gerechtvaardigd is.

De verwijzende rechter stelt het Hof een prejudiciële vraag over de verenigbaarheid van de Letse regeling met het Unierecht.

A-G geeft het Hof in overweging: „Artikel 2, punt 41, juncto artikel 7, van richtlijn (EU) 2019/944 moet aldus worden uitgelegd dat een lijn als directe lijn kan worden aangemerkt wanneer deze wordt gebruikt voor de directe bevoorrading van de afnemer;

het voor de definitie van een directe lijn alleen van belang is of de afnemer door de producent of leverancier wordt bevoorrad zonder dat gebruik wordt gemaakt van het net;

een directe lijn een lijn kan zijn waarmee een producent die op het net is aangesloten, met een op het net aangesloten afnemer wordt verbonden, zolang de afnemer via deze directe lijn rechtstreeks door de producent van elektriciteit wordt voorzien zonder dat gebruik wordt gemaakt van het net;

de definitie van directe lijn ook betrekking op een lijn kan hebben die voor de levering van elektriciteit aan meerdere afnemers wordt gebruikt.

OVERIG

- Groen licht voor stapsgewijs verbod op de invoer van Russisch gas ([ECER](#))
- Speciaal verslag Europese Rekenkamer 04/2026: Kritieke grondstoffen voor de energietransitie — Geen rotsvast beleid, [PB C, C/2026/733, 3.2.2026](#)

Erfrecht

HvJ – CONCLUSIE – C-873/24 (Marwanak) – 5 februari 2026 – A-G Szpunar – Duitsland – ECLI:EU:C:2026:78 – [conclusie](#)

Verordening (EU) nr. 650/2012 – Europese erfrechtverklaring – Nalatenschap met onroerend goed in een andere lidstaat dan de lidstaat van afgifte – Registers van lidstaat waar onroerende goed is gelegen – Inschrijving in register afhankelijk gesteld van het opnemen in de verklaring van informatie over het geërfde onroerende goed – Verplichting om deze informatie te vermelden bij erfopvolging onder algemene titel

De vraag is o.a. in welke situaties in de Europese erfrechtverklaring (EEV) informatie over de bestanddelen van de nalatenschap moet worden opgenomen. Twijfel rijst omdat de bepalingen van de verordening weliswaar voorzien in de mogelijkheid om dat te doen maar niet ondubbelzinnig aangeven in welke omstandigheden dat vereist is. Dit probleem is met name relevant wanneer de vereisten van

het erfrecht en van het recht inzake registers in de verschillende lidstaten uiteenlopen. Moet informatie over het door erfopvolging verkregen goed worden opgenomen in de EEV.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 68, lid 1, van verordening (EU) nr. 650/2012 moet aldus worden uitgelegd dat de autoriteit die de Europese erfrechtverklaring afgeeft in het geval van rechtsopvolging onder algemene titel niet gehouden is om op verzoek van de aanvrager informatie over een in een andere lidstaat gelegen onroerend goed dat deel uitmaakt van een nalatenschap in die verklaring op te nemen. Dat geldt ongeacht de vereisten ten aanzien van de documenten die ten grondslag liggen aan een inschrijving in het register van onroerende goederen die zijn opgenomen in het recht inzake registers van de lidstaat van ligging van het onroerende goed dat deel uitmaakt van de nalatenschap.

Euthanasie

 EHRM – ARREST – Medmoune t. Frankrijk – 5 februari 2026 – 55026/22
– ECLI:CE:ECHR:2026:0205JUD005502622 – persbericht – arrest

Artikel 2 EVRM – Staken behandeling patiënt met wilsverklaring geen schending EVRM

Samenvatting onder: Recht op leven

Familieleven en familierecht

OVERIG

Publication and Webinar: ELI Report on the EU Parenthood Proposal (conflict of laws)

EHRM factsheets en case-law guide

- Children's rights
- Gestational surrogacy
- International child abductions
- Parental rights
- Protection of minors
- Reproductive rights
- Guide on Article 8 ECHR - right to respect for private and family life, home and correspondence
- Guide on Article 12 ECHR - right to marry
- ECHR-KS – Rights of the child Contact rights
- ECHR-KS – Article 8 Filiation
- ECHR-KS – Article 8 Right of the child to be heard in domestic proceedings on family matters
- ECHR-KS – Article 8 Surrogacy
- Thematic factsheet: Reproductive rights
- Thematic factsheet: Children's rights

Financiële markt en diensten, EMU, Bankenunie

HvJ – CONCLUSIE – C-51/25 (Betaal Garant Nederland) – 26 februari 2026 – A-G Campos Sánchez-Bordona – Nederland – CBb – ECLI:EU:C:2026:112 – conclusie

Richtlijn 2015/2366 – Begrip ‚betalingsdienst’ – Tussenpersoon – Zekerheidsstelling voor vastgoed – Uitvoering van overmakingen – Betalingsdiensten die worden uitgevoerd door een entiteit die zich niet bedrijfsmatig met deze activiteit bezighoudt – Geldtransfer

De vraag is of de activiteit van een entiteit die, als tussenpersoon tussen een klant en een aannemer, van de klant geldmiddelen ontvangt (bedoeld om de betaling van verschuldigde bedragen aan de aannemer te waarborgen) en deze geldmiddelen, nadat de klant daarvoor toestemming heeft gegeven, overmaakt aan de aannemer, op basis van richtlijn (EU) 2015/2366 kan worden aangemerkt als een „betalingsdienst”.

Naar Nederlands recht is het verboden om zonder een daartoe door De Nederlandsche Bank NV (hierna: „DNB”) verleende vergunning het bedrijf van betalingsdienstaanbieder uit te oefenen. In de onderhavige zaak voert DNB aan dat de entiteit die als tussenpersoon optrad, een betalingsdienst is die dat bedrijf heeft uitgeoefend zonder over de daartoe vereiste vergunning te beschikken.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 4, punt 3, van richtlijn (EU) 2015/2366, gelezen in samenhang met punt 3, onder c), van bijlage I bij deze richtlijn, moet aldus worden uitgelegd dat een door een entiteit als tussenpersoon aangeboden dienst van het ontvangen en doorbetalen van geldmiddelen geen betalingsdienst vormt indien die entiteit, in het kader van een overeenkomst met een klant en een aannemer, de geldmiddelen van de klant op haar betaalrekening ontvangt en zij deze geldmiddelen, nadat de klant daarvoor toestemming heeft gegeven, vanaf die betaalrekening overmaakt aan de aannemer.

CONSULTATIE

Concurrentievermogen op de eengemaakte markt voor bankenverzoek om input, Feedback mogelijk van 11 februari 2026 - 11 maart 2026 (EC)

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-866/25 (Einlagensicherung), verwijzing uit **Oostenrijk** over de vraag of het **deposito** van een woningbouwvereniging kan worden aangemerkt als een deposito dat het resultaat is van een **onroerendgoedtransactie met betrekking tot een particuliere woning**, in de zin van artikel 6, lid 2, onder a), van richtlijn 2014/49.

GBVB – Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid

HvJ – ARREST – C-619/24 (Hauptzollamt Düsseldorf) – 5 februari 2026 – Duitsland – ECLI:EU:C:2026:73 – geen conclusie – arrest

Verordening (EU) nr. 833/2014 – Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid – Beperkende maatregelen – Situatie in Oekraïne – Verbod op invoer in de EU van goederen die aanzienlijke inkomsten opleveren voor Rusland – Invoer van een voertuig

Verzoeker, een Russisch staatsburger die in Duitsland woont, heeft een auto in Rusland gekocht en zonder kentekenplaat, op een aanhangwagen naar Düsseldorf vervoerd. Om het betrokken voertuig in het vrije verkeer te brengen, heeft verzoeker de auto bij het douanekantoor aangegeven voor een douanewaarde van 50 390,71 EUR. Het douanekantoor heeft de auto in beslag genomen en de douaneaangifte ongeldig verklaard omdat invoer op grond dat artikel 3 decies, lid 1, van verordening nr. 833/2014, verboden is. Verzoek is van mening dat de invoer van het betrokken voertuig geen aanzienlijke inkomsten oplevert voor Rusland, zodat artikel 3 decies, lid 1, van verordening nr. 833/2014, zoals gewijzigd bij verordening 2022/576, zich niet tegen de invoer ervan verzet.

Hof: Artikel 3 decies, lid 1, van verordening (EU) nr. 833/2014 moet aldus worden uitgelegd dat het in deze bepaling neergelegde verbod op de aankoop, invoer of overdracht naar de Europese Unie geldt voor alle goederen die onder de in bijlage XXI bij deze verordening, zoals gewijzigd bij verordening 2022/1904 van de Raad van 6 oktober 2022, vermelde codes van de gecombineerde nomenclatuur vallen, zonder dat voor elke transactie afzonderlijk hoeft te worden nagegaan of de betrokken aankoop, invoer of overdracht aanzienlijke inkomsten oplevert voor Rusland.

Artikel 3 decies, lid 3 bis quinquies, van verordening nr. 833/2014, moet aldus worden uitgelegd dat de in deze bepaling opgenomen mogelijkheid om een voertuig dat zich op 19 december 2023 reeds op het grondgebied van de Unie bevond in een lidstaat te registreren, niet geldt voor voertuigen die zich op diezelfde datum in strijd met het verbod van artikel 3 decies, lid 1, van verordening nr. 833/2014, zoals gewijzigd bij verordening 2022/576, op dit grondgebied bevonden.

HvJ – ARREST – C-313/24 (Opera Laboratori Fiorentini) – 12 februari 2026 – Italië – ECLI:EU:C:2026:91 – conclusie – arrest

Verordening (EU) nr. 833/2014 – Beperkende maatregelen – Oorlog in Oekraïne – Verbod om overheidsopdrachten te gunnen aan of voort te zetten met Russische onderdanen en in Rusland gevestigde entiteiten of lichamen – Begrip handelend ,namens of op aanwijzing van’ een ,entiteit’ – Feitelijke controle – Rekening houden met alle relevante juridische en feitelijke omstandigheden

De zaak gaat over de gunning van een tienjarige overheidsopdracht ter waarde van 8,89 miljoen EUR voor de exploitatie van overdekte bar- en restaurantdiensten in het Pitti Paleis en de Boboli-tuinen, die deel uitmaken van het museumcomplex Uffizi Gallery in Florence (Italië). De opdracht is gegund aan Scudieri International. Opera Laboratori Fiorentini heeft het besluit tot gunning van de opdracht aan Scudieri International aangevochten met het argument dat de gunning in strijd is met het verbod van artikel 5 duodecies, lid 1, onder c), van verordening nr. 833/2014, op grond dat twee van de drie bestuurders van Scudieri International Russische staatsburgers zijn, en een van de bestuurders ook de voorzitter van de raad van bestuur en chief executive officer van die vennootschap is, en tevens de enige bestuurder van Sielna, de moedermaatschappij, een vennootschap die 90 % van de aandelen van Scudieri International bezit.

Nederland, Oostenrijk en Italië hebben schriftelijke opmerkingen ingediend.

Hof: Artikel 5 duodecies, lid 1, onder c), van verordening (EU) nr. 833/2014 moet aldus worden uitgelegd dat het verbod om overheidsopdrachten te gunnen aan of voort te zetten met „een natuurlijke persoon of rechtspersoon, entiteit of lichaam handelend namens of op aanwijzing” van een „entiteit” als bedoeld in artikel 5 duodecies, lid 1, onder a) of b), van deze verordening, zoals gewijzigd, niet van toepassing is wanneer een overheidsopdracht door de bevoegde autoriteiten van een lidstaat wordt gegund aan een ingezeten vennootschap waarvan twee van de drie leden van de raad van bestuur Russische onderdanen zijn, waarbij een van beiden, die voorzitter en chief executive officer is, ook de enige bestuurder is van de moedervennootschap van de betrokken vennootschap, mits deze autoriteiten zich er in het kader van een volledig onderzoek van alle relevante concrete omstandigheden, dat zij moeten verrichten telkens wanneer zij voornemens zijn een overheidsopdracht te gunnen aan een onderneming die niet in Rusland is gevestigd, maar wordt bestuurd door een bestuurder met de Russische nationaliteit, vooraf van hebben vergewist dat een dergelijke gunning geen aannemelijk risico inhoudt dat de middelen die aan deze vennootschap zullen worden betaald in het kader van de betrokken opdracht, zullen worden gesluisd naar de Russische economie, aangezien niet vaststaat of het althans hoogst onwaarschijnlijk is dat deze bestuurder daadwerkelijk zeggenschap heeft over genoemde vennootschap.

HvJ – CONCLUSIE – C-67/25 (Staatsanwaltschaft Saarbrücken) – 12 februari 2026 – A-G Norkus – Duitsland – ECLI:EU:C:2026:99 – conclusie

Verordening (EU) nr. 833/2014 – Beperkende maatregelen – Oorlog in Oekraïne – Begrip „exploitant” – Natuurlijke personen – Inkomsten in de vorm van vrijwillige bijdragen

Artikel 2 septies, lid 1, van verordening (EU) nr. 833/2014 verbiedt exploitanten om de inhoud die door de in bijlage XV bij deze verordening vermelde rechtspersonen, entiteiten of lichamen wordt verstrekt, uit te zenden of de uitzending van die inhoud mogelijk te maken, te faciliteren of anderszins daartoe bij te dragen, via onder andere kabel, satelliet, IP-TV, internetproviders, internetplatforms of applicaties voor het delen van video's. Verschillende personen worden in het strafrechtelijke onderzoek ervan verdacht een criminele organisatie te hebben gevormd die via een openbare blog inhoud van diverse aard heeft uitgezonden, waaronder video's van een mediakanaal dat aan het verbod van artikel 2 septies, lid 1, van verordening (EU) nr. 833/2014 is onderworpen. Hoewel de toegang tot de website gratis was, verzochten de exploitanten om donaties, die in totaal een bedrag van ruim 60 000 EUR hebben opgeleverd. In deze context vraagt de verwijzende rechter zich af wat de reikwijdte is van het in voornoemde bepaling gebezigde begrip „exploitant” en, meer bepaald, of dit begrip ook natuurlijke personen omvat die een website exploiteren die behoudens vrijwillige bijdragen geen andere inkomsten genereert.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 2 septies, lid 1, van verordening (EU) nr. 833/2014, moet aldus worden uitgelegd dat het begrip „exploitant” in de zin van deze bepaling ook natuurlijke personen omvat die een website exploiteren. Voor deze kwalificatie doet het niet ter zake of deze personen al dan niet enige inkomsten uit deze exploitatie behalen.

HvJ – CONCLUSIE – C-147/25 (Inter Rao Lietuva) – 26 februari 2026 – A-G Campos Sánchez-Bordona – Litouwen – ECLI:EU:C:2026:125 – conclusie

Verordening (EU) nr. 269/2014 – Besluit 2014/145/GBVB – Artikel 47 Handvest – Beperkende maatregelen – Bevriezing van tegoeden – Situatie in Oekraïne – Omvang van rechterlijke toetsing – Bewijsstandaard voor de band met de gesanctioneerde personen

Inter Rao is in Litouwen als onafhankelijke elektriciteitsleverancier actief als importeur van elektriciteit. Nordic, een Finse vennootschap heeft 51% van het aandelenkapitaal van Inter Rao en Rao Nordic is op haar beurt voor 100 % eigendom van Inter Rao Ues, een in de Russische Federatie gevestigde vennootschap.

De tegoeden van Inter Rao Lietuva AB zijn bevroren vanwege de banden van deze onderneming met personen tegen wie de beperkende maatregelen van besluit 2014/145/GBVB en verordening (EU) nr. 269/2014 zijn vastgesteld.

Inter Rao heeft een verzoek ingediend om haar van de nationale lijst te schrappen en te bevestigen dat aan haar geen sancties zijn opgelegd.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 2 van besluit 2014/145/GBVB, en artikel 2 van verordening (EU) nr. 269/2014 gelezen in samenhang met artikel 41 Handvest EU verzetten zich niet tegen een nationale maatregel waarbij een persoon die niet is opgenomen in de bijlage bij besluit 2014/145 en evenmin in bijlage I bij verordening nr. 269/2014, wordt geplaatst op de lijst van personen van wie de tegoeden op grond van voornoemde handelingen worden bevroren, zonder dat de betrokken persoon of entiteit vóór de plaatsing op de betrokken lijst bezwaar kan maken bij de bevoegde autoriteit.

Artikel 2 van besluit 2014/145 en artikel 2 van verordening nr. 269/2014, gelezen in samenhang met artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU en artikel 47 van het Handvest, verzetten zich er niet tegen dat, om bij de nationale rechter aan te tonen dat een vennootschap onder de zeggenschap van de politieke autoriteiten van de Russische Federatie staat, rekening wordt gehouden met omstandigheden die verband houden met een daadwerkelijke en doeltreffende informele zeggenschap die deze politieke autoriteiten uitoefenen over degenen die een overheersende invloed op die vennootschap uitoefenen, ook al kunnen die omstandigheden niet met rechtstreekse bewijsstukken worden gestaafd, mits de vaststelling is gebaseerd op objectieve en voldoende solide aanwijzingen en de betrokkene de mogelijkheid heeft gehad om deze vaststelling te weerleggen in een gerechtelijke procedure met alle waarborgen.”

HvJ – CONCLUSIE – C-802/24 (Reibel) – 26 februari 2026 – Grote Kamer – A-G Biondi – Zweden – ECLI:EU:C:2026:110 – persbericht – conclusie

Verordening nr. 833/2014 – Beperkende maatregelen – Situatie in Oekraïne – Verbod op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik – Weigering van uitvoervergunning met gevolgen voor de uitvoering van een contract – Weigering tot terugbetaling van de vooruitbetaling – No Claims clause – Verzoek tot vernietiging arbitraal vonnis – Buitengerechtelijke schikking

NV Reibel is een Belgische vennootschap die actief is op het gebied van logistiek en internationaal goederenvervoer. Reibel heeft een overeenkomst gesloten met de Russische onderneming Stankoimport, die metaalproducten en machines in Rusland invoert. De overeenkomst bevatte een arbitragebeding dat bepaalde dat alle geschillen, met uitzondering van die welke onder de bevoegdheid van de nationale rechterlijke instanties vielen, aan arbitrage zouden worden onderworpen en dat in geval van arbitrage Zweeds recht van toepassing zou zijn. De overeenkomst bepaalde bovendien dat Europese sancties tegen Rusland niet als overmacht zouden worden aangemerkt en partijen niet zouden ontheffen van hun verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst.

Reibel heeft de goederen niet aan Stankoimport kunnen leveren omdat deze volgens de Belgische autoriteiten bestemd waren voor de productie van helikopteronderdelen en ze bijgevolg had gekwalificeerd als „producten voor tweëerlei gebruik” in de zin van verordening (EG) nr. 428/2009, waarvan de verkoop is verboden bij verordening (EU) nr. 833/2014. Stankoimport had een deel vooruitbetaald. Reibel heeft het vooruitbetaalde bedrag niet terugbetaald. Stankoimport heeft de overeenkomst ontbonden en arbitrage aangevraagd.

In een arbitraal vonnis is de vordering van Stankoimport tot terugbetaling van het aan Reibel vooruitbetaalde bedrag, vermeerderd met rente, toegewezen. De vordering tot veroordeling van Reibel om schadevergoeding te betalen is afgewezen.

Reibel heeft bij Zweedse verwijzende rechter, beroep tot vernietiging van het arbitrale vonnis ingesteld.

In de eerste plaats moet de verwijzende rechter bepalen of de partijen bij een transactie als die waarop de overeenkomst tussen Reibel en Stankoimport betrekking heeft en waaraan afbreuk wordt gedaan door maatregelen die zijn ingesteld op grond van verordening nr. 833/2014, het recht hebben om een buitengerechtelijke schikking te treffen over vorderingen als bedoeld in artikel 11, lid 1, van deze verordening. Het gaat dus om het vaststellen van de eventuele civielrechtelijke gevolgen van deze „no claims clause”. In de tweede plaats vraagt de verwijzende rechter zich af of verordening nr. 833/2014, onder Unierechtelijke regels van openbare orde valt. In de derde plaats wenst de verwijzende rechter verduidelijking te krijgen over de draagwijdte en de uitlegging van verordening nr. 833/2014, teneinde te kunnen bepalen of een vordering tot terugbetaling van een vooruitbetaald bedrag met betrekking tot een overeenkomst waaraan op grond van deze verordening geen uitvoering kon worden gegeven, en de uit hoofde daarvan gevorderde rente, vallen onder vorderingen die niet mogen worden toegewezen in de zin van artikel 11, lid 1, van die verordening.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 11, lid 1, van verordening (EU) nr. 833/2014, in de versie die van toepassing is op de datum van het betrokken arbitrale vonnis in het hoofdgeding, moet aldus worden uitgelegd dat:

- *het zich er niet tegen verzet dat twee partijen bij een overeenkomst gebruikmaken van arbitrage met betrekking tot een vordering die niet mag worden toegewezen in de zin van die bepaling, met dien verstande dat hoe dan ook, ten eerste, tijdens of na die arbitrage geen genoegdoening kan worden verkregen van een vordering die in strijd is met die bepaling, en ten tweede, het arbitrale vonnis altijd door de rechter moet kunnen worden getoetst om de eerbiediging van de openbare orde van de Unie te waarborgen;*
- *het deel uitmaakt van de openbare orde van de Unie. Bijgevolg moet een nationale rechterlijke instantie waarbij een beroep tot vernietiging van een arbitraal vonnis wordt ingesteld, nagaan, in voorkomend geval ambtshalve, of de toepassing ervan door de arbitrage-instantie verenigbaar is met die bepaling. Indien wordt vastgesteld dat er sprake is van onverenigbaarheid met die bepaling, moet de betrokken rechterlijke instantie daaruit alle consequenties trekken die haar nationale recht voorschrijft en het op schending van de openbare orde van de Unie gebaseerde verzoek tot vernietiging van dat vonnis toewijzen om een eind te maken aan de onverenigbaarheid met de rechtsorde van de Unie;*
- *het zich verzet tegen toewijzing van een vordering tot terugbetaling van een bedrag dat is vooruitbetaald voor goederen waarvan de levering op grond van verordening nr. 833/2014 is verhinderd, vermeerderd met rente over dat bedrag.*

e Advocate General Biondi: the prohibition on satisfying any claim of a Russian entity in respect of a contract the performance of which has been affected by restrictive measures does form part of the public policy of the Union ([persbericht](#))

OVERIG

- Uitleg over het sanctioneren van Russen ([Ellen Timmer](#))

EHRM factsheets en guides

- [Conscientious objection](#)
- [Freedom of religion](#)
- [Religious symbols and clothing](#)
- [Guide on article 9 ECHR - freedom of thought, conscience and religion](#)

Gezondheid, geneesmiddelen en etikettering

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- [C-803/25 \(Bezirkshauptmannschaft Grieskirchen\)](#), verwijzing uit **Oostenrijk** over de vraag of er **afgeweken** kan worden van de redenen uit artikel 14, lid 5 van **verordening 178/2002** om een **levensmiddel als ongeschikt voor menselijke consumptie** aan te merken.
- [C-794/25 \(Stada Arzneimittel\)](#), verwijzing uit **Denemarken** over de vraag onder welke voorwaarden een **derivaat** (in dit geval lisdexamfetamine) van een werkzame stof ('dexamfetamine'), kan worden beschouwd als een **'zelfstandige werkzame stof'**, en daarmee onder het begrip van **'product'** valt in de zin van art. 1, onder b), van **verordening 469/2009**.
- [C-820/25 \(Eurogine\)](#), verwijzing uit **Oostenrijk** over de vraag of het inkomensverlies dat een vrouw lijdt door een ongewenste zwangerschap als gevolg van een **productgebrek** in de bij haar geplaatste anticonceptiespiraal, **'schade veroorzaakt door lichamelijk letsel'** vormt in de zin van artikel 9, onder a), van **richtlijn 85/374**.
- [C-845/25 \(Aradis\)](#), verwijzing uit **Griekenland** over nationale strafmaat van ten minste zes maanden **gevangenisstraf** voor het produceren van **levensmiddelen** waarbij concentratie **bestrijdingsmiddelenresiduen** overschreden wordt, ongeacht de ernst of bijzondere omstandigheden van de zaak.
- [C-15/26 \(Boehringer Ingelheim Vetmedica\)](#), verwijzing uit **Duitsland** over de vraag of de vergunning voor het in de handel brengen van een product als **geneesmiddel voor diergeneeskundig gebruik** overeenkomstig richtlijn 2001/82/EG de **eerste vergunning** voor het in de handel brengen van dat product als geneesmiddel is, ook al is voor dezelfde werkzame stof eerder een vergunning voor het in de handel brengen als **geneesmiddel voor menselijk gebruik** overeenkomstig richtlijn 2001/83/EG verleend?

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

Do oat stalks have udders? Consumer confusion in the Supreme Court ([UK human rights blog](#))

BNC Fiche

Fiche: Verordening en richtlijn op het gebied van Gezondheidsbiotechnologie, [Kamerstuk 22112, nr. 4268](#)

EHRM factsheets

- [ECHR-KS – Article 2 Medical negligence](#)
- [Cannabis-based medication](#)

Godsdienstvrijheid

OVERIG

Revolution or Evolution? Dutch Ritual Slaughter and Animal Welfare as ‘Public Morals’ through the ECtHR Lens ([European law blog](#))

EHRM factsheets

- [ECHR-KS – Article 9 Autonomy of religious organisations](#)
- [ECHR-KS – Article 9 Wearing of religious symbols in public areas](#)
- [Conscientious objection](#)
- [Freedom of religion](#)
- [Religious symbols and clothing](#)
- [Thematic factsheet: Freedom of religion](#)

Grondrechten (Handvest), EVRM, Raad van Europa

HvJ – CONCLUSIE – C-829/24 (Commissie/Hongarije) – 12 februari 2026 – Grote kamer – A-G Kokott – ECLI:EU:C:2026:90 – persbericht – conclusie (Franse versie)

Verordening (EU) 2016/679 (AVG) – Richtlijn 2000/31/EG – Richtlijn 2006/123/EG – Artikelen 7, 8, 11, 12, 47, 48 Handvest – Artikel 4, lid 2, VEU – Artikelen 49, 56 en 63 VWEU – Eerbiediging van het privéleven – Bescherming van persoonsgegevens – Vrijheid van meningsuiting – Vrijheid van vereniging – Recht op een doeltreffende voorziening in rechte – Vrijheid van vestiging – Vrij verrichten van diensten – Vrij verkeer van kapitaal – Oprichting bureau ter bescherming soevereiniteit – Bevoegdheid Commissie – Soevereiniteit van de lidstaat

Samenvatting onder: [Rechtsstaat en rechterlijke macht](#)

OVERIG

- Conventional limits to EU law restrictions: when mutual trust meets human rights ([Johan Callewaert](#))
- Besluit (GBVB) 2026/345 van de Raad van 11 februari 2026 tot benoeming van de speciale vertegenwoordiger van de Europese Unie voor de mensenrechten, [PB L, 2026/345, 13.2.2026](#)

Mevrouw Kajsa OLLONGREN wordt benoemd tot speciale vertegenwoordiger van de Europese Unie (SVEU) voor de mensenrechten van 1 maart 2026 tot en met 29 februari 2028.

EHRM factsheets en guides

- [Guide on Article 13 ECHR – Right to an effective remedy](#)
- [Guide on Article 1 ECHR - Obligation to respect human rights – Concepts of “jurisdiction” and imputability](#)

- [Guide on Article 46 ECHR - Binding force and execution of judgments](#)

WIKI

- [Handvest grondrechten EU](#)
- [Europees Hof voor de rechten van de mens \(EHRM\)](#)

Handel en antidumping

HvJ – CONCLUSIE – C-319/24 P (Commissie/Sinopec Chongqing SVW Chemical e.a.) – 5 februari 2026 – A-G Biondi – ECLI:EU:C:2026:79 – [conclusie](#) (Engelse taalversie)

Antidumpingheffingen op invoer van bepaalde polyvinylalcoholen uit China – Berekening normale waarde – Nieuwe methodologie

Het Gerecht heeft een uitvoeringsverordening van de Commissie die antidumpingheffingen oplegde op de invoer van bepaalde polyvinylalcoholen uit China, vernietigd. De zaak betreft de toepassing van een nieuwe methodologie, vastgelegd in artikel 2(6a) van de basisverordening, die wordt gebruikt bij antidumpingonderzoeken van de Commissie als er sprake is van vervormingen op de binnenlandse markt van een exportland.

De Commissie heeft de normale waarde van de producten van Sinopec e.a. berekend op basis van beschikbare feiten, aangezien de verstrekte gegevens van Sinopec e.a. gebrekkig waren. Daarbij zijn de kosten voor transport, verzekering, en andere verwerkingskosten afgetrokken van de exportprijs en is de normale waarde van andere producenten als referentie gebruikt. Het Gerecht heeft geoordeeld dat de Commissie ten onterechte gebruik heeft gemaakt van de hoogste normale waarden van andere producenten voor Sinopec e.a. Ten tweede heeft de Commissie haar verplichting uit hoofde van artikel 2(10) van de basisverordening om een eerlijke vergelijking te maken tussen de exportprijs en de normale waarde op hetzelfde handelsniveau geschonden doordat de Commissie 'de kosten in kwestie' van de exportprijs had afgetrokken.

Als gevolg van deze schendingen is de uitvoeringsverordening gedeeltelijk vernietigd. Beide partijen hebben beroep ingesteld bij het HvJ.

A-G geeft het Hof in overweging: het arrest van 21 februari 2024 te vernietigen, voor zover het de uitvoeringsverordening (EU) van de Commissie 2020/1336 vernietigt waarin definitieve antidumpingheffingen worden opgelegd op de invoer van bepaalde polyvinylalcoholen afkomstig uit de Volksrepubliek China met betrekking tot Sinopec e.a. Bij het berekenen van het tarief van de antidumpingheffing die invloed heeft op de import in de EU van polyvinylalcohol die door hen worden vervaardigd en verkocht, heeft de Commissie de exportprijs naar beneden aangepast op grond van Verordening (EU) 2016/1036. Uitvoeringsverordening 2020/1336 nietig te verklaren met betrekking tot Sinopec e.a. voor zover bij het berekenen van het tarief van de antidumpingheffing die de invoer in de EU beïnvloedt van polyvinylalcoholen die door hen worden vervaardigd en verkocht, de Commissie de exportprijs naar beneden heeft aangepast onder artikel 2(10)(i) van Verordening 2016/1036. Het kruisberoep van Sinopec e.a. af te wijzen.

OVERIG

- Back to the Pre-Lisbon era? Why the Provisional Application of the EU-Mercosur Agreement is so Controversial ([EJILtalk](#))

- Has the European Parliament Shot Itself in the Foot? ([Verfassungsblog](#))
After 25 years of negotiations, on 6 December 2024, the EU and four Mercosur countries – Argentina, Brazil, Paraguay, and Uruguay – reached an EU-Mercosur Agreement. The geoeconomic importance of this Agreement cannot be understated. Against this background, it came as a surprise when a narrow majority in the EP, backed by far-right and far-left parties alike, on 21 January 2026, requested an opinion on its compatibility with EU law. By contesting the legality of the Agreement, the EP risks losing a formal say over the temporal application of the “trade part” of broader mixed agreements pending ratification in the Member States.

Huiselijk geweld en geweld tegen vrouwen

OVERIG

- VN-Comité: Nederland schiet tekort in bescherming mensenrechten van vrouwen ([College voor de rechten van de mens](#))
- FRA presents its gender-based violence work at the TACTICS conference ([FRA](#))

EHRM factsheets

- [ECHR-KS – Article 2 Domestic violence](#)
- [Violence against women](#)
- [Thematic factsheet: Domestic violence](#)

IE - Intellectuele eigendom

HvJ – ARREST – C-337/22 P ([EUIPO/Nowhere](#)) – 5 februari 2026 – A-G Capeta – Duitsland – ECLI:EU:C:2026:71 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Verordening (EG) nr. 207/2009 – Uniemark – Aanvraag tot inschrijving van het beeldmerk APE TEES – Oppositieprocedure – Oudere rechten – Relatieve weigeringsgrond – Brexit – Verdwijnen van het oudere recht aan het einde van de overgangperiode – Afwijzing van een oppositie uitsluitend op grond van de datum waarop een beslissing is gegeven

In 2015 heeft Ye een aanvraag om inschrijving van een Uniemark ingediend voor een beeldteken van een aap met daaronder de woorden APE TEES. In 2016 heeft Nowhere oppositie ingesteld op basis van drie niet-ingeschreven oudere beeldmerken van een aap, die in het Verenigd Koninkrijk in het economische verkeer worden gebruikt. Eind februari 2021, na het verstrijken van de Brexit-overgangperiode op 31 december 2020, heeft het EUIPO uiteindelijk geoordeeld dat Britse rechten niet langer als basis kunnen dienen voor oppositie op grond van de Uniemarkverordening en de oppositie afgewezen. Het Gerecht heeft deze beslissing vernietigd.

Hof: het Gerecht geeft blijk van een onjuiste rechtsopvatting door geen rekening te houden met het relevante tijdstip voor de beoordeling van de oppositie. Het bestaan en de beschermingsomvang van oudere rechten moeten worden beoordeeld aan de hand van de situatie die geldt op het voor de oppositieprocedure relevante moment. *Hof: Het arrest van 16 maart 2022, Nowhere/EUIPO – Ye (APE TEES) (T-281/21, EU:T:2022:139), wordt vernietigd. Het beroep van Nowhere Co. Ltd wordt verworpen.*

- Ⓛ Brexit and EU trade marks: Earlier rights based solely on UK law can no longer be relied upon in support of an opposition where EUIPO rules after the end of the transition period ([persbericht](#))
- Ⓛ Oppositie na Brexit: oudere Britse rechten blijven relevant bij 'APE TEES' ([IE forum](#))
- Ⓛ Na Brexit-overgangperiode kunnen VK-merken niet met EU-merken conflicteren ([Boek9](#))
- Ⓛ The never-ending story of Brexit – The Final Chapter ([IPkat](#))

HvJ – CONCLUSIE – C-840/24 (VG Wort) – 26 februari 2026 – A-G Szpunar – Duitsland – ECLI:EU:C:2026:123 – [conclusie](#)

Richtlijn 2001/29/EG – Richtlijn 2006/115/EG – Richtlijn 2014/26/EU – Auteursrecht en naburige rechten – Uitzondering voor het kopiëren voor privégebruik – Billijke compensatie – Gebruik van door een collectieve beheerorganisatie beheerde rechteninkomsten – Nationaal voorschrift ter bevordering van cultureel belangrijke werken

VG Wort is een organisatie voor het collectieve beheer van auteursrechten op literaire werken in Duitsland. Het FFW is een vennootschap met beperkte aansprakelijkheid waarvan VG Wort de enige vennoot is. Het FFW heeft de bevordering van wetenschap en onderzoek tot doel. De subsidie aan het FFW werd bekostigd uit inhoudingen op de inkomsten die zijn geïnd krachtens de compensatie voor het kopiëren voor privégebruik en de vergoeding voor het openbaar uitlezen van wetenschappelijke, technische en gespecialiseerde werken. In de relevante periode bedroeg de subsidie 0,51 % van de door VG Wort geïnde inkomsten.

Twee leden van VG Wort, auteurs van literaire werken, komen op tegen het feit dat VG Wort bedragen uit de inkomsten aan het FFW heeft toegewezen, waardoor het aandeel van deze leden is verminderd.

De rechter in hoger beroep was van oordeel dat de verdelingsregelingen van VG Wort, die in de beheersovereenkomsten zijn opgenomen, algemene voorwaarden vormen waarvan de bedingen betreffende de betalingen aan het FFW nietig zijn naar nationaal recht omdat zij in strijd zijn met de fundamentele beginselen van de wetgeving betreffende de werking van collectieve beheerorganisaties, aangezien personen belang zouden hebben bij de betalingen terwijl zij daar geen recht op hadden.

De verwijzende rechter is van oordeel dat de betalingen aan het FFW rechtmatig kunnen zijn in het licht van de verplichting voor collectieve beheerorganisaties om wetenschap en cultuur te bevorderen, zoals bepaald in de toepasselijke nationale wetgeving.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 11, lid 4, en artikel 12, lid 4, van richtlijn 2014/26/EU gelezen in samenhang met artikel 5, lid 2, onder b), van richtlijn 2001/29/EG en artikel 6, lid 1, van richtlijn 2006/115/EG verzetten zich niet tegen een regeling van een lidstaat die een collectieve beheerorganisatie toestaat om een deel van de inkomsten uit het recht op billijke compensatie en het recht op vergoeding, bedoeld in deze laatste twee respectieve bepalingen, te besteden aan culturele activiteiten die, in voorkomend geval, ten goede kunnen komen aan personen die geen auteursrechthebbenden zijn, mits de rechthebbenden direct of indirect een billijke compensatie en een passende vergoeding ontvangen.

GERECHT – ARREST – T-643/24 (Credidam) – 12 februari 2026 – Roemenië – ECLI:EU:T:2026:112 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Richtlijn 2006/112/EG – Begrip “diensten onder bezwarende titel” – Collectief beheer van auteursrechten – Vergoeding voor de mededeling aan het publiek van beschermde muziekwerken – Toeslag vanwege het ontbreken van een licentie – Maatstaf van heffing – Begrip “tegenprestatie”

Samenvatting onder: [Belastingen, btw](#)

HvJ en Gerecht – overig

- [T-209/25](#) ‘ProbioDefend’ vs ‘Defendyl’: Gerecht bevestigt verwarringsgevaar en onderscheidend karakter van het element ‘defend’ ([IE forum](#))
- [T-618/24](#) Complementariteit in smart-homeproducten: Gerecht versterkt bescherming van het oudere merk ATHOM tegen ‘athom Smart Home’ ([IE forum](#))
- [T-142/25](#) Geen verwarringsgevaar tussen WelMedis en médis bij gezondheids- en schoonheidsdiensten ([IE forum](#))
- [T-71/25](#) Geen verwarringsgevaar tussen woordmerk ‘EF’ en beeldmerk ‘EF’ ([IE forum](#))
- [T-203/25](#) Verwarringsgevaar tussen TELOTRÓN en TRON in de farmaceutische sector ([IE forum](#))
- [T-73/25](#) VIVA: Gerecht bevestigt (deels) behoud van Uniemerken na vervallenverklaring wegens normaal ([IE forum](#))
- [T-298/25](#) BRAMANI vs BRAHMA: verwarringsgevaar voor mode- en textielwaren ([IE forum](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- [T-915/25 \(Fundacja K\)](#), verwijzing uit **Polen** over **btw-richtlijn**, het begrip 'culturele dienst' en de vraag of dit begrip ook ziet op de verlening van een **sub-licentie op auteursrechten**.
- [C-3/26 \(Dr. Czirják-Nagy Ügyvédi Iroda\)](#), verwijzing uit **Hongarije** over de vraag of een **portret** van een persoon zonder bijkomende elementen **onderscheidend vermogen** kan hebben als **merk**, en in welke mate de **bekendheid of activiteiten van die persoon** daarbij relevant zijn voor de inschrijving en voor welke waren of diensten.
- [C-22/26 \(AIE et AGEDI\)](#), verwijzing uit **Spanje** over een nationale regeling die **onafhankelijke beheerentiteiten uit andere lidstaten** op algemene en absolute wijze **uitsluit van het verplichte collectieve beheer van de billijke vergoeding** voor uitvoerende kunstenaars en producenten van fonogrammen en de verenigbaarheid met **artikel 56 VWEU** en **richtlijn 2014/26**

RECHTSPRAAK NATIONAAL

[Guest Post] Ceci n'est pas du Gruyère: Swiss origin claims and how to deal with them ([IPkat](#))

NOOT – HvJ 18 december 2025, C-161/24 (OSA)

HvJ EU over art. 102 VWEU: Onbillijke licentievoorwaarden van collectieve beheersorganisatie bij hotelvergoedingen (IE forum)

Institutioneel

HvJ – ARREST – C-572/23 P (Puigdemont e.a.) – 5 februari 2026 – A-G Szpunar – Spanje – ECLI:EU:C:2026:70 – persbericht – conclusie – arrest

Artikel 41 Handvest – Protocol nr. 7 betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Unie – Institutioneel recht – Leden Europees Parlement – Voorrechten en immuniteiten – Verzoek tot opheffing van immuniteit ingediend in het kader van een strafrechtelijke procedure

Na het houden van het referendum over zelfbeschikking op 1 oktober 2017 in Catalonië (Spanje), hebben het Spaanse Openbaar Ministerie, de Spaanse Staatsadvocaat en de VOX-politieke partij strafrechtelijke vervolging ingesteld tegen een aantal individuen, waaronder de heer Puigdemont. In maart 2018 gaf het Spaanse Hooggerechtshof een bevel om de heer Puigdemont e.a. te beschuldigen van de vermeende misdaden van opstand en misbruik van publiek geld. In juli 2018 is de strafrechtelijke vervolging geschorst omdat de beschuldigten uit Spanje waren gevlucht. De heer Puigdemont e.a. hebben zich vervolgens kandidaat gesteld voor het Europees Parlement en zijn op 2 juli 2019 gekozen. In oktober 2019 zijn arrestatiebevelen uitgevaardigd tegen de heer Puigdemont e.a. door het Spaanse Hooggerechtshof. Op verzoek van het Spaanse Hooggerechtshof heeft het Parlement op 9 maart 2021 de immuniteit van de heer Puigdemont e.a. opgeheven. Puigdemont e.a. hebben het Gerecht verzocht deze besluiten tot opheffing van de immuniteit te vernietigen. Bij arrest van 5 juli 2023 heeft het Gerecht de verzoeken afgewezen.

Het Hof vernietigt het arrest van het Gerecht en verklaart de drie besluiten van het Parlement nietig. Het Gerecht heeft ten onrechte geoordeeld dat het feit dat de rapporteur die was aangesteld om de verzoeken om opheffing van de immuniteit van de betrokken leden te onderzoeken, tot dezelfde politieke groep behoorde als de leden van de politieke partij VOX – die de strafvervolging tegen die leden had ingesteld –, geen invloed had op de beoordeling van de onpartijdigheid van die rapporteur.

Hof: Het arrest van 5 juli 2023, Puigdemont i Casamajó e.a./Parlement (T-272/21, EU:T:2023:373), wordt vernietigd. De besluiten P9_TA(2021)0059, P9_TA(2021)0060 en P9_TA(2021)0061 van het Europees Parlement van 9 maart 2021 worden nietig verklaard.

- The Court annuls the Parliament's decisions waiving the immunity of Carles Puigdemont, Antoni Comín and Clara Ponsatí (persbericht)

HvJ – ARREST – C-97/23 P (WhatsApp Ireland/Europees Comité voor gegevensbescherming) – 10 februari 2026 – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2026:81 – persbericht – conclusie – arrest

Verordening (EU) 2016/679 (AVG) – Artikel 263 VWEU – Coherentiemechanisme – Geschillenbeslechting door Europees Comité voor gegevensbescherming (EDPB) – Bindend besluit – Beroep tot nietigverklaring besluit van EDPB – Voor beroep vatbare handeling – Rechtstreeks geraakt zijn – Ontvankelijkheid

Samenvatting onder: Procesrecht HvJ

HvJ – CONCLUSIE – C-829/24 (Commissie/Hongarije) – 12 februari 2026 – Grote kamer – A-G Kokott – ECLI:EU:C:2026:90 – [persbericht](#) – [conclusie](#) (Franse versie)

Verordening (EU) 2016/679 (AVG) – Richtlijn 2000/31/EG – Richtlijn 2006/123/EG – Artikelen 7, 8, 11, 12, 47, 48 Handvest – Artikel 4, lid 2, VEU – Artikelen 49, 56 en 63 VWEU – Eerbiediging van het privéleven – Bescherming van persoonsgegevens – Vrijheid van meningsuiting – Vrijheid van vereniging – Recht op een doeltreffende voorziening in rechte – Vrijheid van vestiging – Vrij verrichten van diensten – Vrij verkeer van kapitaal – Oprichting bureau ter bescherming soevereiniteit – Bevoegdheid Commissie – Soevereiniteit van de lidstaat

Samenvatting onder: [Rechtsstaat en rechterlijke macht](#)

HvJ – CONCLUSIE – C-30/25 (EESC e.a.) – 12 februari 2026 – A-G Medina – België – ECLI:EU:C:2026:98 – [conclusie](#)

Protocol nr. 7 betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Unie – Artikel 343 VWEU – Functionele immuniteit – Lid van het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) – Opheffing immuniteit – Lid wiens immuniteit is opgeheven in het kader van een gerechtelijke procedure en dat opnieuw tot lid is benoemd in het kader van een nieuwe zittingsperiode – Noodzaak van een nieuwe opheffing van immuniteit – Nieuw onderzoek?

De zaak gaat over de immuniteit van FR, lid van het EESC, die in het kader van een strafrechtelijk onderzoek door een Belgische rechter de verdachte is in dit geding. De nationale autoriteit had voor dezelfde ten laste gelegde feiten al een eerste opheffing van de immuniteit van FR van het EESC verkregen, voordat hij tijdens de nieuwe zittingsperiode in zijn mandaat werd herbenoemd.

De vraag is o.a. of bij de betrokken Europese instelling een nieuw verzoek tot opheffing van de immuniteit moet worden ingediend wanneer de betrokkene na de eerste opheffing van de immuniteit en tijdens het onderzoek, maar vóór de aanvang van de gerechtelijke procedure, in het kader van een nieuwe zittingsperiode is benoemd voor een nieuwe ambtstermijn binnen dezelfde Europese instelling?

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 10, tweede alinea, van Protocol nr. 7 betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Unie, gelezen in samenhang met artikel 343 VWEU, moet aldus worden uitgelegd dat de daarin neergelegde regeling van functionele immuniteit inhoudt dat, wanneer het Europees Economisch en Sociaal Comité de immuniteit ten aanzien van een van zijn leden reeds heeft opgeheven voor bepaalde feiten op grond dat een dergelijke opheffing niet in strijd is met het belang van de Unie, voor deze feiten geen nieuw verzoek om opheffing van de immuniteit hoeft te worden ingediend. Het is aan de verwijzende rechter om na te gaan of de in het hoofdgeding ten laste gelegde feiten daadwerkelijk vallen onder het eerste besluit van dit comité waarbij de immuniteit is opgegeven.

Internationaal

OVERIG

- The American-Israeli Strikes on Iran are (Again) Manifestly Illegal ([EJILtalk](#))
- “Europe’s role today is to stand for the force of rules, not the logic of force” – Alain Berset at UN ([COE](#))
- The European Commission at the Board of Peace ([Verfassungsblog](#))

Commissioner for the Mediterranean Dubravka Šuica attended the inaugural meeting of the Board of Peace (BoP) in Washington. Her presence triggered significant criticism from several Member States and European Parliament groups, considering that she did not have a mandate to take part in such a politically contested initiative. The European Commission, on the other hand, defended her participation on the ground that the EU has a direct interest in the reconstruction of Gaza.

IPR

EHRM – ARREST – Ramishvili t. Georgië – 3 februari 2026 – 4100/24 – ECLI:CE:ECHR:2026:0203JUD000410024 – persbericht – arrest

Artikel 8 EVRM – Civiele vordering wegens smaad – Geen eerlijke afweging van tegenstrijdige belangen – Schending

In de zaak *Ramishvili tegen Georgië* oordeelde het Hof dat de Georgische gerechten klager (de beroemde advocaat Mikheil Ramishvili) niet voldoende hadden beschermd tegen laster door een geestelijke tijdens een live televisie-interview. De geestelijke beschuldigde klager ervan een "snitch" te zijn die informatie aan de geheime diensten doorgeeft. Het Georgische gerechtshof en de Hoge Raad oordeelden in het voordeel van de geestelijke, omdat zijn uitspraken persoonlijke meningen waren die bijdroegen aan een belangrijke maatschappelijke discussie. Zij onderzochten echter niet of deze ernstige beschuldigingen feitelijk onderbouwd waren. De gerechten concludeerden dat iedere mening absolute bescherming genoot. Het Hof oordeelt dat de Georgische gerechten niet goed de balans hebben gevonden tussen het recht van klager op bescherming van zijn reputatie en de vrijheid van meningsuiting van de geestelijke. Schending artikel 8.

HvJ – CONCLUSIE – C-232/25 (Idziski) – 5 februari 2026 – A-G Rantos – Polen – ECLI:EU:C:2026:76 – conclusie

Verordening (EG) nr. 44/2001 (Brussel I) – Verbintenissen uit onrechtmatige daad – Plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan of zich kan voordoen – Inbreuk persoonlijkheidsrechten als gevolg van de uitzending van een serie op televisie en op internet – Immateriële schadevergoeding – Vordering rechterlijk bevel aanbieden excuses

Verzoekers, een natuurlijke persoon en een vereniging, beide gevestigd in Polen hebben in Polen een rechtsvordering ingesteld tegen verweerders die zijn gevestigd in Duitsland waarbij zij hebben gesteld dat inbreuk is gemaakt op hun persoonlijkheidsrechten als gevolg van de uitzending op de televisie in Polen en in andere lidstaten, alsmede op internet, van een door verweerders gezamenlijk geproduceerde serie. Verzoekers hebben verzocht, ten eerste, om vergoeding van de geleden immateriële schade vanwege de uitzending van deze serie in al deze lidstaten en, ten tweede, om veroordeling van verweerders tot het aanbieden van excuses op alle betreffende televisiezenders en internetsites en hun de verplichting op te leggen om elke uitzending van de serie op om het even welke plaats te laten voorafgaan door een passende verklaring.

Zijn de Poolse rechterlijke instanties op basis van verordening nr. 44/2001, waarin een bijzondere bevoegdheidsregel is neergelegd inzake verbintenissen uit onrechtmatige daad, internationaal bevoegd om kennis te nemen van de vordering in haar geheel, die de loutere inbreuk op de persoonlijkheidsrechten in Polen te boven gaat?

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 5, punt 3, van verordening (EG) nr. 44/2001 moet aldus worden uitgelegd dat de rechterlijke instanties van een lidstaat waar een serie op televisie en op internet is uitgezonden die inbreuk maakt op de persoonlijkheidsrechten van een natuurlijke persoon of een rechtspersoon, die niet de lidstaat is waar de serie is geproduceerd, niet internationaal bevoegd zijn om – wat de uitzending op televisie betreft – kennis te nemen van de gehele rechtsvordering waarin aanspraak wordt gemaakt op, ten eerste, een niet-geldelijke prestatie die ertoe strekt de gevolgen van de inbreuk op de persoonlijkheidsrechten weg te nemen, waarbij tevens de verplichting wordt opgelegd om door middel van een verklaring excuses te maken via de televisiezers waarop die serie in de verschillende betrokken lidstaten is uitgezonden en om iedere uitzending van die serie, ongeacht waar, te laten voorafgaan door een passende verklaring, en, ten tweede, een geldelijke prestatie die ertoe strekt de immateriële schade te vergoeden die als gevolg van die inbreuk is geleden doordat de televisieserie is verspreid in andere lidstaten. Wat de uitzending op internet betreft, zijn de rechterlijke instanties van de lidstaat waar zich het centrum van de belangen van een natuurlijke persoon of een rechtspersoon bevindt, enkel bevoegd om kennis te nemen van de vordering in haar geheel indien de omstreden content objectieve en controleerbare gegevens bevat die het mogelijk maken om die persoon direct of indirect als individu te identificeren.

Artikel 5, punt 3, van verordening nr. 44/2001 moet aldus worden uitgelegd dat de rechterlijke instanties van een lidstaat waar een serie op televisie is uitgezonden die inbreuk maakt op de persoonlijkheidsrechten, die niet de lidstaat is waar de serie is geproduceerd, internationaal bevoegd zijn om kennis te nemen van een rechtsvordering tegen de producent waarin aanspraak wordt gemaakt op, ten eerste, een niet-geldelijke prestatie die ertoe strekt de gevolgen van de inbreuk op de persoonlijkheidsrechten weg te nemen, waarbij tevens de verplichting wordt opgelegd om excuses te maken via de televisiezers waarop die serie is uitgezonden en om iedere uitzending van die serie in die lidstaat te laten voorafgaan door een passende verklaring – voor zover de nationale regeling dat toestaat – en, ten tweede, een geldelijke prestatie die ertoe strekt de immateriële schade te vergoeden die het gevolg is van de uitzending van de televisieserie in die lidstaat.

- e Opinion Rantos AG in [Idziski]: A justifiable continued reigning in of Article 7(2) Brussels Ia jurisdiction: suggests eDate centre of interest approach must not apply to terrestrial broadcasting. ([GAVCLAW](#))

HvJ – CONCLUSIE – C-14/25 (Thüringer Aufbaubank) – 12 februari 2026 – A-G Szpunar – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2026:100 – [conclusie](#)

Verordening (EG) nr. 805/2004 – Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken – Europese executorialle titel voor niet-betwiste schuldvorderingen – Weigering van tenuitvoerlegging – Uitsluiting van een heroverweging ten gronde – Authentieke akten – Uitvoerbare notariële akte verleden vóór de inwerkingtreding van een verordening

Thüringer Aufbaubank, gevestigd in Duitsland heeft bij de Oostenrijkse rechter een verzoek ingediend tot gedwongen tenuitvoerlegging tegen LN, een natuurlijke persoon, op grond van een in Duitsland opgestelde notariële akte betreffende de vestiging van een zakelijk zekerheidsrecht op onroerend goed.

Thüringer Aufbaubank heeft de notariële akte en de door de bevoegde Duitse instanties in de vorm van het formulier in bijlage III bij verordening nr. 805/2004 afgegeven bewijs van waarmaking als EET overgelegd. LN start een procedure.

In hoger beroep heeft de rechter gelast dat de tenuitvoerlegging werd gestaakt en de reeds uitgevoerde executiehandelingen werden vernietigd omdat de notariële akte van 28 mei 1999 niet binnen de temporele werkingssfeer van verordening nr. 805/2004 viel die enkel van toepassing is op executorialle titels die na 21 januari 2005 zijn uitgevaardigd. De erkenning en tenuitvoerlegging in Oostenrijk van deze in Duitsland verleden notariële akte werden derhalve niet beheerst door die verordening, maar door het op 27 september 1968 te Brussel ondertekende Verdrag betreffende de rechterlijke

bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, dat een voorafgaande exequaturprocedure vereist. In casu heeft voor deze Duitse notariële akte in Oostenrijk geen exequaturprocedure plaatsgevonden.

De afgifte van een bewijs van waarmerking als EET door de bevoegde Duitse instanties kan deze slotsom wijzigen aangezien in de lidstaat van tenuitvoerlegging een verificatie van de kennelijke niet-naleving van de werkingssfeer van verordening nr. 805/2004 ten aanzien van de afgifte van dit bewijs kon worden verricht.

Thüringer Aufbaubank heeft tegen die beslissing beroep in *Revision* ingesteld bij de verwijzende rechter.

De vraag is o.a. of in de lidstaat van tenuitvoerlegging mag worden nagegaan of de temporele werkingssfeer van verordening nr. 805/2004 in acht is genomen, zodat deze lidstaat niet gebonden is aan het in de lidstaat van oorsprong afgegeven bewijs van waarmerking als EET.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 21, lid 2, van verordening (EG) nr. 805/2004 gelezen in samenhang met artikel 25 van deze verordening, moet aldus worden uitgelegd dat een bewijs van waarmerking van een uitvoerbare authentieke akte als Europese executoriale titel dat door de bevoegde instantie van de lidstaat van oorsprong is afgegeven in de vorm van het formulier in bijlage III bij deze verordening, niet mag worden getoetst in de lidstaat van tenuitvoerlegging wanneer, gelet op de datum waarop de authentieke akte is verleden, de temporele werkingssfeer van die verordening kennelijk niet in acht is genomen.

HvJ – CONCLUSIE – C-876/24 (Vueling Airlines) – 26 februari 2026 – A-G Spielmann – Spanje – persbericht – ECLI:EU:C:2026:121 – [conclusie](#)

Verordening (EG) nr. 2027/97 – Verdrag van Montreal – Verlies van bagage tijdens vlucht – Vervoer binnen een lidstaat – Relatieve bevoegdheid rechter – Onlineovereenkomst – Plaats waar de vervoerder een vestiging heeft, door de zorg waarvan ‚de overeenkomst’ is gesloten – Duurzaam hoofdverblijf van passagier – Hoofddienst of bijkomende dienst

Samenvatting onder: [Luchtvaart](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- [C-822/25 \(Lealral\)](#), verwijzing uit **Portugal** over **Brussel I bis, vordering tot vaststelling geldigheid grensoverschrijdende schenking**. Is dit een vordering betreffende **verbintenissen uit overeenkomst** en in welke plaats moet de verbintenis worden uitgevoerd?
- [C-26/26 \(Exsan\)](#), verwijzing uit **België** over de vraag of een kaderovereenkomst voor **internationaal goederenvervoer zonder rechtskeuze** moet worden aangemerkt als een **vervoersovereenkomst** in de zin van **artikel 5 van Rome I-verordening**, en zo ja, hoe het **toepasselijke recht** moet worden bepaald wanneer de **goederen vanuit een derde land naar meerdere afleverplaatsen in verschillende lidstaten** worden vervoerd

NOOT – HvJ 5 september 2025, [C-86/23 \(HUK-Coburg II\)](#)

HUK-COBURG II: A Case on Mandatory Overriding Law or Jurisdiction? ([conflict of laws](#))

NOOT – bij conclusie HvJ 11 december 2025, [C-791/24 \(TERVE production\)](#)

Richard de la Tour AG in TERVE Production v Intesa Sanpaolo Holding International. More on forum societatis and forum contractus (sadly not: on forum delicti) in take-over squeeze out. ([GAVCLAW](#))

Landbouw en visserij

HvJ – ARREST – Gevoegde zaken C-364/24 en C-393/24 (Fidenato) – 5 februari 2026 – A-G Szpunar – Italië – [ECLI:EU:C:2026:67](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Richtlijn 2001/18/EG – Uitvoeringsbesluit (EU) 2016/321 – Doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen in het milieu – Verbod op de teelt van genetisch gemodificeerde mais MON 810 in Italië – Geldigheid

Het Hof wordt verzocht zich uit te spreken over de geldigheid van de bepalingen die in „teelt à la carte” van ggo’s voorzien, alsook over de wettigheid van het verbod op de teelt van MON 810-mais dat op basis van deze bepalingen in Italië is ingevoerd.

Zes lidstaten hebben schriftelijke opmerkingen ingediend.

Hof: Bij het onderzoek van de prejudiciële vragen is niet gebleken van feiten of omstandigheden die de geldigheid kunnen aantasten van artikel 26 quater, leden 1 en 3, van richtlijn 2001/18/EG, noch van uitvoeringsbesluit (EU) 2016/321 2.

Artikel 26 quater, leden 1 en 3, van richtlijn 2001/18, moet aldus worden uitgelegd dat de op grond van deze bepalingen vastgestelde besluiten, waarvoor geen bijzondere rechtvaardiging vereist is, niet noodzakelijkerwijs hoeven te vallen onder een van de in artikel 26 ter, lid 3, eerste alinea, onder a) tot en met g), van richtlijn 2001/18, genoemde gronden.

Uitvoeringsbesluit 2016/321 moet aldus worden uitgelegd dat het zich niet verzet tegen een nationale regeling die sancties oplegt voor de niet-naleving van het daarin vastgestelde verbod.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – [Nederland](#) – Hoge Raad – 10 februari 2026 – [ECLI:NL:HR:2026:205](#)

Richtlijn 2002/53/EG – Invoer vanuit Spanje en aanwezig hebben van hennep – Opiumwet – Gemeenschappelijk landbouwbeleid – Strafbaarstelling in Nederland

Samenvatting onder: [Strafrecht](#)

CONSULTATIE

- Gemeenschappelijk landbouwbeleid 2023-2027 — tussentijdse evaluatie, Feedback mogelijk van 23 februari 2026 - 6 april 2026 ([EC](#))
- Visserij en aquacultuur — Visie 2040, Feedback mogelijk van 20 februari 2026 - 24 maart 2026 ([EC](#))

OVERIG

Revolution or Evolution? Dutch Ritual Slaughter and Animal Welfare as 'Public Morals' through the ECtHR Lens ([European law blog](#))

LHBTI-rechten

NOOT – HvJ 25 november 2025, [C-713/23 \(Trojan\)](#)

A Prematurely Hailed Victory: Trojan's Limited Effects of Same-Sex Marriage Transcription Without Legal Recognition ([verfassungsblog](#))

EHRM factsheets en guides

- [Homosexuality: criminal aspects](#)
- [Sexual orientation issues](#)
- [Thematic factsheet: LGBTI persons' rights](#)

Luchtvaart

HvJ – ARREST – [C-408/24 \(Austrian Airlines\)](#) – 4 september 2025 – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2026:84 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Verordening (EG) nr. 549/2004 – Verordening (EG) nr. 550/2004 – Gemeenschappelijk Europees luchtruim – Verlener van luchtvaartnavigatiediensten – Uitval van server – Vertragingen – Vermogensschade van luchtvaartmaatschappij – Vordering tot schadevergoeding – Staatsaansprakelijkheid

Samenvatting onder: [Staatsaansprakelijkheid](#)

HvJ – ARREST – [C-680/24 \(WizzAir Hungary\)](#) – 12 februari 2026 – Polen – ECLI:EU:C:2026:92 – [geen conclusie](#) – [arrest](#)

Richtlijn 2009/12/EG – Luchthavengelden – Begrip 'luchthavengebruiker' – Wijziging tarieven – Verplichte consultatie van luchthavengebruikers – Beginselen van non-discriminatie en transparantie

De beheerder van de Chopin-luchthaven heeft bij de onafhankelijke toezichthoudende autoriteit een verzoek tot goedkeuring van een wijziging van het tarief van de luchthavengelden voor deze luchthaven ingediend. Daarbij de zijn, zoals voorgeschreven, de luchtvaartmaatschappijen die als „geregelde gebruikers” van de Chopin-luchthaven zijn aan te merken, geconsulteerd.

WizzAir is een gebruiker van de Chopin-luchthaven en heeft verzocht te worden toegelaten als partij bij deze consultatieprocedure. Dat verzoek is afgewezen. WizzAir heeft tegen dit besluit beroep ingesteld.

De vraag is o.a. of de onafhankelijke toezichthoudende autoriteit de in artikel 11, lid 7, van richtlijn 2009/12 bedoelde consultaties moet voeren wanneer zij in het kader van de in artikel 6, lid 5, eerste alinea, onder a), bedoelde verplichte nationale wettelijke procedure wijzigingen van het niveau of de

structuur van de luchthavengelden vaststelt of goedkeurt en of richtlijn 2009/12 zich verzet tegen een nationale regeling op grond waarvan alleen de „luchtvaartmaatschappijen die een luchthaven geregeld gebruiken”, en niet elke „luchthavengebruiker”, moeten worden geconsulteerd wanneer de luchthavenbeheerder besluit om het systeem of het niveau van de luchthavengelden te wijzigen.

Hof: Artikel 2, lid 3, van richtlijn 2009/12/EG moet aldus worden uitgelegd dat het daarin gedefinieerde begrip „luchthavengebruiker” zich verzet tegen een nationale regeling op grond waarvan de luchthavenbeheerder enkel de in de nationale wetgeving omschreven „geregelde luchthavengebruikers” hoeft te consulteren om overeenkomstig artikel 6, lid 2, van deze richtlijn het systeem of het niveau van de luchthavengelden te wijzigen.

Artikel 11, lid 7, van richtlijn 2009/12, gelezen in samenhang met artikel 11, lid 1, artikel 2, punt 3, en artikel 6, lid 2 en lid 5, tweede alinea, van deze richtlijn, moet aldus worden uitgelegd dat wanneer de onafhankelijke toezichthoudende autoriteit in het kader van een verplichte nationale wettelijke procedure op voorstel van de luchthavenbeheerder wijzigingen van het systeem of van het niveau van de luchthavengelden vaststelt of goedkeurt, zij verplicht is de „luchthavengebruikers” zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 3, te consulteren die de luchthavenbeheerder niet naar behoren heeft geconsulteerd toen hij dat voorstel opstelde.

HvJ – ARREST – C-367/22 P (Air Canada) – 26 februari 2026 – [conclusie](#) (Engelse taalversie) – [ECLI:EU:C:2026:116](#) – [persbericht](#) – [arrest](#)

Artikel 101, lid 1, VWEU – Artikel 53 van de EER-Overeenkomst – Mededinging – Kartel – Europese markt voor luchtvracht – Eén enkele voortdurende inbreuk – Bewijs van deelneming aan inbreuk – Bevoegdheid Commissie – Geldboeten – Verjaring – Criterium van “gekwalificeerde gevolgen”

Zie ook : [C-369/22 P \(Air France\)](#), [C-370/22 P \(Air France-KLM\)](#), [C-375/22 P](#), [C-378/22 P](#), [C-379/22 P](#), [C-380/22 P](#), [C-381/22 P](#), [C-382/22 P](#), [C-385/22 P \(KLM\)](#), [C-386/22 P](#), [C-401/22 P](#) en [C-403/22 P/Commissie](#)

Samenvatting onder: [Mededinging](#)

HvJ – CONCLUSIE – C-857/24 (daa e.a.) – 12 februari 2026 – A-G Campos Sanchez Bordona – Ierland – [ECLI:EU:C:2026:95](#) – [persbericht](#) – [conclusie](#)

Verordening (EEG) nr. 95/93 – Artikelen 16 en 17 Handvest EU – Beperking bij toewijzing van historische slots – Eigendomsrecht – Bevoegdheid van de luchthavenbeheerder om te besluiten tot sluiting van de luchthaven ter naleving van de beperking van het jaarlijkse aantal passagiers – Ontvankelijkheid – Bevoegdheden van de luchthavenbeheerder

In 2007 en 2008 heeft het Iers agentschap voor ruimtelijke ordening (An Bord Pleanála) als voorwaarde voor de goedkeuring van de uitbreiding van de terminals 1 en 2 van de luchthaven van Dublin (Ierland) een maximumlimiet van 32 miljoen passagiers per jaar opgelegd.

Bij het vaststellen van de „coördinatieparameters” heeft de Irish Aviation Authority maatregelen genomen om ervoor te zorgen dat het maximumaantal van 32 miljoen niet zou worden overschreden.

De betrokken luchtvaartmaatschappijen stellen dat het maximumaantal van 32 miljoen passagiers per jaar niet kan worden aangemerkt als een „technische, operationele of milieubeperking” bij het vaststellen van de coördinatieparameters overeenkomstig artikel 6, lid 1, van verordening (EEG) nr. 95/93. Ook

stellen zij dat de toewijzing van de zogenaamde „historische slots” niet in het gedrang mag komen aangezien het gaat om een verworven recht van de luchtvaartmaatschappijen.

De verwijzende rechterlijke instantie heeft twijfels over deze twee punten en wil bovendien weten of de luchthavenbeheerder bevoegd zou zijn om te besluiten tot een tijdelijke sluiting van de luchthaven met als doel de jaarlijkse passagierslimiet te respecteren.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 6, lid 1, van verordening (EEG) nr. 95/93 moet aldus worden uitgelegd dat bij het vaststellen van de coördinatieparameters voor de toewijzing van slots op een gecoördineerde luchthaven de bevoegde instantie rekening kan houden met voorwaarden die de totale capaciteit beperken tot een maximumaantal passagiers per jaar en die zijn opgenomen in de door de autoriteit voor ruimtelijke ordening verleende vergunning. Deze voorwaarden kunnen worden aangemerkt als „relevante beperkingen” en deel uitmaken van de objectieve analyse van de mogelijkheden om het luchtverkeer op een bepaalde luchthaven te verwerken.

Artikel 6, lid 1, van verordening nr. 95/93 en de artikelen 16 en 17 Handvest EU staan er niet aan in de weg dat de vaststelling van de coördinatieparameters op een luchthaven als gevolg van de verplichting om zich te houden aan het maximumaantal passagiers dat is toegestaan door de nationale autoriteiten, leidt tot de beëindiging of vermindering van historische slots.”

De derde prejudiciële vraag zou volgens de AG niet-ontvankelijk moeten worden verklaard en subsidiair geeft de AG in overweging om die vraag als volgt te beantwoorden: Artikel 1, onder j), artikel 4, lid 5, artikel 6, lid 1, en artikel 8, lid 5, van verordening nr. 95/93 moeten aldus worden uitgelegd dat zij er niet in voorzien dat luchthavenbeheerders eenzijdig kunnen besluiten tot sluiting van de luchthavenfaciliteiten om te voorkomen dat het maximumaantal passagiers per jaar dat is vastgelegd in een door de autoriteit voor ruimtelijke ordening verleende vergunning voor de uitbreiding van de luchthaventerminals wordt overschreden.

- Advocate General Campos Sánchez-Bordona: An annual passenger limit imposed by a planning authority may be taken into account when allocating slots at an airport with capacity problems ([persbericht](#))

HvJ – CONCLUSIE – C-876/24 (Vueling Airlines) – 26 februari 2026 – A-G Spielmann – Spanje – [persbericht](#) – [ECLI:EU:C:2026:121](#) – [conclusie](#)

Verordening (EG) nr. 2027/97 – Verdrag van Montreal – Verlies van bagage tijdens vlucht – Vervoer binnen een lidstaat – Relatieve bevoegdheid rechter – Onlineovereenkomst – Plaats waar de vervoerder een vestiging heeft, door de zorg waarvan „de overeenkomst” is gesloten – Duurzaam hoofdverblijf van passagier – Hoofddienst of bijkomende dienst

De bagage van I.G.V. is tijdens een vlucht van Madrid naar Barcelona verloren gegaan. I.G.V. heeft het verlies geconstateerd op de luchthaven van Barcelona, waar zij een tweede vlucht nam naar Rome (Italië), zonder dat zij haar bagage kon ophalen of opnieuw kon inchecken. De verwijzende rechter wijst erop dat I.G.V. geen informatie heeft verstrekt over de boeking van de tweede vlucht of over een eventuele terugvlucht van Rome naar Madrid, zodat hij ervan uitgaat dat er geen sprake was van „internationaal vervoer” in de zin van artikel 1 van het Verdrag van Montreal. Hij vraagt zich dan ook af of hij bevoegd is om kennis te nemen van het aan hem voorgelegde geschil.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 3, lid 1, van verordening (EG) nr. 2027/97 moet aldus worden uitgelegd dat er voor de vaststelling welke rechter relatief bevoegd is om kennis te nemen van een aansprakelijkheidsvordering tegen een luchtvervoerder van de Unie, ook wat betreft het vervoer binnen een lidstaat van de Unie, moet worden gekeken naar artikel 33 van het Verdrag van Montreal

Artikel 33, lid 1, van het Verdrag van Montreal moet aldus worden uitgelegd dat de „plaats waar de vervoerder een vestiging heeft, door de zorg waarvan de overeenkomst is gesloten”, niet het duurzaam hoofdverblijf van de passagier kan zijn, wanneer de overeenkomst online is gesloten.

Artikel 33, lid 1, van het Verdrag van Montreal moet aldus worden uitgelegd dat de plaats waar de vervoerder een vestiging heeft, door de zorg waarvan „de overeenkomst” is gesloten, verwijst naar de plaats waar de overeenkomst voor de hoofddienst (te weten het luchtvervoer) is gesloten en niet naar de plaats waar de overeenkomst voor de bijkomende dienst is gesloten die aanleiding geeft tot de aansprakelijkheid van de vervoerder, indien deze laatste plaats anders is.”

- e Jurisdiction: according to Advocate General Spielmann, in the case of the online purchase of an airline ticket, the passenger's place of residence cannot determine the courts having jurisdiction for the place where the carrier has a place of business through which the air transport contract has been made ([persbericht](#))

WIKI

- [Wiki luchtvaartclaims](#)

Mededinging

HvJ – ARREST – [C-367/22 P \(Air Canada\)](#) – 26 februari 2026 – [ECLI:EU:C:2026:116](#) – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Artikel 101, lid 1, VWEU – Artikel 53 van de EER-Overeenkomst – Mededinging – Luchtvrachtkartel – Eén enkele voortdurende inbreuk – Bewijs van deelneming aan inbreuk – Bevoegdheid Commissie – Geldboeten – Verjaring – Criterium van “gekwalficeerde gevolgen”

In 2010 legde de Europese Commissie boetes op vanwege een luchtvrachtkartel voor een bedrag van 790 miljoen euro. KLM werd een boete van 2,72 miljoen opgelegd en 124,44 miljoen samen met Air France. In 2015 vernietigde het Gerecht van de EU die beslissing van de Commissie. De Commissie nam op 17 maart 2017 een nieuw, beter gemotiveerd besluit en in een nieuwe procedure bevestigde het Gerecht van de EU die boetes in 2017.

De luchtvaartmaatschappijen hebben beroep ingesteld tegen de arresten van het Gerecht en tot nietigverklaring van de beschikking van de Europese Commissie van 17 maart 2017.

In deze zaak gaat het o.a. over de bevoegdheid van de Commissie om één enkele en voortdurende inbreuk op artikel 101 VWEU en artikel 53 van de EER-Overeenkomst vast te stellen en te bestraffen met betrekking tot de vrachtdiensten op routes van derde landen naar de EER en, meer in het bijzonder, de toepassing van het criterium van de “gekwalficeerde gevolgen” op het grondgebied van de EER op overeenkomsten die buiten de EER ten uitvoer worden gelegd.

Hof: De hogere voorziening wordt afgewezen.

Zie ook : [C-369/22 P \(Air France\)](#), [C-370/22 P \(Air France-KLM\)](#), [C-375/22 P](#), [C-378/22 P](#), [C-379/22 P](#), [C-380/22 P](#), [C-381/22 P](#), [C-382/22 P](#), [C-385/22 P \(KLM\)](#), [C-386/22 P](#), [C-401/22 P](#) en [C-403/22 P/Commissie](#)

- e Airfreight cartel: the Court of Justice dismisses the appeals brought by 12 airlines against the judgments of the General Court By contrast, it reduces the amount of the fine imposed on SAS Cargo Group ([persbericht](#))

HvJ – CONCLUSIE – C-496/23 P en C-497/23 P (Meta Platforms Ireland/Commissie) – 26 februari 2026 – ECLI:EU:C:2026:117 – [persbericht](#) – [conclusie](#)

Verordening (EG) nr. 1/2003 – Artikel 102 VWEU – Misbruik van machtspositie – Reikwijdte bevoegdheid Commissie – Facebook – Verzoek om inlichtingen – Noodzakelijkheid van de gevraagde inlichtingen – Evenredigheid – Recht op eerbiediging van het privéleven – Virtuele dataroom – Beginsel van behoorlijk bestuur – Beroepsgeheim

Meta Platforms Ireland verzoekt om vernietiging van de arresten van het Gerecht in zaken T-452/20, en T-451/20 waarbij het Gerecht haar beroepen heeft verworpen die strekten tot nietigverklaring van besluiten van de Europese Commissie houdende verzoeken om inlichtingen krachtens artikel 18, lid 3, en artikel 24, lid 1, onder d), van verordening (EG) nr. 1/2003. Het Hof wordt verzocht om de omvang te verduidelijken van de bevoegdheid van de Commissie om ondernemingen te verzoeken om inlichtingen, waaronder vertrouwelijke persoonlijke of commerciële gegevens, door middel van elektronische zoekopdrachten op basis van een combinatie van zoektermen.

A-G geeft het Hof in overweging: de twee hogere voorzieningen af te wijzen.

- e Advocate General Rantos proposes the dismissal of the appeals by Meta Platforms Ireland relating to an investigation into abuse of a dominant position concerning the use of Facebook Data and the Facebook Marketplace service ([persbericht](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Nederland – CBb – 3 februari 2026 – [ECLI:NL:CBb:2026:34](#)

Artikel 101 VWEU – Mededinging – Vaststelling (verticale) strekkingsbeperking – Interbrandcommunicatie

Prejudiciële vragen: Moet artikel 101, eerste lid, van het VWEU zo worden uitgelegd dat, voor de vaststelling dat sprake is van een (verticale) strekkingsbeperking, bij het onderzoek van de economische en juridische context niet alleen moet worden betrokken of een overeenkomst of onderling afgestemde feitelijke gedraging tussen een leverancier en detailhandelaren van eenzelfde merk op zich voldoende schadelijk is voor de concurrentie tussen die detailhandelaren (intra-brand-concurrentie), maar in beginsel ook of deze overeenkomst of onderling afgestemde feitelijke gedraging op zich voldoende schadelijk is voor de concurrentie tussen verschillende merken op de betrokken markt of markten (inter-brand-concurrentie)?

Indien vraag 1 bevestigend wordt beantwoord:

moet dan in alle gevallen worden nagegaan of de overeenkomst of onderling afgestemde feitelijke gedraging op zich ook voldoende schadelijk is voor de inter-brand-concurrentie, of hoeft dit niet bij specifieke soorten of categorieën van gevallen, bijvoorbeeld hardcore beperkingen, en

kan dit gedeelte van het onderzoek van de economische en juridische context dan beperkt blijven tot, bijvoorbeeld, het marktaandeel van het merk en de ontwikkeling daarvan gedurende de uitvoering van de overeenkomst of onderling afgestemde feitelijke gedraging, of moet het zich naargelang de omstandigheden van het geval ook uitstrekken over andere concurrentieparameters?

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- [C-341/25 \(Sintexcal e.a.\)](#), verwijzing uit Italië over **artikel 101 VWEU, Richtlijn 2019/1** en een nationale regeling die voorziet in een **vervaltermijn van 90 dagen** voor de inleiding van een **mededingingsonderzoek** (+kennisgeving aan betrokkenen), waarbij **overschrijding**

automatisch leidt tot nietigverklaring van het sanctiebesluit en waarbij geen concrete schending van het recht op verdediging hoeft worden vastgesteld.

Milieu, natuur, duurzame energie

HvJ – ARREST – C-131/24 (VIRUS) – 26 februari 2026 – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2026:109 – persbericht – conclusie – arrest

Richtlijn 2009/147/EG (Vogelrichtlijn) – Verbod op opzettelijke verstoring van vogels – Aanleg nationale weg – Maatregelen tot verbetering van habitats – Bewijs van doeltreffendheid – Deskundigenadvies

Artikel 5, onder d), van de vogelrichtlijn bevat een verbod op het opzettelijk storen van vogels, voor zover een dergelijke storing, gelet op de doelstellingen van deze richtlijn, van wezenlijke invloed is. Uit de rechtspraak volgt dat dit verbod zich ook uitstrekt tot storingen waarvan de loutere mogelijkheid wordt aanvaard. Valt een storing echter ook onder dit verbod wanneer de nadelige gevolgen daarvan voor de habitat van vogels worden gecompenseerd door de verbetering van de habitat van de betrokken soorten op andere plaatsen? En hoe moet de doeltreffendheid van deze verbeteringsmaatregel vóór de uitvoering daarvan worden beoordeeld?

Tsjechië, Zweden en Oostenrijk hebben schriftelijke opmerkingen ingediend.

Hof: Artikel 5, onder d), van richtlijn 2009/147/EG moet aldus worden uitgelegd dat er geen sprake is van het opzettelijk storen in de zin van deze bepaling wanneer maatregelen die als onderdeel van een project worden genomen het mogelijk maken om elke wezenlijke invloed te voorkomen die in strijd is met de doelstellingen van deze richtlijn, namelijk de populatie van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de lidstaten op een bevredigend niveau te houden of te brengen, waarbij met name rekening wordt gehouden met de ecologische, wetenschappelijke en culturele eisen, alsook met economische en recreatieve eisen.

De doeltreffendheid van de maatregelen ter voorkoming van storingen die van wezenlijke invloed zijn op in het wild levende vogelsoorten in de zin van artikel 5, onder d), van richtlijn 2009/147 kan worden aangetoond door middel van een gemotiveerde beoordeling door een gerechtelijke deskundige, op voorwaarde dat deze beoordeling is gebaseerd op de meest betrouwbare beschikbare wetenschappelijke gegevens en de meest recente resultaten van internationaal onderzoek. Daarentegen kan niet worden verlangd dat het bewijs van de doeltreffendheid van deze maatregelen wordt geleverd door middel van wetenschappelijke documentatie waaruit blijkt dat de maatregelen met succes in de praktijk zijn gebracht.

- e The Court of Justice specifies the conditions that a road project must meet in order to guarantee the protection of birds ([persbericht](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- [C-805/25 \(Steiermärkische Landesregierung\)](#), verwijzing uit **Oostenrijk** over het storingsverbod van vogels uit artikel 5, onder d), van de **Vogelrichtlijn**, en de vraag of de “**staat van instandhouding**” van een vogelsoort een **noodzakelijke voorwaarde** is voor het **verlenen van een afwijking op het verbod**.
- [C-821/25 \(Save Leitrim Environmental and Biodiversity\)](#), verwijzing uit **Ierland** over de vraag of het Unierecht toestaat dat bij verzoeken om **toegang tot milieu-informatie kosten voor arbeidstijd** worden geheven, en zo niet, of het **gelijkwaardigheidsbeginsel** een ongunstiger kostenregime dan bij **nationale informatieverzoeken** verbiedt.

RECHTSPRAAK NL – Rechtbank Den Haag – 12 februari 2026 – [ECLI:NL:RBDHA:2026:2175](#)

Gezondheidsrisico's PFAS raken mensenrechten, maar de Nederlandse Staat doet volgens de rechtbank voldoende ([college voor de rechten van de mens](#))

De rechtszaak is aangespannen door verschillende milieuorganisaties. Zij vinden dat de Staat te weinig doet en te langzaam stappen zet. Zij beroepen zich daarbij ook op mensenrechten, met name het recht op leven (artikel 2 EVRM) en het recht op privé- en gezinsleven (artikel 8 EVRM).

NOOT – EHRM 11 november 2025, [Fliegenschnee e.a. t. Oostenrijk](#)

High Thresholds and Wide Margins ([verfassungsblog](#))

The European Court of Human Rights (ECtHR) issued an inadmissibility declaration in the climate case of Fliegenschnee and Others v. Austria. While an unsuccessful outcome was expected, the decision nevertheless clarifies three aspects of the Court's climate jurisprudence. Taken together, the case shows that the Court neither demanded more than in previous cases nor reneged on its requirements as laid down in Verein KlimaSeniorinnen Schweiz and Others v. Switzerland.

NOOT – Rechtbank Den Haag, 28 januari 2026, [ECLI:NL:RBDHA:2026:1344](#) (Greenpeace)

- The Bonaire Climate Case ([Verfassungsblog](#))
- De uitspraak in de Klimaatzaak Bonaire en het koloniale verleden ([Nederland rechtsstaat](#))
- Stichting Greenpeace Nederland en de Bonaire Klimaatzaak ([Nederland rechtsstaat](#))
- Climate Change, Sea-Level Rise, and Cultural Rights: The Case of Bonaire ([EJILtalk](#))

CONSULTATIE

Nationale doelstellingen en flexibiliteitsregelingen in het EU-klimaatbeleidskader na 2030 – herziening, Feedback- en raadplegingsperiode 9 februari 2026 - 4 mei 2026 ([EC](#))

BNC Fiche

Fiche: Milieum omnibus, [Kamerstuk 22112, nr. 4278](#)

OVERIG

- How credible is the REACH regulation without transparency, quality criteria, assurance, and control? ([European law blog](#))
- Climate change litigation at the Strasbourg Court ([Strasbourg observers](#))
- EU to ban destruction of newly made clothes, accessories and shoes ([UK human rights blog](#))

- FRA issues legal opinion on the proposed simplified European Sustainability Reporting Standards ([FRA](#))

EHRM factsheets en guides

- [Environment](#)
- [Climate change](#)
- [Thematic factsheet: Environment](#)
- [Guide to the case-law of the European Court of human right : environment](#)

Oekraïne

OVERIG

- Groen licht voor nauwere EU-samenwerking inzake steunlening aan Oekraïne voor 2026 en 2027 ([ECER](#))
- Commissie verzoekt de Raad om toestemming voor de sluiting van het Oprichtingsverdrag van de Internationale Claimscommissie voor Oekraïne ([ECER](#))

WIKI

- [Wiki Oekraïne](#)

Overlevering en uitlevering

HvJ – ARREST – C-712/25 PPU (Rastoshev) – 12 februari 2026 – Bulgarije – ECLI:EU:C:2026:10112 – [conclusie](#) (2.2.26) – [arrest](#) (Franse versie)

Kaderbesluit 2002/584/JHA – EAB – Artikel 4, lid 7, onder a) – Gronden voor facultatieve weigering tenuitvoerlegging EAB – Misdrijven die geheel of gedeeltelijk op het grondgebied van de uitvoerende lidstaat zijn gepleegd – Risico op straffeloosheid

Het Hof wijst erop dat in het Kaderbesluit de facultatieve weigeringsgrond is opgenomen op grond waarvan de uitvoerende rechterlijke autoriteit de tenuitvoerlegging *kan* weigeren in de gevallen die daarin genoemd zijn. De uitvoerende rechterlijke autoriteit heeft een discretionaire bevoegdheid om de weigeringsgrond gelet op de omstandigheden van het geval te beoordelen. Op grond van Bulgaarse jurisprudentie is het enkele feit dat het strafbare feit waarvoor een EAB is uitgevaardigd en dat geheel of gedeeltelijk op het grondgebied van de uitvoerende lidstaat is gepleegd, voldoende grond om de tenuitvoerlegging van dat bevel te weigeren. Dit is volgens het Hof niet in overeenstemming met het Kaderbesluit.

Hof: Artikel 4, lid 7, onder a) van Kaderbesluit 2002/584/JBZ, verzet zich tegen jurisprudentie van een lidstaat waarin is bepaald dat het feit dat het strafbare feit waarvoor een EAB is uitgevaardigd met het oog op de tenuitvoerlegging van strafvervolgning, geheel of gedeeltelijk op het grondgebied van de uitvoerende lidstaat is gepleegd, voldoende grond is om de tenuitvoerlegging van dat bevel te weigeren.

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-499/25 (Strinotto), verwijzing uit **Italië** over de vraag of een reeds uitgevaardigd **EAB** dat uitsluitend strekt tot het verzekeren van de **aanwezigheid van een verdachte bij haar proces**, op grond van artikel 24 van **richtlijn 2014/41/EU** en het **evenredigheidsbeginsel**, moet of kan worden vervangen door een **minder ingrijpend Europees onderzoeksbevel voor deelname per videoconferentie**

EHRM factsheets

- Extradition and life imprisonment

Prejudiciële procedure HvJ

HvJ – ARREST – C-56/25 (Petlichev) – 12 februari 2026 – Bulgarije – ECLI:EU:C:2026:87 – geen conclusie – arrest

Artikel 267 VWEU – Artikel 94, onder b), Reglement voor de procesvoering van het Hof – Voorrang Unierecht – Vermeende onverenigbaarheid van een nationale bepaling met de nationale grondwet en het Unierecht – Verplichting of bevoegdheid tot voorafgaande aanhangigmaking van de zaak bij een grondwettelijk hof voordat het Hof wordt verzocht om een prejudiciële beslissing – Vaststelling van geldwaarde van verdovende middelen

MA wordt vervolgd wegens het bezit van verdovende middelen met het oog op de distributie ervan. De vastgestelde waarde van deze verdovende middelen is ongeveer 46 166 EUR. Het strafbare feit is gekwalificeerd als bezit van verdovende middelen of daarmee gelijkgestelde stoffen in „grote hoeveelheden”. De verwijzende rechter is van oordeel dat de nationale bepalingen inzake de vaststelling van de geldwaarde van verdovende middelen in strijd zijn met het zowel in de Bulgaarse grondwet als in het Unierecht erkende beginsel van evenredigheid van straffen, aangezien het bestanddeel van het strafbare feit, te weten het bezit van verdovende middelen of daarmee gelijkgestelde stoffen in „grote hoeveelheden”, wordt bepaald aan de hand van een geldwaarde die willekeurig en onjuist is, en niet aan de hand van het bezit van de hoeveelheid werkzame stof of van de individuele doses die daaruit kunnen worden gewonnen.

Het verzoek om een prejudiciële beslissing heeft uitsluitend betrekking op de verplichting of de bevoegdheid van deze rechter om zich eerst tot het Grondwettelijk Hof (Konstitutsionen sad) te wenden met het oog op de toetsing van de grondwettigheid van die nationale bepalingen alvorens in voorkomend geval het Hof om een prejudiciële beslissing te verzoeken.

De verwijzende rechter wil weten of artikel 267 VWEU, het beginsel van voorrang van het Unierecht en artikel 94, onder b), van het Reglement voor de procesvoering van het Hof een nationale rechter die twijfelt of een nationale regeling die binnen de werkingssfeer van het Unierecht valt verenigbaar is met zowel de nationale grondwet als met het Unierecht, verplichten of mogelijk maken om deze regeling eerst aan een nationale grondwettigheidstoetsing te onderwerpen, alvorens in voorkomend geval het HvJ daarna om een prejudiciële beslissing te verzoeken.

Hof: Artikel 267 VWEU, het beginsel van voorrang van het Unierecht en artikel 94, onder b), van het Reglement voor de procesvoering van het Hof verzetten zich niet tegen een procedureregeling van een lidstaat betreffende de voorwaarden voor aanhangigmaking van een zaak bij het grondwettelijk hof van die lidstaat, zoals uitgelegd door dit grondwettelijk hof, op grond waarvan het door een nationale rechter bij dat hof ingediende verzoek tot toetsing van de grondwettigheid van een nationale regeling die binnen de werkingssfeer van het Unierecht valt, op straffe van niet-ontvankelijkheid een met redenen omklede

beoordeling moet bevatten van het recht dat van toepassing is op de bij hem aanhangige zaak, met inbegrip van de gevolgen van de toepassing van het Unierecht, hetgeen ertoe kan leiden dat die rechter eerst het Hof om een prejudiciële beslissing verzoekt.

HvJ – CONCLUSIE – C-606/24 (Ministerul Finantelor (Saisine de l'Înalta Curte)) – 5 februari 2026 – A-G Norkus – Roemenië – ECLI:EU:C:2026:77 – conclusie

Artikel 19 VEU – Rechterlijke onafhankelijkheid – Gerecht dat vooraf bij wet is ingesteld – Nationale regeling die lagere rechterlijke instanties verplicht om de hoogste rechterlijke instantie te verzoeken om een prejudiciële beslissing – Bezoldiging van met overheidsmiddelen betaald personeel – Gevolgen voor de procedure van artikel 267 VWEU

Samenvatting onder: Rechtsstaat

Privacy en persoonsgegevens

EHM – ARREST – Szelényi and Others t. Hongarije – 3 februari 2026 – 15147/23 en 38303/23 – ECLI:CE:ECHR:2026:0203JUD001514723 – persbericht – arrest

Schending artikel 8 EVRM – onrechtmatige integriteitstesten voor ambtenaren voor corruptiebestrijding

Het Hof oordeelt dat de in Hongarije gebruikte 'integriteits-testen' voor ambtenaren in strijd zijn met artikel 8 EVRM. Deze testen komen erop neer dat bepaalde ambtenaren, zonder dat zij dat weten, in gemonitorde situaties worden geplaatst met een gelegenheid tot het maken van een onethische keuze. Het hof gaat mee in het betoog van klagers dat zij met deze werkwijze in feite kunnen worden bespioneerd, hetgeen een inbreuk op hun recht op privacy meebrengt.

EHM – ARREST – Fout! De hyperlinkverwijzing is ongeldig. ECLI:CE:ECHR:2026:0217JUD000658022 – 17 februari 2026 – Fout! De hyperlinkverwijzing is ongeldig. – Fout! De hyperlinkverwijzing is ongeldig.

Artikel 8 EVRM – Infiltratieregeling undercover agenten – Onvoldoende waarborgen – Schending

Het Bulgaarse Staatsagentschap voor Nationale Veiligheid kan, sinds 2018, "undercoveragenten" laten infiltreren in particuliere entiteiten of als leden van een "liberaal beroep". Zij mogen inlichtingen- en contraspionagewerkzaamheden verrichten ter bescherming van de nationale veiligheid. Zij mogen echter geen personen arresteren, fouilleren of ondervragen, noch vuurwapens of fysiek geweld gebruiken.

Klager, een vereniging die zich inzet voor milieubescherming, stelt zich op het standpunt dat bij gebrek aan effectieve waarborgen met betrekking tot het gebruik van dergelijke agenten, deze agenten misbruik konden maken van hun bevoegdheden en onevenredig konden ingrijpen in de rechten die worden beschermd door artikel 8 EVRM. In 2021 oordeelde het Bulgaarse Hoogste Administratieve Gerechtshof dat de stelling van klager ongegrond was, nu was bepaald dat het werk van een "undercoveragent" geen invloed mocht hebben op iemands privéleven, woning of correspondentie.

Het EHRM oordeelt dat door infiltratie een undercoveragent toegang kan krijgen tot communicatie en tot (kantoor)ruimtes, wat een inmenging vormt in het recht op eerbiediging van correspondentie en woning. In theorie kan elke NGO in Bulgarije doelwit worden. Er bestaat geen effectief rechtsmiddel tegen de inzet van dergelijke agenten: bestaande toezichtmechanismen zijn niet van toepassing, inzageverzoeken leveren geen informatie op en rechters bevestigen structureel weigeringen. De regelgeving bevat bovendien onvoldoende waarborgen tegen willekeur en misbruik: criteria zijn vaag, toezicht ontbreekt, er zijn geen tijdslimieten en er is geen rechtsmiddel in het geval sprake is van onrechtmatige inzet. Daarom voldoet de wet niet aan het “quality of law”-vereiste en is de inmenging niet beperkt tot wat noodzakelijk is in een democratische samenleving. Het EHRM komt dan ook unaniem tot de conclusie dat sprake is van schending van artikel 8 EVRM.

HvJ – ARREST – C-97/23 P (WhatsApp Ireland/Europees Comité voor gegevensbescherming) – 10 februari 2026 – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2026:81 – persbericht – conclusie – arrest

Verordening (EU) 2016/679 (AVG) – Artikel 263 VWEU – Coherentiemechanisme – Geschillenbeslechting door Europees Comité voor gegevensbescherming (EDPB) – Bindend besluit – Beroep tot nietigverklaring besluit van EDPB – Voor beroep vatbare handeling – Rechtstreeks geraakt zijn – Ontvankelijkheid

Samenvatting onder: Procesrecht HvJ

HvJ – CONCLUSIE – C-829/24 (Commissie/Hongarije) – 12 februari 2026 – Grote kamer – A-G Kokott – ECLI:EU:C:2026:90 – persbericht – conclusie (Franse versie)

Verordening (EU) 2016/679 (AVG) – Richtlijn 2000/31/EG – Richtlijn 2006/123/EG – Artikelen 7, 8, 11, 12, 47, 48 Handvest – Artikel 4, lid 2, VEU – Artikelen 49, 56 en 63 VWEU – Eerbiediging van het privéleven – Bescherming van persoonsgegevens – Vrijheid van meningsuiting – Vrijheid van vereniging – Recht op een doeltreffende voorziening in rechte – Vrijheid van vestiging – Vrij verrichten van diensten – Vrij verkeer van kapitaal – Oprichting bureau ter bescherming soevereiniteit – Bevoegdheid Commissie – Soevereiniteit van de lidstaat

Samenvatting onder: Rechtsstaat en rechterlijke macht

GERECHT – ARREST – T-167/24 (DG/EUROPOL en Eurojust) – 25 februari 2026 – ECLI:EU:T:2026:150 – arrest

Verordening (EU) 2016/794 – Artikel 76, onder d), van het Reglement voor de procesvoering – Samenwerking tussen politieautoriteiten en andere rechtshandavingsinstanties van de lidstaten – SKY ECC – Hoofdelijke aansprakelijkheid van Europol en de lidstaten wegens onrechtmatige verwerking van gegevens – Geen immateriële schade door toedoen van Europol

Samenvatting onder: Procesrecht en recht op eerlijk proces strafrecht

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-846/25 (Ligue des droits humains), verwijzing uit **België** over de vraag of de nationale wet tot oprichting van de **ETIAS** Nationale Eenheid (Europeesreisinformatie- en -autorisatiesysteem), gelet op haar doelstellingen en het ruime begrip '**veiligheidsrisico**', verenigbaar is met het Unierecht en de grondrechten. Verzoeker stelt dat de combinatie van het beheren van veiligheidsrisico's en het beheer van de grenzen leidt tot een **strafbaarstelling van migratie**, wat een **onevenredige inbreuk op de grondrechten** (zoals het recht op privacy en gegevensbescherming, **AVG**-verordening) inhoudt.

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

Les caméras "augmentées" devant les écoles niçoises (libertés chéries)

OVERIG

- EDPB identifies challenges hindering the full implementation of the right to erasure [recht om vergeten te worden] (EDPB)
- Extension of interim rules to combat child sexual abuse online must address shortcomings and prevent indiscriminate scanning (EDPS)
- NJCM bekritiseert ontbreken wettelijke grondslag voor geautomatiseerde besluitvorming in het nieuwe consumentenkredietrecht (Ellen Timmer)
- Wet gegevensverwerking persoonsgerichte aanpak radicalisering en terroristische activiteiten: een analyse (Bijzonder strafrecht)
- AI-generated imagery and protection of privacy: EDPB supports joint Global Privacy Assembly's statement (EDPB)
- Making GDPR compliance easier through new initiatives: a key focus of the EDPB work programme 2026-2027 (EDPB)
- "Personal Data": More Than a Definition, a Quasi-Constitutional Stake in EU Law in the Era of the Digital Omnibus (European law blog)

Wiki

- Wiki AVG

EHRM factsheets en guides

- Guide to the case-Law of the of the ECHR on dataprotection
- Personal data protection
- Right to the protection of one's image
- ECHR-KS – Terrorism Surveillance measures
- ECHR-KS – Article 8 The right to private life protecting or limiting the role of public watchdogs
- Thematic factsheet: Protection des données personnelles

Procesrecht HvJ

HvJ – ARREST – C-97/23 P (WhatsApp Ireland/Europees Comité voor gegevensbescherming) – 10 februari 2026 – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2026:81 – persbericht – conclusie – arrest

Verordening (EU) 2016/679 (AVG) – Artikel 263 VWEU – Coherentiemechanisme – Geschillenbeslechting door Europees Comité voor gegevensbescherming (EDPB) – Bindend besluit – Beroep tot nietigverklaring besluit van EDPB – Voor beroep vatbare handeling – Rechtstreeks geraakt zijn – Ontvankelijkheid

De Ierse toezichthouder heeft klachten ontvangen over de verwerking van persoonsgegevens door WhatsApp. Omdat er over bepaalde aspecten van een ontwerpbesluit geen consensus bestond, heeft de Ierse toezichthouder het EDPB verzocht om het geschil tussen de betrokken autoriteiten te beslechten door een standpunt in te nemen over de aangelegenheden waarover relevante en gemotiveerde bezwaren waren ingediend. Het EDPB heeft een bindend besluit genomen, namelijk besluit 1/2021, waarin het met name schending van een aantal bepalingen van de AVG heeft vastgesteld en de Ierse toezichthoudende autoriteit heeft verplicht de beoogde corrigerende maatregelen en het bedrag van de geldboetes aan te passen. Laatstgenoemde autoriteit heeft op basis van dit besluit haar definitieve besluit vastgesteld, dat tot WhatsApp is gericht en waarbij haar onder meer geldboetes van in totaal 225 miljoen EUR zijn opgelegd.

WhatsApp heeft tegen het besluit van het EDPB beroep tot nietigverklaring ingesteld bij het Gerecht. Het Gerecht heeft dit beroep niet-ontvankelijk verklaard omdat het besluit van het EDPB geen voor beroep vatbare handeling is en WhatsApp niet rechtstreeks is geraakt door dat besluit. Volgens het Gerecht is het besluit van het EDPB slechts een tussenmaatregel en kon WhatsApp alleen opkomen tegen het definitieve besluit van de Ierse toezichthoudende autoriteit, en wel bij de nationale rechter. WhatsApp heeft vervolgens bij het Hof van Justitie de hogere voorziening ingesteld tegen de beschikking van het Gerecht.

Het HvJ stelt vast dat het betrokken besluit van het EDPB een voor beroep bij de Unierechter vatbare handeling is. Dit besluit is namelijk afkomstig van een orgaan van de Unie en is bedoeld om rechtsgevolgen ten aanzien van derden te creëren. Bovendien is het Hof in deze zaak van oordeel dat WhatsApp Ireland rechtstreeks wordt geraakt door het betrokken besluit. Aangezien het door WhatsApp ingestelde beroep tot nietigverklaring ontvankelijk is maar het Gerecht de zaak nog niet inhoudelijk heeft onderzocht, vernietigt het Hof de bestreden beschikking en verwijst het de zaak terug naar het Gerecht.

- e AVG: het beroep van WhatsApp Ireland tegen bindend besluit 1/2021 van het Europees Comité voor gegevensbescherming is ontvankelijk ([persbericht](#))

Procesrecht en recht op eerlijk proces

HvJ – CONCLUSIE – C-802/24 (Reibel) – 26 februari 2026 – Grote Kamer – A-G Biondi – Zweden – ECLI:EU:C:2026:110 – persbericht – conclusie

Verordening nr. 833/2014 – Beperkende maatregelen – Situatie in Oekraïne – Verbod op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik – Weigering van uitvoervergunning met gevolgen voor de uitvoering van een contract – Weigering tot terugbetaling van de vooruitbetaling – Verzoek tot vernietiging arbitraal vonnis – Buitengerechtelijke schikking

Samenvatting onder: [GBVB](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-859/25 (Redego), verwijzing uit Italië over **terugvordering van basisinkomen** vanwege niet voldoen aan nationale eis van minimaal verblijf van tien jaar die volgens HvJ daarna in strijd met richtlijn 2003/109 is verklaard en de vraag of richtlijn 2003/109, gelezen in samenhang met artikel 47 Handvest, zich verzet tegen een nationale procesregel die verhindert dat een **onherroepelijk betalingsbevel** wordt getoetst wanneer dit berust op een **met het Unierecht strijdige verblijfsvoorwaarde** voor **langdurig ingezetene derdelanders**

EHRM factsheets en guides

- ECHR-KS Key Theme - Article 6 (criminal) Hearings via video link
- Thematic factsheet: Formalisme excessif des tribunaux

Procesrecht en recht op eerlijk proces – civiel recht

 EHRM – ARREST – Judgment Salvador Coutinho dos Santos Amado t. Portugal – 3 februari 2026 – 44794/19 – ECLI:CE:ECHR:2026:0203JUD004479419 – persbericht – arrest

Artikel 6 EVRM – Rechter geschorst wegens regelmatige absentie – Herbeoordeling was eerlijk proces

Samenvatting onder: Arbeid, sociale zekerheid en vrij verkeer werknemers

 EHRM – ARREST – Erol Aksoy t. Turkije – 10 februari 2026 – 58919/18 – ECLI:CE:ECHR:2026:0210JUD005891918 – persbericht – arrest

Artikel 6 EVRM – Artikel 1, Eerste protocol EVRM – Rechtsstaat – Niet-naleven rechterlijke uitspraak door Turkse overheid – schending

De hoogste Turkse bestuursrechter heeft verschillende besluiten die zien op de waardering, oproep tot mededinging en de uiteindelijke verkoop van een televisiezender vernietigd. De Turkse overheid heeft nagelaten deze rechterlijke uitspraken van de hoogste Turkse bestuursrechter na te leven, en daarmee naar het oordeel van het EHRM in strijd gehandeld met artikel 6 EVRM en artikel 1, Eerste protocol, EVRM.

 EHRM – ARREST – Simoncini t. San Marino – 19 februari 2026 – 14396/24 – ECLI:CE:ECHR:2026:0219JUD001439624 – persbericht – arrest

Artikel 6 EVRM – Benoeming rechter teruggedraaid – Wetgeving met terugwerkende kracht – Schending

De benoeming van klager tot rechter, is na anderhalf jaar teruggedraaid, na inwerkingtreding wetgeving met terugwerkende kracht, betreffende de samenstelling van de benoemende instantie. Het EHRM oordeelt dat dit in strijd is met artikel 6, lid 1 EVRM. Wegens inkomens- en reputatieschade is de

maatregel ook in strijd met artikel 8 EVRM (privéleven). Schadevergoeding, materieel en immaterieel, toegekend tot € 150.000.

HvJ – CONCLUSIE – C-14/25 (Thüringer Aufbaubank) – 12 februari 2026 – A-G Szpunar – Oostenrijk – conclusie

Verordening (EG) nr. 805/2004 – Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken – Europese executoriale titel voor niet-betwiste schuldvorderingen – Weigering van tenuitvoerlegging – Uitsluiting van een heroverweging ten gronde – Authentieke akten – Uitvoerbare notariële akte verleden vóór de inwerkingtreding van een verordening

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 21, lid 2, van verordening (EG) nr. 805/2004 gelezen in samenhang met artikel 25 van deze verordening, moet aldus worden uitgelegd dat een bewijs van waarmerking van een uitvoerbare authentieke akte als Europese executoriale titel dat door de bevoegde instantie van de lidstaat van oorsprong is afgegeven in de vorm van het formulier in bijlage III bij deze verordening, niet mag worden getoetst in de lidstaat van tenuitvoerlegging wanneer, gelet op de datum waarop de authentieke akte is verleden, de temporele werkingssfeer van die verordening kennelijk niet in acht is genomen.

EHRM factsheets en guides

- [Guide on article 6 ECHR - right to a fair trial \(civil limb\)](#)

Procesrecht en recht op eerlijk proces – strafrecht

EHRM – ARREST – Cuculovic t. Zwitserland – 19 februari 2026 – 28865/17 – ECLI:CE:ECHR:2026:0219JUD002886517 – persbericht – arrest

Artikel 5, lid 3 EVRM – Verlengen voorlopige hechtenis op basis nieuwe feiten/gronden zonder klager te horen – Schending

Klager wordt verdacht van en aangehouden voor een aantal klachtdelicten maar de vordering voorlopige hechtenis wordt afgewezen. Het Openbaar Ministerie gaat tegen deze beslissing in beroep en klager blijft op bevel van de rechter gedurende dit appel in detentie. Nadat de oorspronkelijke aanklachten zijn ingetrokken, wordt de voorlopige hechtenis in de (geheel schriftelijke) appelprocedure verlengd op basis van door het Openbaar Ministerie nieuw aangevoerde niet-gerelateerde feiten en gronden. Het EHRM oordeelt dat in dergelijke zaken onverwijld een hoorzitting moet plaatsvinden in de aanwezigheid van een verdachte om de nieuwe feiten en gronden voor de voorlopige hechtenis te onderzoeken om aan de vereisten van artikel 5, lid 3 EVRM te voldoen. In deze zaak is klager niet persoonlijk gehoord hetgeen een schending van het Verdrag oplevert.

EHRM – ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – Macovei t. Roemenië – 26 februari 2026 – 58004/17 – ECLI:CE:ECHR:2026:0203DEC005800417 – persbericht – beslissing

Artikel 6 EVRM – Sancties voor schending regels over financiering presidentiële campagnes – Criminal charge – Niet ontvankelijk

Klager is een zaak gestart omdat aan haar sancties waren opgelegd voor schending van regels inzake financiering van presidentiële campagnes. Zij klaagt nu over schending van artikel 6 EVRM.

Het EHRM oordeelt dat hier sprake is van lichte overtredingen (sanctiuni contravenționale) die niet zijn aan te merken als “criminal charge”. De klacht is niet ontvankelijk.

GERECHT – ARREST – T-167/24 (DG/EUROPOL en Eurojust – 25 februari 2026 – ECLI:EU:T:2026:150 – arrest

Verordening (EU) 2016/794 – Artikel 76, onder d), van het Reglement voor de procesvoering – Samenwerking tussen politieautoriteiten en andere rechtshandavingsinstanties van de lidstaten – SKY ECC – Hoofdelijke aansprakelijkheid van Europol en de lidstaten wegens onrechtmatige verwerking van gegevens – Geen immateriële schade door toedoen van Europol

Verzoeker wordt beschuldigd van internationale drugshandel. De Belgische, de Nederlandse en de Franse autoriteiten hebben een gemeenschappelijk onderzoeksteam (GOT) opgericht. De GOT-partijen komen overeen alle ruwe data uit de interceptie van elektronische communicatie met elkaar en met Europol te delen met het oog op analyse, en de analyseresultaten op hun beurt zo snel als redelijk mogelijk met elkaar te delen.

In Nederland is cocaïne in beslag genomen, met name nadat gegevens zijn gebruikt die afkomstig zijn van mobiele telefoons die werken onder de Sky ECC-licentie.

Verzoeker, DG, vordert vergoeding van de materiële en immateriële schade die hij stelt te hebben geleden als gevolg van deze handelingen.

Eurojust en Europol worden ondersteund door Nederland en Spanje.

Het Gerecht wijst erop dat het niet aan het Gerecht staat om te verzoeken om de overlegging van stukken of om ambtshalve het dossier te onderzoeken teneinde nalatigheden van partijen ter zake van de bewijslevering aan te vullen. Verzoeker heeft niet voldaan aan de op hem rustende bewijslast inzake het bestaan en de omvang van de immateriële schade waarvan hij de vergoeding door Europol vordert.

Gerecht: Het beroep wordt verworpen.

Zie ook: T-1180/23 (BW/EUROPOL en Eurojust)

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-24/26 PPU (Casotta), verwijzing uit **Italië** over de vraag of een nationale regeling die beëindiging van een onherroepelijk vonnis toestaat (omdat veroordeelde er niet van op de hoogte was) zonder rekening te houden met **grove nalatigheid van de veroordeelde** en **zonder betrokkenheid van het slachtoffer**, verenigbaar is met **richtlijn 2016/343 (procesrechten)** en **richtlijn 2012/29 (slachtofferbescherming)**.
- C-2/26 (Kaldov), verwijzing uit **Bulgarije** over de verenigbaarheid met Unierecht van een nationale regeling die **verplichte confiscatie van voertuig zonder evenredigheidstoets**

voorschrijft na strafrechtelijke veroordeling en tegen een **strafrechtelijk of tuchtrechtelijk onderzoek naar een rechter** die een dergelijke bepaling wegens strijd met het Unierecht buiten toepassing laat.

- C-847/25 (Avocats.be en Liga voor Mensenrechten), verwijzing uit **België** over de vraag of het Unierecht, m.n. **kaderbesluit 2004/757/JBZ** en diverse grondrechten, zich verzetten tegen de nationaal ingevoerde strafrechtelijke **snelrechtprocedure** en tegen de mogelijkheid om **onroerende goederen die betrokken waren bij drugs misdrijven verbeurd te verklaren**, ook als zij **toebehoren aan derden (niet-veroordeelden)**.

EHRM factsheets en guides

- Police arrest and assistance of a lawyer
- Guide on article 6 ECHR - right to a fair trial (criminal limb)
- ECHR-KS Key Theme - Article 6 (criminal) Absent witnesses and other restrictions on the right to examine witnesses
- ECHR-KS Key Theme - Article 6 Access to a lawyer
- ECHR-KS Key Theme - Article 6 (criminal) Administration of (unlawfully obtained) evidence
- ECHR-KS Key Theme - Mass Protests The right to a fair trial
- ECHR-KS Key Theme - Article 6 (criminal) Presumption of innocence
- ECHR-KS Key Theme - Article 6 Waiver of the guarantees of a fair trial

Producteisen

HvJ – CONCLUSIE – C-120/25 (Payback) – 26 februari 2026 – A-G Capeta – ECLI:EU:C:2026:113 – Duitsland – conclusie

Verordening (EU) nr. 2017/136 – Onlinekansspel met televisie als prijs – Energie-etikettering – Organisator prijs spel met televisie als prijs is handelaar

PAYBACK, exploiteert een multipartner-bonuspuntenprogramma. Zodra deelnemers een bepaald aantal punten hebben verzameld, kunnen zij ervoor kiezen om die punten in te wisselen voor een beloning of ze kunnen ervoor kiezen om aankopen te doen bij deelnemende partnerbedrijven.

In een onlinenieuwsbrief heeft PAYBACK reclame gemaakt voor een kansspel met een afbeelding van een televisie die gewonnen kon worden en voorzien van een lijst met mogelijke prijzen. PAYBACK heeft daarbij geen informatie vermeld over de energie-efficiëntieklasse.

Verweerster, een belangenvereniging, heeft een vordering ingesteld tot staking van het maken van iedere vorm van reclame voor de televisie zonder de relevante informatie te verstrekken over de energie-efficiëntieklasse ervan. PAYBACK heeft aangevoerd dat zij geen „handelaar” in de zin van artikel 2, punt 13, van verordening 2017/1369 is.

De verwijzende rechter wil weten of PAYBACK kan worden beschouwd als handelaar.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 2, punt 13, van verordening (EU) 2017/1369 moet aldus worden uitgelegd dat de organisator van een prijswedstrijd die in het kader van een onlinekansspel een televisie als prijs aanbiedt, moet worden beschouwd als een ‚handelaar’ en derhalve moet voldoen aan de eisen van artikel 6, eerste alinea, onder a), van die verordening, gelezen in samenhang met artikel 4, onder d), van gedelegeerde verordening (EU) 2019/2013 om in commerciële communicatie de energie-efficiëntieklasse van dat product en de schaal van de op het etiket beschikbare efficiëntieklassen te vermelden.

Recht op effectieve rechtsbescherming en toegang tot de rechter

HvJ – ARREST – [C-718/24 \(Aleb\)](#) – 5 februari 2026 – Bulgarije – ECLI:EU:C:2026:68 – geen conclusie – arrest

Richtlijn 2013/32/EU – Artikel 47 Handvest EU – Asielbeleid – Internationale bescherming – Begrip 'veilig derde land' – Toepassingsvoorwaarden – Band tussen verzoeker en betrokken derde land – Criteria – Beoordelingsmethoden – Recht op een doeltreffende voorziening in rechte

Samenvatting onder: asiel en migratie

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- [C-859/25 \(Redego\)](#), verwijzing uit Italië over **terugvordering van basisinkomen** vanwege niet voldoen aan nationale eis van minimaal verblijf van tien jaar die volgens HvJ daarna in strijd met richtlijn 2003/109 is verklaard en de vraag of richtlijn 2003/109, gelezen in samenhang met artikel 47 Handvest, zich verzet tegen een nationale procesregel die verhindert dat een **onherroepelijk betalingsbevel** wordt getoetst wanneer dit berust op een **met het Unierecht strijdige verblijfsvoorwaarde** voor **langdurig ingezetenen derdelanders**.

Recht op leven en verbod op onmenselijke behandeling

EHRM – ARREST – [Judgment Navalnyy t. Rusland \(no. 4\)](#) – 3 februari 2026 – [4743/21 en 37083/21](#) – ECLI:CE:ECHR:2026:0203JUD000474321 – persbericht – arrest

Artikelen 2, 3, 5 en 34 EVRM – Onrechtmatige detentie Navalny – Condeugdelijke veroordeling en levensgevaar – Causaal verband eerdere vaststelling schending en voorzienbaarheid van detentie – Cumulatie detentieomstandigheden leiden tot schending artikel 3 EVRM – Negeren Rule 39-maatregel tot onmiddellijke vrijlating van Navalny: politieke weigering in strijd met artikel 34 EVRM

De zaak betreft de arrestatie, detentie en gevangenhouding van klager (Aleksej Navalny) van januari 2021 tot zijn overlijden in februari 2024; de zaak wordt sindsdien voortgezet door zijn weduwe.

De klager keerde op 17 januari 2021 terug naar Rusland na behandeling in Duitsland voor een vergiftiging in augustus 2020 met een chemisch wapen. Bij aankomst in Rusland werd hij direct aangehouden op basis van een voorwaardelijke straf uit 2014, die op 2 februari 2021 werd omgezet in een gevangenisstraf van drieënhalf jaar. Het EHRM heeft deze oorspronkelijke veroordeling in 2017 al onrechtmatig bevonden wegens willekeur en een "flagrante ontkenning van rechtvaardigheid" (schending van de artikelen 6 en 7 EVRM). Detentie op grond van die veroordeling is daarom onrechtmatig (artikel 5 EVRM). Niet voorzienbaar was dat Rusland klager opnieuw zou vastnemen (*het EHRM legt een causaal verband tussen de eerder aangenomen schending en de (daarom) niet voorzienbaarheid, en dit leidt tot schending van artikel 5, zie paragraaf 136*).

De autoriteiten van Rusland hebben een "werkelijk en onmiddellijk risico" voor het leven van de klager genegeerd wat een schending van artikel 2 EVRM oplevert. De 39 dagen slaapdeprivatie, het willekeurig afscheren van zijn haar en het negeren van medische klachten leveren cumulatief onmenselijke en vernederende behandeling op wat een schending van artikel 3 EVRM oplevert.

Op 16 februari 2021 heeft het EHRM een voorlopig middel ingesteld onder regel 39, waarbij de Russische regering werd verzocht klager onmiddellijk in vrijheid te stellen. Het voorlopig middel is door Rusland genegeerd. Staten mogen niet zelf beoordelen of een dergelijk middel gerechtvaardigd is; de weigering berustte op politieke onwil (schending artikel 34 EVRM).

EHRM: unaniem schending van de artikelen 2, 3, 5 en 34 EVRM

 EHRM – ARREST – Medmoune t. Frankrijk – 5 februari 2026 – 55026/22
– **ECLI:CE:ECHR:2026:0205JUD005502622 – persbericht – arrest**

Artikel 2 EVRM – Staken behandeling patiënt met wilsverklaring geen schending EVRM

De klacht betreft de medische beslissing om de behandeling stop te zetten die de broer en echtgenoot van klagers in leven hield na een ernstig ongeluk. Het bijzondere van deze zaak is dat de patiënt een wilsbeschikking had opgesteld waarin hij verklaarde in leven gehouden te willen worden ook als hij definitief het bewustzijn zou verliezen en niet langer met zijn naasten zou kunnen communiceren. Het Franse recht geeft artsen evenwel het recht onder omstandigheden een wilsverklaring naast zich neer te leggen als deze ‘kennelijk ongepast of onverenigbaar’ is met de medische situatie. Dat is in deze zaak zo door de artsen beoordeeld. Klagers beroepen zich met name op art. 2 EVRM. Het EHRM beoordeelt de vraag of een Staat aan haar positieve verplichtingen onder dit artikel heeft voldaan aan de hand van een vast kader. In deze zaak is het Hof van oordeel dat het Franse rechtskader verenigbaar is met de vereisten van artikel 2 ook met betrekking tot het recht om een wilsverklaring van een patiënt niet te volgen. Volgens het Hof valt de keuze van de Franse wetgever binnen de beoordelingsruimte die Staten die partij zijn bij dit verdrag ter beschikking staat om te beslissen welke criteria in aanmerking genomen moeten worden, maar ook hoe de weging ervan moet worden gewaarborgd om een balans te vinden tussen de concurrerende belangen. Ook het besluitvormingsproces voldoet aan de eisen van het Verdrag. De familieleden zijn bij het besluitvormingsproces betrokken en hun standpunten werden in aanmerking genomen. Het besluit tot stopzetting van de behandeling is verder -overeenkomstig het wettelijk vereiste- genomen in het kader van de collegiale procedure. Tenslotte stond klagers een rechtsmiddel ter beschikking, waarbij door de rechters – in een procedure op tegenspraak- rekening is gehouden met de verschillende aspecten van de zaak, waaronder de wilsverklaring van de patiënt. Geen schending.

 CEDH : La fin de vie et la qualité de la loi (libertés chéries)

Rechtsstaat en rechterlijke macht

 EHRM – ARREST – Judgment Salvador Coutinho dos Santos Amado t. Portugal – 3 februari 2026 – 44794/19 – ECLI:CE:ECHR:2026:0203JUD004479419 – persbericht – arrest

Artikel 6 EVRM – Rechter geschorst wegens regelmatige absentie en vaak te laat – Herbeoordeling was eerlijk proces

Samenvatting onder: Arbeid, sociale zekerheid en vrij verkeer werknemers

**EHRM – ARREST – Morawiec t. Poland – 5 februari 2026 – 46238/20
– ECLI:CE:ECHR:2026:0205JUD004623820 – persbericht – arrest**

Artikelen 6, 8 en 10 EVRM – Rechterlijke macht in Polen – Beslissingen van tucht- of immunitetskamers die niet voldoen aan de eisen van rechterlijke onafhankelijkheid in strijd met EVRM – Chilling effect van maatregelen

Klaagster is een Poolse rechter en voorzitter van de rechtersvereniging *Themis*. Deze vereniging uit zich publiekelijk kritisch over de door de Poolse regering doorgevoerde hervormingen van de rechterlijke macht. Een aanklager heeft de *Disciplinary Chamber of the Supreme Court* (hierna: tuchtkamer) verzocht om opheffing van de rechterlijke immuniteit van klaagster, met het oog op strafvervolgung wegens onder meer machtsmisbruik. De tuchtkamer heeft de immuniteit van klaagster opgeheven en zij is geschorst als rechter. Klaagster klaagt erover dat de tuchtkamer geen “bij wet ingesteld gerecht” is en dat de maatregelen zijn getroffen met als doel haar de mond te snoeren.

Het EHRM oordeelt dat de tuchtkamer niet kwalificeert als een onafhankelijk en onpartijdig gerecht dat bij wet is ingesteld. Daarnaast stelt het EHRM vast dat de opheffing van de immuniteit en de schorsing een zeer ernstige inmenging vormen in het privéleven van klaagster. Omdat de beslissing werd genomen door een orgaan dat geen “court” is en omdat voldoende waarborgen tegen willekeur ontbreken, is de inmenging niet “bij wet voorzien”.

Het EHRM plaatst de zaak nadrukkelijk in de context van de hervorming van de rechterlijke macht in Polen. Klaagster is een van de meest uitgesproken critici van die hervormingen. Het EHRM acht aannemelijk dat een causaal verband bestaat tussen haar publieke uitingen en de tegen haar getroffen maatregelen. Het EHRM kwalificeert deze maatregelen als onderdeel van een strategie om klaagster te intimideren of het zwijgen op te leggen. Volgens het EHRM hebben deze maatregelen bovendien een “chilling effect”: zij ontmoedigen niet alleen klaagster, maar ook andere rechters om zich publiekelijk uit te spreken over hervormingen van de rechterlijke macht. EHRM: unaniem schending van de artikelen 6, 8 en 10 EVRM.

EHRM – ARREST – Simoncini t. San Marino – 19 februari 2026 – 14396/24 – ECLI:CE:ECHR:2026:0219JUD001439624 – persbericht – arrest

Artikel 6 EVRM – Benoeming rechter teruggedraaid – Wetgeving met terugwerkende kracht – Schending

Samenvatting onder: Procesrecht en recht op eerlijk proces

HvJ – CONCLUSIE – C-606/24 (Ministerul Finantelor (Saisine de l'Înalta Curte)) – 5 februari 2026 – A-G Norkus – Roemenië – ECLI:EU:C:2026:77 – conclusie

Artikel 19 VEU – Rechterlijke onafhankelijkheid – Gerecht dat vooraf bij wet is ingesteld – Nationale regeling die lagere rechterlijke instanties verplicht om de hoogste rechterlijke instantie te verzoeken om een prejudiciële beslissing – Bezoldiging van met overheidsmiddelen betaald personeel – Gevolgen voor procedure van artikel 267 VWEU

Het verzoek heeft betrekking op een door de Roemeense regering vastgestelde noodverordening die tot doel heeft te zorgen voor een uniforme rechtsbedeling. Deze verordening bepaalt dat indien een rechterlijke instantie die een zaak in eerste aanleg of in hoger beroep behandelt, in de loop van een procedure betreffende het salaris van met overheidsmiddelen betaald personeel vaststelt dat de

hoogste rechterlijke instantie (ÎCCJ) niet eerder uitspraak heeft gedaan over een rechtsvraag waarvan de oplossing bepalend is voor de inhoudelijke beslechting van de zaak, de betrokken rechterlijke instantie de ÎCCJ moet verzoeken om in een prejudiciële procedure, een principiële uitspraak over die vraag te doen. De beslissing om de zaak voor te leggen aan de ÎCCJ wordt ook gezonden aan de andere rechterlijke instanties die bevoegd zijn om in eerste aanleg of in hoger beroep uitspraak te doen in gelijkaardige zaken. Deze rechterlijke instanties moeten de behandeling van soortgelijke bij hen aanhangige vorderingen schorsen totdat de ICCJ uitspraak heeft gedaan over de betrokken rechtsvraag. De ÎCCJ moet in dit verband binnen zestig dagen na de datum van verwijzing uitspraak doen over de rechtsvraag. Verzoekers in het beroep bij de verwijzende rechter voeren aan dat aan rechterlijke instanties niet het recht kan worden ontnomen om uitspraak in zaken te doen en dat één enkele rechterlijke instantie – de ÎCCJ – niet kan beslissen over een rechtsvraag die een groot aantal zaken betreft.

Tussen deze procedure en die van artikel 267 VWEU bestaan overeenkomsten. Het Hof moet daarom onderzoeken welke invloed deze twee prejudiciële procedures op elkaar hebben en of de nationale procedure afbreuk doet aan de prejudiciële procedure van artikel 267 VWEU en de voorrang van het Unierecht.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 2 VEU, artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU en artikel 267 VWEU verzetten zich er niet tegen dat in het nationale recht een mechanisme wordt ingevoerd volgens hetwelk nationale rechterlijke instanties in alle zaken betreffende de vaststelling en/of de betaling van de bezoldiging van met overheidsmiddelen betaald personeel, verplicht zijn om de hoogste nationale rechterlijke instantie te verzoeken om een prejudiciële uitspraak over rechtsvragen die niet eerder door deze hoogste rechterlijke instantie zijn beslecht, mits i) de omstandigheden waaronder een dergelijke verwijzing mogelijk is duidelijk zijn vastgelegd in de toepasselijke wetgeving, ii) de verwijzing de betrokkenen niet de mogelijkheid ontnemt om deel te nemen aan de procedure bij de hoogste nationale rechterlijke instantie, en iii) het nationale recht niet belet dat de hoogste rechterlijke instantie of enige andere rechterlijke instantie waarvan de beslissingen naar nationaal recht niet vatbaar zijn voor hoger beroep, voldoet aan de verplichting van artikel 267, derde alinea, VWEU of lagere rechterlijke instanties de mogelijkheid ontnemt die artikel 267, tweede alinea, VWEU hun biedt.

HvJ – CONCLUSIE – C-225/24 (Europees Parlement/Europese Commissie) – 12 februari 2026
– Grote kamer – A-G Capeta – ECLI:EU:C:2026:88 – persbericht – conclusie

Verordening (EU) 2021/1060 – Horizontale randvoorwaarde ‚Doeltreffende toepassing en uitvoering van het Handvest van de grondrechten’ – Hervormingen rechterlijke onafhankelijkheid in Hongarije

Vanaf het meerjarig financieel kader voor de periode 2021-2027 maakt de conditionaliteit met betrekking tot de rechtsstaat deel uit van alle financieringsinstrumenten voor het beheer van en betalingen uit de Uniebegroting.

Deze zaak heeft betrekking op de toepassing van de conditionaliteit, voor zover zij verband houdt met de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht, in het kader van de financiële regels waarop de verordening gemeenschappelijke bepalingen (hierna: „GB-verordening”) van toepassing is.

De Commissie kwam tot de slotsom dat Hongarije heeft voldaan aan de horizontale randvoorwaarde met betrekking tot de rechterlijke onafhankelijkheid. Derhalve heeft zij de opschorting van de uitbetaling van middelen opgeheven voor de programma’s die betrekking hebben op dat onderdeel van de horizontale randvoorwaarde inzake het Handvest. Op grond daarvan kwam Hongarije in aanmerking voor ongeveer 10,2 miljard EUR uit verschillende Uniefondsen die onder de GB-verordening vallen.

Het Europees Parlement stelt dat de Commissie beoordelingsfouten heeft gemaakt en vraagt het Hof om die beslissing te vernietigen. De vragen gaan over de beoordelingsbevoegdheid en de verplichtingen

van de Commissie wanneer zij beoordeelt of een individuele lidstaat de specifieke voorwaarden heeft vervuld die zijn overeengekomen voor de uitbetaling van middelen – vragen die ook voor andere financiële kaders relevant kunnen zijn.

A-G geeft het Hof in overweging: besluit C(2023) 9014 van de Commissie nietig te verklaren.

- E Advocate General Tamara Čapeta proposes that the Court of Justice annul the Commission's decision lifting the suspension on the disbursement of funds to Hungary ([persbericht](#))
- E Text Is Not Enough ([Verfassungsblog](#))
The Opinion articulates an evaluative logic for EU rule-of-law governance that is particularly significant in backsliding settings and foreshadows the standards required for constitutional reconstruction after illiberal rule.

HvJ – CONCLUSIE – C-829/24 (Commissie/Hongarije) – 12 februari 2026 – Grote kamer – A-G Kokott – ECLI:EU:C:2026:90 – [persbericht](#) – [conclusie](#) (Franse versie)

Verordening (EU) 2016/679 (AVG) – Richtlijn 2000/31/EG – Richtlijn 2006/123/EG – Artikelen 7, 8, 11, 12, 47, 48 Handvest – Artikel 4, lid 2, VEU – Artikelen 49, 56 en 63 VWEU – Eerbiediging van het privéleven – Bescherming van persoonsgegevens – Vrijheid van meningsuiting – Vrijheid van vereniging – Recht op een doeltreffende voorziening in rechte – Oprichting Hongaars bureau ter bescherming soevereiniteit – Verenigbaarheid met EU-recht en grondrechten – Bevoegdheid Commissie – Soevereiniteit van de lidstaat

Met dit beroep verzoekt de Europese Commissie het Hof vast te stellen dat Hongarije op verschillende punten zijn verplichtingen uit hoofde van het Unierecht niet is nagekomen door wet nr. LXXXVIII betreffende de bescherming van de nationale soevereiniteit (hierna: „bestreden wet”) aan te nemen.

De betwiste wet richt een Bureau voor de bescherming van de soevereiniteit (hierna het “Bureau”) op, dat onafhankelijk is en tot taak heeft activiteiten op te sporen die deze soevereiniteit in gevaar kunnen brengen of bedreigen. Het Bureau moet met name organisaties of personen identificeren waarvan de activiteiten, met name met buitenlandse steun, van invloed kunnen zijn op de democratische processen en de wil van de kiezers. Het Bureau beschikt over een ruime beoordelingsbevoegdheid en onderzoeksbevoegdheden, waarvan de uitoefening niet onderworpen is aan enige rechterlijke controle. Bovendien is het Bureau bevoegd om de informatie en gegevens die met behulp van deze bevoegdheden zijn verzameld, door te geven aan de bevoegde nationale autoriteiten om, indien nodig, verdere maatregelen te nemen, waaronder repressieve maatregelen. Ten slotte is het Bureau bevoegd om de resultaten van zijn onderzoeken en jaarverslagen te publiceren, waarin ook is opgenomen de beoordeling van het Bureau over activiteiten die het als een bedreiging of aantasting van de nationale soevereiniteit beschouwt.

Veel van de rechtsgrondslagen van de betwiste wet zijn vaag en hebben een breed toepassingsgebied. Het is met name dit brede toepassingsgebied dat de Commissie ertoe heeft gebracht de verenigbaarheid van deze wet met het Unierecht te onderzoeken en het onderhavige beroep in te stellen. Dit beroep is hoofdzakelijk gericht op de bevoegdheden van het Bureau.

Het beroep is gebaseerd op drie soorten middelen of grieven. Zo voert de Commissie in de eerste plaats een schending aan van de bepalingen van het afgeleide en primaire recht inzake de fundamentele vrijheden, waaronder het vrij verrichten van diensten, de vrijheid van vestiging en het vrije verkeer van kapitaal; ten tweede, een schending van verschillende bepalingen van het Handvest en, ten derde, een schending van bepaalde bepalingen van de AVG, gelezen in samenhang met artikel 8 Handvest.

Hongarije betwist de beweringen van de Commissie en stelt dat het, op grond van zijn soevereiniteit en nationale identiteit en nationale veiligheid, de exclusieve bevoegdheid heeft om deze wetgeving vast te stellen en uit te voeren. Het betwist ook dat de Europese Unie bevoegd is in dergelijke zaken en dat de betreffende wetgeving enige invloed heeft op de uitvoering van en de naleving van het EU-recht.

De A-G is van mening dat de bepalingen van de Wet en de maatregelen die daaronder kunnen worden genomen, wel van invloed kunnen zijn op de toepassing van het EU-recht. Bovendien zijn de onderzoeksbevoegdheden van het Bureau juridisch bindend en kunnen zij van invloed zijn op grensoverschrijdende economische activiteiten die onder de fundamentele vrijheden vallen.

A-G geeft het Hof in overweging: Door de goedkeuring van wet nr. LXXXVIII, heeft Hongarije inbreuk gemaakt op artikel 63 VWEU, artikel 3 van richtlijn 2000/31/EG, de artikelen 14, 16 en 19 van Richtlijn 2006/123/EG, de artikelen 7, 8, 11, 12 en 47 van het Handvest, alsmede de artikelen 5, 6, 9 en 10 van Verordening (EU) 2016/679. Het beroep wordt voor het overige verworpen.

- Advocate General Kokott: Hungary infringed EU law by adopting the Law on the protection of national sovereignty ([persbericht](#))

NOOT – EHRM 15 december 2025, [Danilet t. Roemenië](#)

EHRM over vrijheid van meningsuiting van rechters op sociale media ([IE forum](#))

BNC fiche

Fiche: Mededeling European Democracy Shield, [Kamerstuk 22112, nr. 4247](#)

OVERIG

- Judicial Independence Under Threat: Russia's Conviction *in absentia* of Nine International Criminal Court Officials ([EJILtalk](#))

On 12 December 2025, the Moscow City Court convicted nine International Criminal Court (ICC) officials in absentia for crimes relating to the unlawful prosecution of Russian citizens. These individuals were prosecuted in retaliation for the issuance of ICC arrest warrants against several Russian nationals, including President Vladimir Putin.

- A Tale of Two Democracies: A revolt of the masses – or a revolt of the elites? Democracy has reason to worry about both. ([Leiden law blog](#))
- Europees Centrum voor democratische veerkracht begint zijn werkzaamheden ([ECER](#))
- De ontwikkeling van de EU tot democratische unie van democratische staten ([NJB](#))
- Venice Commission issues an urgent joint opinion on Poland ([COE](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- [C-2/26 \(Kaldov\)](#), verwijzing uit **Bulgarije** over de verenigbaarheid met Unierecht van een nationale regeling die **verplichte confiscatie van voertuig zonder evenredigheidstoets** voorschrijft na strafrechtelijke veroordeling en tegen een **strafrechtelijk of tuchtrechtelijk onderzoek naar een rechter** die een dergelijke bepaling wegens strijd met het Unierecht buiten toepassing laat.

WIKI

- [Wiki - Rechtsstaat en rechterlijke macht](#)

EHRM factsheets en guides

- [Independence of the justice system](#)
- [The misuse of state power](#)
- [ECHR-KS – Article 6 \(civil\) Protection of the judiciary](#)
- [Thematic factsheet: Independence and impartiality of the judicial system](#)

Rijbewijs

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- [C-870/25 \(Egsen\)](#), verwijzing uit **België** over de vraag of artikel **18 VWEU** en artikel **21 Handvest** zich verzetten tegen een nationale regeling die **herstelexamens voor het rijbewijs** (na een snelheidsovertreding en rijontzegging) **beperkt** tot het Nederlands, Frans, Duits of Engels, zonder mogelijkheid om deze in **andere officiële EU-talen** af te leggen.

Sport

OVERIG

Is the International Olympic Committee's Decision to Disqualify Vladyslav Heraskevych Legal? ([Verfassungsblog](#))

EHRM – factsheets en guides

- [Sport and the European Convention on Human Rights](#)

Staatsaansprakelijkheid

HvJ – ARREST – [C-408/24 \(Austrian Airlines\)](#) – 4 september 2025 – Oostenrijk – [ECLI:EU:C:2025:664](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Verordening (EG) nr. 549/2004 – Verordening (EG) nr. 550/2004 – Gemeenschappelijk Europees luchtruim – Verlener van luchtvaartnavigatiediensten – Uitval van server – Vertragingen – Vermogensschade van luchtvaartmaatschappij – Vordering tot schadevergoeding – Staatsaansprakelijkheid

Austro Control is een vennootschap waarvan Oostenrijk de enige aandeelhouder is. Austro Control is belast met de overheidstaak op het gebied van luchtvaartnavigatie. Voor vluchten van en naar Wenen

maakt Austrian Airlines gebruik van de luchtverkeersdiensten van Austro Control, waarvoor zij een vergoeding moet betalen. Op 28 augustus 2016 waren er technische problemen bij de door Austro Control beheerde server. Dit heeft geleid tot vertragingen van vluchten. Verzoekster heeft daarom een aansprakelijkheidsvordering tot vergoeding van vermogensschade ten bedrage van 373 170,46 EUR tegen de federale overheid ingesteld. De federale overheid voert aan dat zij niet aansprakelijk kan worden gesteld omdat de nationale en Europese bepalingen op het gebied van luchtvaarnavigatie uitsluitend het algemeen belang van veilig luchtverkeer dienen en niet tot bescherming van de financiële belangen van luchtvaartmaatschappijen strekken.

België, Frankrijk en Oostenrijk hebben schriftelijke opmerkingen ingediend.

Hof: Artikel 2, punt 4, van verordening (EG) nr. 549/2004 en artikel 8 van verordening (EG) nr. 550/2004, gelezen in samenhang met de bepalingen van verordening nr. 550/2004 moeten aldus worden uitgelegd dat deze bepalingen er ook toe strekken luchtvaartgebruikers te beschermen tegen economische schade die wordt veroorzaakt door een verwijtbare niet-nakoming van de verlener van luchtverkeersdiensten van de verplichtingen die krachtens deze bepalingen op hem rusten.

GERECHT – ARREST – T-167/24 (DG/EUROPOL en Eurojust – 25 februari 2026 – ECLI:EU:T:2026:150 – arrest

Verordening (EU) 2016/794 – Artikel 76, onder d), van het Reglement voor de procesvoering – Samenwerking tussen politieautoriteiten en andere rechtshandavingsinstanties van de lidstaten – SKY ECC – Hoofdelijke aansprakelijkheid van Europol en de lidstaten wegens onrechtmatige verwerking van gegevens – Geen immateriële schade door toedoen van Europol

Samenvatting onder: [Procesrecht en recht op eerlijk proces strafrecht](#)

Strafrecht

EHRM – ARREST – Fout! De hyperlinkverwijzing is ongeldig. ECLI:CE:ECHR:2026:0217JUD000658022 – 17 februari 2026 – Fout! De hyperlinkverwijzing is ongeldig. – Fout! De hyperlinkverwijzing is ongeldig.

Artikel 8 EVRM – Infiltratieregeling undercover agenten – Onvoldoende waarborgen – Schending

Samenvatting onder: [Privacy en persoonsgegevens](#)

EHRM – ARREST – Florio en Bassignana t. Italië – 5 februari 2026 – 34324/15 en 65192/16 – ECLI:CE:ECHR:2026:0205JUD003432415 – persbericht – arrest

Artikel 1, Eerste Protocol bij EVRM – Artikel 41 EVRM – Eigendomsrecht – Confiscatie – Compensatie van schade – Combinatie straffende en compenserende maatregel – Billijke genoegdoening

Klagers waren betrokken bij strafrechtelijke procedures voor o.a. corruptie en fraude. In een strafrechtelijke procedure is het onrechtmatig verkregen geld geconfisqueerd en zijn klagers verplicht om de autoriteiten een schadevergoeding te betalen. In een aparte procedure bij de rekenkamer worden

klagers verplicht om het ministerie van justitie een bedrag te betalen dat gelijk is aan het bedrag dat door de fraude en omkoping is verkregen, bij wijze van compensatie. In cassatie wordt deze beslissing in stand gehouden: volgens de rechter was de confiscatie bedoeld als straf en de tweede procedure als compensatie van schade, waardoor het geconfisqueerde bedrag niet kan worden afgetrokken van de schadevergoeding.

Het EHRM oordeelt dat de wettelijke mogelijkheid moet bestaan om schade veroorzaakt door misdrijven te compenseren en dat dit in het algemeen belang kan zijn. De gecombineerde confiscatie en compensatie is in dit geval echter niet proportioneel. Het EHRM verbiedt dus niet de combinatie van een compenserende en straffende maatregel, maar in casu is door de compenserende maatregel en de confiscatiemaatregel die ook compenserend was bedoeld klagers in een slechtere positie gebracht dan vóór de misdrijven. De weigering om de geconfisqueerde bedragen van de compensatie af te trekken heeft tot een excessieve last bij klager geleid. Er is niet gekeken of het combineren van de twee maatregelen proportioneel was om het doel te bereiken, noch zijn minder ingrijpende maatregelen overwogen. Artikel 1, Eerste Protocol bij het EVRM is geschonden.

HvJ – ARREST – C-56/25 (Petlichev) – 12 februari 2026 – Bulgarije – ECLI:EU:C:2026:87 – geen conclusie – arrest

Artikel 267 VWEU – Artikel 94, onder b), Reglement voor de procesvoering van het Hof – Voorrang Unierecht – Vermeende onverenigbaarheid van een nationale bepaling met de nationale grondwet en het Unierecht – Verplichting of bevoegdheid tot voorafgaande aanhangigmaking van de zaak bij een grondwettelijk hof voordat het Hof wordt verzocht om een prejudiciële beslissing – Vaststelling van geldwaarde van verdovende middelen

Samenvatting onder: Prejudiciële procedure HvJ

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Nederland – Hoge Raad – 10 februari 2026 – ECLI:NL:HR:2026:205

Richtlijn 2002/53/EG – Invoer vanuit legaal geteelde hennep in Spanje en aanwezig hebben van die hennep in Nederland – Opiumwet – Gemeenschappelijk landbouwbeleid – Strafbearstelling in Nederland

Stelt Unierecht grenzen aan strafbaarheid o.g.v. nationale wetgeving van lidstaat (i.c. Opiumwet) van invoeren en aanwezig hebben van hennep (i) die gekweekt is met zaad van rassen die vermeld staan in gemeenschappelijke rassenlijst van landbouwgewassen van EU (gecertificeerd zaad) en/of (ii) waarvan THC-gehalte niet hoger is dan drempelwaarde (voorheen 0,2% en naar huidig recht 0,3%), terwijl volgens wetgeving van lidstaat waar hennep werd geteeld die teelt legaal was?

De Hoge Raad stelt prejudiciële vragen aan HvJ EU en geeft i.v.m. lopende strafzaken voorlopig besliskader voor strafrechter.

Zaak ECLI:NL:HR:2026:207 wordt aangehouden totdat het HvJ de vragen heeft beantwoord.

Prejudiciële vragen: Brengt de enkele omstandigheid dat sprake is van hennep (Cannabis sativa L) die in een lidstaat van de EU is geteeld met zaad van een ras dat is opgenomen in de gemeenschappelijke rassenlijst van landbouwgewassen als bedoeld in Richtlijn 2002/53/EG met zich dat het Unierecht – in het bijzonder artikel 1 Verordening (EU) nr. 1308/2013, artikel 4 lid 4, tweede alinea, Verordening (EU) 2021/2115 en/of artikel 34 en 36 VWEU – in de weg staat aan de toepassing op die hennep van een nationale regeling, zoals die geldt op grond van artikel 11 in samenhang met artikel 3 Opiumwet,33 die

onder meer het aanwezig hebben en het invoeren van (onbewerkte) hennep (Cannabis sativa L) vanuit een andere lidstaat verbiedt?

Als de eerste prejudiciële vraag ontkennend moet worden beantwoord, brengen dan wel de omstandigheden dat:

(i) de hennep is geteeld overeenkomstig de voorschriften die voortvloeien uit artikel 2 en 5 Gedelegeerde verordening (EU) 2022/126, in het bijzonder de voorschriften over de melding van de teelt bij de daartoe aangewezen autoriteiten, het soort zaad waarmee wordt geteeld en het moment waarop wordt geoogst, en

(ii) het THC-gehalte van die hennep niet hoger is dan de drempelwaarde die overeenkomstig artikel 4 lid 4, tweede alinea, Verordening (EU) 2021/2115 is vastgesteld (op dit moment 0,3%),

met zich dat het Unierecht – in het bijzonder artikel 1 Verordening (EU) nr. 1308/2013, artikel 4 lid 4, tweede alinea, Verordening (EU) 2021/2115 en/of artikel 34 en 36 VWEU – in de weg staat aan de toepassing op die hennep van een nationale regeling, zoals die geldt op grond van artikel 11 in samenhang met artikel 3 Opiumwet, die onder meer het aanwezig hebben en het invoeren van (onbewerkte) hennep (Cannabis sativa L) vanuit een andere lidstaat verbiedt?

Als de hennep vanuit een andere lidstaat van de EU in Nederland is ingevoerd, maar deze hennep niet is geteeld overeenkomstig de (teelt)voorschriften die voortvloeien uit Verordening (EU) 2021/2115 en de Gedelegeerde verordening (EU) 2022/126 is nog de volgende vraag van belang:

Staat het Unierecht – in het bijzonder de Richtlijnen 2002/53/EG en 2002/57/EG, de Verordeningen (EU) nr. 1308/2013 en 2021/2115, de Gedelegeerde verordening (EU) 2022/126 en/of artikel 35, 36 en 38 VWEU – in de weg aan een nationale regeling, zoals die geldt op grond van artikel 11 in samenhang met artikel 3 Opiumwet, die onder meer het aanwezig hebben en het invoeren van (onbewerkte) hennep (Cannabis sativa L) verbiedt, als die verboden betrekking hebben op een geval waarin

- het THC-gehalte van die hennep niet hoger is dan de drempelwaarde die overeenkomstig artikel 4 lid 4, tweede alinea, Verordening (EU) 2021/2115 is vastgesteld (op dit moment 0,3%), en

- de teelt van die hennep ten tijde van die teelt in overeenstemming was met de in de andere lidstaat geldende (lokale) wetgeving?

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-853/25 (Najvyšší súd), verwijzing uit **Slowakije** over **artikel 49 handvest EU** en de vraag of dege **retroactieve toepassing van een lichtere straf** ook moet worden toegepast in een cassatieprocedure die wordt ingeleid nadat de zaak definitief is afgesloten (cassatie was hier een **buitengewoon rechtsmiddel**).
- C-845/25 (Aradis), verwijzing uit **Griekenland** over nationale strafmaat van ten minste zes maanden **gevangenisstraf** voor het produceren van **levensmiddelen** waarbij concentratie **bestrijdingsmiddelenresiduen** overschreden wordt, ongeacht de ernst of bijzondere omstandigheden van de zaak.

BNC fiche

- EU-drugsstrategie, Kamerstuk 22112, nr. 4246
- Mededeling over het EU actieplan tegen drugshandel, Kamerstuk 22112, nr. 4243

OVERIG

- [The Securitarian Turn in Italian Criminal Law \(verfassungsblog\)](#)

In 2025 and 2026, Italy's far-right government pushed through two far-reaching "Security Decrees" using emergency powers. The two Security Decrees differ in content and together amount to a wide-ranging reform of the Italian criminal justice system. Yet, despite their apparent heterogeneity, they share a number of features that point to a common securitarian and illiberal approach.

EHRM factsheets en guides

- [Domestic violence](#)
- [Police arrest and assistance of a lawyer](#)
- [Protection of minors](#)
- [Secret detention sites](#)
- [Trafficking in human beings](#)
- [Violence against women](#)
- [Guide on article 7 ECHR - no punishment without law: the principle that only the law can define a crime and prescribe a penalty](#)

Toegang tot documenten

HvJ – ARREST – C-540/23 P (Commissie/ Covington & Burling) – 5 februari 2026 – A-G Szpunar – België – ECLI:EU:C:2026:72 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Verordening (EG) nr. 1049/2001 – Besluit 1999/468/EG – Toegang tot documenten – Uitgebrachte stemmen van lidstaten over wijziging van bijlage III bij verordening (EG) nr. 1925/2006 – Weigering openbaarmaking – Uitzonderingsgrond bescherming besluitvormingsprocedures

Het Gerecht van de Europese Unie heeft bij arrest in zaak T-201/21, besluit C(2021) 2541 final van de Commissie van 7 april 2021 nietig verklaard. Bij dat besluit heeft de Europese Commissie geweigerd toegang te verlenen tot documenten die de stemmen bevatten van 22 lidstaten in het Permanent Comité voor planten, dieren, levensmiddelen en diervoeders – afdeling algemene levensmiddelenwetgeving. Met haar hogere voorziening verzoekt de Commissie het Hof om het bestreden arrest te vernietigen.

Nederland heeft schriftelijke opmerkingen ingediend.

Hof: De principale hogere voorziening en de incidentele hogere voorziening worden afgewezen.

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- [C-821/25 \(Save Leitrim Environmental and Biodiversity\)](#), verwijzing uit **Ierland** over de vraag of het Unierecht toestaat dat bij verzoeken om **toegang tot milieu-informatie kosten voor arbeidstijd** worden geheven, en zo niet, of het **gelijkwaardigheidsbeginsel** een ongunstiger kostenregime dan bij **nationale informatieverzoeken** verbiedt.

Vennootschapsrecht

HvJ – ARREST – C-864/24 (Valora Effekten Handel) – 12 februari 2026 – ECLI:EU:C:2026:94 – Duitsland – geen conclusie – arrest

Richtlijn 2004/109/EG – Transparantievereisten – Verwerving van belangrijke deelnemingen in het kapitaal van vennootschappen – Begrip ‘strengere vereisten’ – Openbare overnamebiedingen, fusies of andere transacties die gevolgen hebben voor de eigendom van of de zeggenschap over vennootschappen – Stemrechten algemene vergadering

Verzoekers zijn aandeelhouders van Valora, verweerster. Verzoekers hebben een vordering ingesteld tot betwisting van bepaalde besluiten die zijn vastgesteld tijdens de algemene vergadering van Valora in 2018.

De verwijzende rechter wil weten of af of artikel 3, lid 1 bis, vierde alinea, van richtlijn 2004/109 de lidstaten toestaat om een bepaling als § 34, lid 2, WpHG vast te stellen die voorziet in kennisgevingsvereisten die verder gaan dan die van artikel 10 van deze richtlijn.

Hof: Artikel 3, lid 1 bis, vierde alinea, onder iii), van richtlijn 2004/109/EG verzet zich tegen een regeling van een lidstaat waarin is bepaald dat de kennisgevingsvereisten die zijn omschreven in artikel 9, leden 1 en 2, van deze richtlijn ook gelden voor houders van stemrechten die ten aanzien van de instelling die de aandelen uitgeeft waaraan die stemrechten zijn verbonden, hun gedrag hebben afgestemd op een andere wijze dan op basis van een onderlinge „overeenkomst” als bedoeld in artikel 10, onder a), van richtlijn 2004/109, zoals gewijzigd, omdat het vereiste dat uit een dergelijke nationale regeling voortvloeit geen rechtstreeks verband houdt met „openbare overnamebiedingen, fusies en andere transacties die gevolgen hebben voor de eigendom van of de zeggenschap over vennootschappen” in de zin van artikel 3, lid 1 bis, vierde alinea, onder iii).

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-862/25 (AFI ESCA e.a.), verwijzing uit **Frankrijk** over **Transparantierichtlijn, openbaar overnamebod, kennisgevingsverplichtingen** en het begrip “handelen in onderling overleg”

CONSULTATIE

Richtlijn aandeelhoudersrechten — evaluatie en herziening, Feedback- en raadplegingsperiode 11 februari 2026 - 6 mei 2026 ([EC](#))

Vervoer, reizen en rijbewijs

HvJ – CONCLUSIE – C-809/24 (Trenitalia) – 26 februari 2026 – A-G Spielmann – Italië – ECLI:EU:C:2026:119 – conclusie

Verordening (EG) nr. 1370/2007 – Geen toekenning van redelijke winst aan exploitant van de openbare diensten – Kortlopend openbaredienstcontract – Geen enkel risico voor deze exploitant – Verplichting tot boekhoudkundige scheiding

De vraag is o.a. of de bevoegde nationale instanties in het kader van een openbaredienstcontract verplicht zijn om in de tegenprestatie die wordt toegekend aan de exploitant die belast is met de uitvoering van de in dat contract vastgestelde openbaredienstverplichtingen, een bedrag als „redelijke winst” op te nemen.

A-G geeft het Hof in overweging: Verordening (EG) nr. 1370/2007 verzet zich niet tegen de sluiting van een openbaredienstcontract voor spoorvervoer dat, gelet op het feit dat de exploitant die belast is met de uitvoering van de openbaredienstverplichtingen geen risico draagt, bepaalt dat het bedrag van de aan deze exploitant verschuldigde compensatie alle door hem gemaakte kosten dekt, zonder inbegrip evenwel van een redelijke winst, en wel voor een overgangperiode voorafgaand aan de sluiting van een nieuw, langlopend contract voor dezelfde openbaredienstverplichting, op voorwaarde dat het achterwege laten van een redelijke winst niet leidt tot een ontoereikende compensatie waardoor de exploitant niet langer in staat zou zijn naar behoren aan zijn contractuele verplichtingen te voldoen en niet langer hoogwaardige personenvervoersdiensten zou kunnen leveren, hetgeen de verwijzende rechter dient na te gaan.

Artikel 6, lid 1, van verordening nr. 1370/2007 juncto punt 5 van de bijlage bij deze verordening, moet aldus worden uitgelegd dat het zich niet verzet tegen de sluiting van een openbaredienstcontract dat niet voorziet in een gescheiden boekhouding voor de kosten en ontvangsten van een vervoersdienst die onder dat contract valt en waarvan de tariefvoorwaarden een commercieel rendabele exploitatie waarborgen.”

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-708/25 (Koinopraxia Blue Star Ferries), verwijzing uit **Griekenland** over **verordening 392/2009, aansprakelijkheid van zeevervoerders** en de omvang van de **schadevergoeding** te kunnen bepalen van een **zeepassagier** die is **uitgeleden op een loopplank** en **blijvende invaliditeit** daaraan heeft overgehouden
- C-844/25 (Noshow Consumer Travel Rights), verwijzing uit **Duitsland** over de vraag of een reisorganisator op grond van de **pakketreizenrichtlijn** nog aanspraak kan maken op een **annuleringsvergoeding** wanneer de overeengekomen gestandaardiseerde **annuleringsclausule oneerlijk** en **dus ongeldig** is.

Verzekeringen

HvJ – ARREST – C-490/24 (Stichting Koskea) – 12 februari 2026 – Nederland – na verwijzing Hoge Raad – ECLI:EU:C:2026:89 – conclusie – arrest

Richtlijn 2009/103/EG – Verplichte WA-verzekering voor auto – Schade veroorzaakt door een voertuig – Betrokkenheid inzittende bij ontstaan van schade – Gevolgen voor de hoedanigheid van bestuurder – Rechtszekerheid

ED zat achter het stuur van een busje van de voetbalclub met teamgenoten en de trainer. De trainer heeft “plotsklaps de handrem van de auto aangetrokken”. De auto reed op dat moment circa 70 km/uur. Bij het zware ongeval dat volgde is een teamlid omgekomen, en ED is zwaar gewond geraakt. De verzekering weigert elke uitkering, onder meer met verwijzing naar artikel 4, lid 1, WAM, waarin is bepaald dat de verzekering niet de aansprakelijkheid behoeft te dekken voor schade toegebracht aan de bestuurder van het motorrijtuig dat het ongeval veroorzaakt. ED voert aan dat op het moment van het ongeval niet hij, maar de trainer de facto bestuurder was. De vragen gaan o.a. over de afbakening van het begrip „bestuurder” en de vraag of ED ten tijde van het ongeval nog bestuurder was en of hij niet zou moeten worden beschouwd als inzittende die slachtoffer is, en als zodanig door de WA-verzekering wordt gedekt.

Hof: Artikel 12, lid 1, van richtlijn 2009/103/EG moet aldus worden uitgelegd dat de schade die is geleden door de bestuurder van een voertuig waarmee een eenzijdig verkeersongeval heeft plaatsgevonden, niet hoeft te worden gedekt door de in deze richtlijn bedoelde verplichte verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven, zelfs in een geval waarin een inzittende heeft ingegrepen in de besturing van dit voertuig en dit ongeval zich door dat ingrijpen heeft voorgedaan.

- E EU-Hof: wanneer de inzittende ingrijpt in besturing hoeft de schade die de bestuurder daardoor leidt niet te worden gedekt door de verzekering van richtlijn 2009/103/EG (ECER)

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-864/25 (Asirom Vienna Insurance Group e.a.), verwijzing uit **Roemenië** over de vraag of richtlijn 2009/138 zich verzet tegen een nationale maatregel waarbij **tijdelijke premieplafonds voor de verplichte WA-verzekering** worden vastgesteld, en of een dergelijke maatregel slechts is toegestaan indien zij deel uitmaakt van een algemeen prijscontrolesysteem.
- C-19/26 (D.), verwijzing uit **Polen** over **WA-verzekering, verkeersongeval, cessie, begrip benadeelde** en de vraag of de richtlijn en het doeltreffendheidsbeginsel zich verzetten tegen nationale regels die de **omvang van schadevergoeding** waar een **cessionaris** recht op heeft, **afhankelijk stellen van ‘latere handelingen’ van oorspronkelijk benadeelde** (zoals herstel of verkoop van een auto na een verkeersongeluk).

NOOT – HvJ 5 september 2025, C-86/23 (HUK-Coburg II)

HUK-COBURG II: A Case on Mandatory Overriding Law or Jurisdiction? (conflict of laws)

Vrij verkeer

HvJ – CONCLUSIE – C-829/24 (Commissie/Hongarije) – 12 februari 2026 – Grote kamer – A-G Kokott – ECLI:EU:C:2026:90 – [persbericht](#) – [conclusie](#) (Franse versie)

Verordening (EU) 2016/679 (AVG) – Richtlijn 2000/31/EG – Richtlijn 2006/123/EG – Artikelen 7, 8, 11, 12, 47, 48 Handvest – Artikel 4, lid 2, VEU – Artikelen 49, 56 en 63 VWEU – Eerbiediging van het privéleven – Bescherming van persoonsgegevens – Vrijheid van meningsuiting – Vrijheid van vereniging – Recht op een doeltreffende voorziening in rechte – Vrijheid van vestiging – Vrij verrichten van diensten – Vrij verkeer van kapitaal – Oprichting bureau ter bescherming soevereiniteit – Bevoegdheid Commissie – Soevereiniteit van de lidstaat

Samenvatting onder: [Rechtsstaat en rechterlijke macht](#)

Vrijheid van meningsuiting en persvrijheid

EHRM – ARREST – [Ramishvili t. Georgië](#) – 3 februari 2026 – 4100/24 – ECLI:CE:ECHR:2026:0203JUD000410024 – [persbericht](#) – [arrest](#)

Artikel 8 EVRM – Civiele vordering wegens smaad – Geen eerlijke afweging van tegenstrijdige belangen – Schending

Samenvatting onder: [IPR](#)

HvJ – ARREST – C-92/23 (Commissie/Hongarije) – 26 februari 2026 – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2026:108 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Richtlijnen 2002/20/EG, 2002/21/EG, 2002/77/EG en (EU) 2018/1972 – Artikel 11, lid 2 Handvest EU – Nationale wetgeving die een commercieel radiostation de mogelijkheid ontnemt om mediadiensten te verspreiden op een radiofrequentie – Evenredigheids-, transparantie-, en non-discriminatiebeginsel – Beginsel van behoorlijk bestuur – Vrijheid en pluriformiteit van de media – Geen besluit op verlengingsverzoek binnen gestelde termijn

Samenvatting onder: [Diensten](#)

NOOT – EHRM 13 januari 2026, [Mladina d.d. Ljubljana t. Slovenië \(no. 2\)](#)

Politieke satire en reputatiebescherming: EHRM over de grenzen van art. 10 EVRM ([IE forum](#))

EHRM factsheets en guides

- [Hate speech](#)
- [Protection of journalistic sources](#)
- [Protection of reputation](#)
- [Guide on article 10 ECHR - freedom of expression](#)

- [ECHR-KS – Article 10 Contributions to public debate: Journalists and other actors](#)
- [ECHR-KS – Article 10 Hate speech](#)
- [ECHR-KS – Articles 8, 13 and 14 Protection against hate speech](#)
- [ECHR-KS – Article 10 Protection of journalists and journalistic activities](#)
- [Thematic factsheet: Freedom of expression](#)

Woningbouw

BNC fiche

- Fiche: Mededeling 'De Europese Strategie voor woningbouw', [Kamerstuk 22112, nr. 4275](#)
- Fiche: Mededeling Europees plan voor betaalbaar wonen, [Kamerstuk 22112, nr. 4274](#)

Deel II – Algemeen

Algemeen

Gerechtelijke vakanties HvJ (*PB C, C/2026/1114, 18.2.2026*)

- Kerstmis 2026: van maandag 21 december 2026 tot en met zondag 10 januari 2027
- Pasen 2027: van maandag 22 maart 2027 tot en met zondag 4 april 2027
- zomer 2027: van vrijdag 16 juli 2027 tot en met dinsdag 31 augustus 2027

Prioritaire EU voorstellen

Lijst van prioritaire EU-voorstellen 2026, Kamerstuk 22112, nr. 4255

Cursus en opleiding

Studiemateriaal over Europees recht gratis online beschikbaar; links naar EJTN, ERA en HELP ([Intro](#))

Raad van Europa - **HELP** (Human rights education for legal professionals) **Online (gratis) cursussen over mensenrechten** met focus op EVRM ([Help](#))

[New! Human Rights in the Armed Forces](#)
[NEW! Introduction to Corruption Prevention](#)
[NEW! Cybercrime and Electronic Evidence](#)
[Access to Justice for Women](#)
[Alternative Measures to Detention](#)
[Alternatives to Immigration Detention](#)
[Asylum and Human Rights](#)
[Children's Rights - Key Challenges](#)
[Child-friendly Justice](#)
[Combating Trafficking in Human Beings](#)
[Data Protection and Privacy Rights](#)
[Ethics for Judges, Prosecutors and Lawyers](#)
[Family Law and Human Rights](#)
[Freedom of Expression](#)
[Hate Crime and Hate Speech](#)
[Internal Displacement](#)
[International Cooperation in Criminal Matters](#)
[Introduction to the ECHR and the ECtHR](#)
[Introduction to the European Social Charter](#)
[Judicial reasoning and human rights](#)
[Pre-trial Investigation and the ECHR](#)
[Procedural Safeguards in Criminal Proceedings and Victims' Rights](#)
[Property Rights](#)
[Protection and Safety of Journalists](#)
[Refugee and Migrant Children](#)
[Rights of Persons with Disabilities](#)
[Right to Liberty and Security](#)
[Right to the Integrity of the Person \(Bioethics\)](#)

[Right to Respect for Private and Family Life](#)
[The Environment and Human Rights](#)
[Violence Against Women and Domestic Violence](#)
[Violence Against Women and Domestic Violence for Law Enforcement](#)
[Introduction to the European Convention on Human Rights](#), a 5-hour interactive training course aimed at legal professionals, public authorities, civil society and students.

Overzicht van trainingen op het gebied van Europees Strafrecht ([Bijzonder Strafrecht](#))

[Wikipagina Cursus en opleiding Europees en Internationaal recht](#)

[ERA trainingen](#)

[Series of pan-European legal seminars](#)

[Series of language seminars](#)

Overzicht

11 maart 2026	AECLJ Webinar collectieve acties, van 15:00-17:00 uur Presentation of the final version of the Practical Guide for Judges and showcase 80 comprehensive expert fiches on all main procedural stages of representative actions. The discussion will focus on the efficient management of representative actions, consumer participation and evidentiary procedures. Objectives and functionalities of EC-REACT – the European Commission Representative Actions Collaboration Tool
17 maart 2026	Cross-regulatory interplay and cooperation in the EU: a data protection perspective (EDPB), deadline 26 februari 2026
31 maart 2026	Inschrijven voor themadag SSR over rechtsstatelijkheid op 31 maart (intro)
2 april 2026	Consumentenrecht in de digitale sector (IE forum)
16 en 17 april 2016	Workshop on ECHR and sport: Impact of Strasbourg and Luxembourg Courts on Lex Sportiva, 15 en 16 april 2026 (ECHR blog)
23 april 2026	Rechtsstatelijkheid voor rechters In gesprek met Kees Sterk, Jaarbeurs Utrecht-Beatrixgebouw, 09.30 – 12.30 uur
28 mei 2026	Rechtsstatelijkheid voor rechters In gesprek met Kees Sterk, Jaarbeurs Utrecht-Beatrixgebouw, 09.30 – 12.30 uur
4 en 5 juni 2026	Workshop on Positive Obligations and Discrimination in the Case Law of the European Court of Human Rights, Lund (Zweden)
11 juni 2026	Themadag Internationaal – grenzen verleggen, effectief samenwerken, Paushuize Utrecht van 9.00 – 18.00 uur, <i>save the date</i>
18-20 juni 2026	EAPIL Conference in Geneva from 18-20 June 2026:

Nieuwsbrieven

Algemeen

- [Knowledge Sharing platform \(ECHR-KS\)](#)
- [Maandelijks Bulletin HvJ](#)

AI

- [Nieuwsbrief van de kennissgroep AI & recht](#) (alleen intern)

Bestuursrecht

- [Jurisprudentienieuwsbrief bestuursrecht Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak](#)

Dataproductie

- [European data protection supervisor \(EDPS\) nieuwsbrief](#)

Strafrecht

- Nieuwsbrieven (Europees) Strafrecht, o.a. over cybercrime, ([Bijzonder Strafrecht](#))

Vreemdelingenrecht

- [EUAA \(European Union agency for asylum\)](#)
- [Centrum voor Migratierecht van de Radboud Universiteit Nijmegen: CJEU Overview of judgments and pending cases](#)
- [NEMIS: newsletter on European migration issues](#)
- [NEAIS: newsletter on European asylum issues](#)
- [NEFIS: newsletter on European free movement issues](#)

Databank op het gebied van asiel: www.dicta.eu

Databanken en zoeksystemen

- [EUAA](#) (asiel en migratie)
- [Dicta](#) (asiel en migratie)
- [European database of asylum law](#) (asiel en migratie)
- [Statelessness Case Law Database](#) (sinds juli 2021)
- [EDAL](#) – European database of asylum law)
- [Refworld UNHCR](#)
- [FRA](#) (Handvest EU) – onderverdeeld per artikel uit het Handvest EU
- [EFRIS](#)
- [HUDOC \(EHRM\)](#)
 - [HUDOC - Part I - Simple search - EN \(ECHR-CEDH\) - YouTube](#)
- [HUDOC User Manual](#)
- [Social Security Coordination Regulations database](#)

NL zaken bij het HvJEU

datum	zaaknr.	naam	NL verwijzing	conclusie	arrest	einduitspraak	onderwerp
12-2	C-490/24	Koskea	ECLI:NL:HR:2024:1022		ECLI:EU:C:2026:89		WA verzekering auto; begrip bestuurder
26-2	C-51/25	Betaal Garant	ECLI:NL:CBB:2025:33	ECLI:EU:C:2026:112			Betaaldiensten zonder vergunning; verzekeringen

NL prejudiciële verwijzingen

Een volledig overzicht van Nederlandse prejudiciële verwijzingen wordt apart gepubliceerd op rechtspraak.nl en staat op de [Wiki Prejudiciële procedure bij het Hof van Justitie EU](#).

Een overzicht van *alle* prejudiciële verwijzingen uit alle lidstaten is te vinden op de [website van het Expertisecentrum Europees recht van het Ministerie van buitenlands zaken](#) of in de [Databank van het HvJ](#) (curia-website).

Van de volgende prejudiciële verwijzingen is het C-nummer bekend:

- Rb. Den Haag, zittingsplaats Roermond, [ECLI:NL:RBDHA:2025:25445](#) over asiel, willekeurig geweld, glijdende schaal en subsidiaire bescherming => [C-882/25 \(Heitenhuis\)](#)
- ABRvS, [ECLI:NL:RVS:2025:6395](#) over Geneesmiddelenrichtlijn => [C-877/25 \(Organon\)](#)

Datum	Instantie	ECLI	Onderwerp
3.2.26	CBb	ECLI:NL:CBB:2026:34	Mededinging; Vaststelling (verticale) strekkingsbeperking
10.2.26	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2026:205	Medeplegen invoer vanuit Spanje en aanwezig hebben van hennep.
19.2.26	Rb. Den Haag, zittingsplaats Haarlem	ECLI:NL:RBDHA:2026:3626	Asiel; refoulement

NL zaken bij het EHRM

Een volledig overzicht van Nederlandse zaken bij het EHRM wordt apart gepubliceerd op rechtspraak.nl.

Datum	Soort zaak	naam	Nummer	Artikel	Onderwerp
5.2.26	Strike-out	Gutaale	30638/22	8 EVRM	Asiel en Migratie; intrekking verblijfsvergunning na strafrechtelijke veroordeling

Verzoeken Protocol no. 16 bij het EVRM

Een advies kan alleen worden gevraagd in het kader van een bij de nationale rechter aanhangige zaak. Het al dan niet in behandeling nemen van het verzoek staat ter beoordeling van het Hof. Een panel van vijf rechters beslist of het verzoek wordt ingewilligd en motiveert de redenen voor elke weigering.

Adviezen, gegeven door de Grote Kamer, zijn gemotiveerd en niet bindend. De adviezen worden gepubliceerd en meegedeeld aan de verzoekende rechterlijke instantie en aan de betrokken Hoge Verdragsluitende Partij. Rechters hebben het recht een afzonderlijk advies uit te brengen. Het panel en de Grote Kamer omvatten ambtshalve de rechter die is gekozen voor de Hoge Verdragsluitende Partij waartoe het verzoekende gerecht behoort.

Het doel van Protocol nr. 16 is om de interactie tussen het Hof en de nationale autoriteiten te versterken en daardoor de uitvoering van de rechten en vrijheden van het Verdrag te versterken.

Zie ook: Toon Moonen & Laurens Lavrysen, 'Abstract but Concrete, or Concrete but Abstract? A Guide to the Nature of Advisory Opinions under Protocol No 16 to the ECHR', Human Rights Law Review, 2021, Vol. 21, Issue 3, pp. 752–785.

Zie: Research Report on Protocol 16 in Judicial Practice ([ECHRblog](#))

Datum	Land	Onderwerp	Artikel	zaaknummer	Adviezen
16.2.26	Oekraïne	Belastingen; aangepaste sanctie; eigendomsrecht	1, Eerste Protocol bij het EVRM	P16-2026-001	
21.8.25	Oekraïne	Woonrecht van non in klooster	8 EVRM	P16-2025-001	Verwacht: 5.3.26
13.11.24	Roemenië	Tuchtrecht; Rechter; keuring mentale gezondheid	8 EVRM	P16-2024-002	20.12.24 Afwijzing van het verzoek
6.2.24	Roemenië	Eigendomsrecht en recht op eerlijk proces; inbeslagneming van som geld van ambtenaar	6 EVRM	P16-2024-001	26.6.24 Afwijzing van het verzoek
13.4.23	België	Godsdienstvrijheid	9 EVRM	P16-2023-001 Persbericht 16.5.23	ADVIES 14.12.2003
10.10.22	Finland	Familierecht - Adoptie van volwassen kind - Rechten van biologische moeder	6 en 8 EVRM	P16-2022-001 Persbericht 8.11.22	ADVIES 13.4.23 persbericht
19.4.21	Frankrijk	Jagersvereniging	1, Eerste Protocol EVRM	P16-2021-002 Persbericht 2.6.21	ADVIES 13.7.22

11.3.21	Armenië	Politiebehandeling; verjaring marteling – uitvoering EHRM arrest	3 en 7 EVRM	P16-2021-001 <u>Persbericht</u> <u>12.5.21</u>	<u>ADVIES</u> 26.4.2022
19.11.20	Slowakije	Onderzoek naar misdaden door de politie	2, 3 en 6 EVRM.	<u>persbericht</u> 4.12.2020	<u>Persbericht:</u> afwijzing van het verzoek 1.3.2021
5.11.20	Litouwen	Afzettingsprocedure parlementslid	Artikel 3, Eerste Protocol EVRM	P16-2020-002 <u>Persbericht</u> 28.1.21	<u>ADVIES</u> 8.4.2022 <u>persbericht</u>
2.8.19	Armenië	Geen straf zonder wet - Terugwerkende kracht van een strafbepaling – Verwijzing naar andere bepaling	Artikel 7 EVRM	P16-2019 -001	<u>ADVIES</u> 29.5.2020 <u>persbericht</u>
12.10.18	Frankrijk	Draagmoederschap; geboorteregister	Artikel 8 EVRM	P16-2018-001	<u>ADVIES</u> 10.4.2019 <u>Menneson t.</u> <u>Frankrijk</u>